Ainevaldkond "Keel ja kirjandus"

1. Üldalused
1.1. Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos.
Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt. Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:
1) austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
3) loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
4) leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
5) mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
6) omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

1.1.2 Asukoha eripära

Tallinna Õismäe Vene Lütseumi eripäraks on kogemuste, teadmiste ja kaasaegse maailma võimaluste lõimimine õppetöösse, et tagada õpilastele parimaid arenguvõimalusi. Asudes Haaberstis oleme ümbritsetud rikkaliku rohealaga, mis võimaldab õpikeskkonda mitmekesistada: terviserajad, tiik, pargid, Harku järv, loomaaed, raba, mets ja meri. Samuti teeme koostööd noortekeskuste ja raamatukogudega. Suureks toeks õppetöös on ka lähedal asuvad muuseumid, jäähall, huvikoolid ja -ringid ning spordirajatised.
Meie kooli eeliseks on ka see, et asume Eesti pealinnas. See annab võimaluse külastada teatreid, muuseume, kohvikuid, näitusi, Riigikogu, kinosid, Tallinna vanalinna, Kadriorgu ja muid vaatamisväärsusi.
Iga-aastaseks traditsiooniks on saanud Eestimaa ja kultuuri tutvustamine ekskursioonide kaudu.

1.1.3 Kooli väärtused

Tallinna Õismäe Vene Lütseum väärtustab ennastjuhtiva õpilase kujunemist, individuaalset lähenemist, ettevõtlikkust ja algatusvõimet, keskkonnasäästlikku ja tervislikku eluviisi ning rakendab oma töös vastavaid meetodeid ja lähenemisi, mis aitavad antud väärtusi kujundada. Loome õpilastele erinevaid võimalusi iseseisvaks õppeks nii põhikoolis kui ka gümnaasiumis. Lähtuvalt motost "Me õpime kõikjal" korraldame õpet väljaspool traditsioonilist klassiruumi. Teeme koostööd erinevate ettevõtete ning asutustega, soosime õpilaste osalemist konkurssidel

ning projektides. Kooliellu on lõimitud keskkonnasäästlikud tegevused. Osaledes Liikuma Kutsuva Kooli projektis, kasutame tunnis aktiivõppemeetodeid ning liikumispause.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

1.2.1. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht põhikoolis

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti keel teise keelena, vene keel, kirjandus. Aine "Oma emakeel ja kultuur" õpetatakse valikainena.

Eesti keele teise keelena nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste
Eesti keel teise keelena – 19 (üleminekuklass)/12 (vene õppekeelega klas) kohustuslikku tundi.
1. klass -5 t.; 2. klass - 7 t.; 3. klass - 5 t..
II kooliaste
Eesti keel teise keelena - 11 (üleminekuklass)/15 (vene õppekeelega klas) kohustuslikku tundi.
4. klass - 5 t.; 5. klass - 6 t.; 6.klass - 5 t..
III kooliaste
Eesti keel teise keelena – 15 nädalatundi.
7. klass - 5 t.; 8. klass - 5 t.; 9.klass - 5 t..

Vene keele nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste
Vene keel – 5 tundi.
3 klass - 5 t.
II kooliaste
Vene keel – 2 tundi.
6. klass –2 t.
III kooliaste
Vene keel – 3 tundi.
7. klass – 1 t.; 8. klass – 1 t.; 9. klass – 1 t.

Kirjanduse nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

II kooliaste
Kirjandus – 4 nädalatundi: 5.klass – 2 t.; 6.klass – 2 t.
III kooliaste
Kirjandus – 6 nädalatundi: 7. klass – 2 t.; 8. klass – 2 t.; 9. klass – 2 t.

Ainevaldkonna õppeainete nädalatundide jaotus kooliastmete sees ja õppesisu klasside kaupa määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et vene/eesti keele ja kirjanduse õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud oleksid saavutatavad. Eesti keele teise keelena ainekava alusel õpitakse muu õppekeelega klassis.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevõime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus. Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. Vene keele valdamise eesmärk vene õppekeelega klassis on hoida sidet emakeelse kultuuripärandiga.
Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase

keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.
Algklassides arendatakse vene keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeoskused ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu. Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitlusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.
Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule. Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentsed ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi. Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega.
Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtte-ja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara tundmist ja rakendamist, tekstimõistmist ja -loomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda.
Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes eesti / vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel.
Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine.

Keele- ja kirjanduse valdkonna lõimingu võimalused teiste ainevaldkondadega.

Keele- ja kirjanduse valdkonna õppeained toetavad teiste ainete valdkondlike pädevuste saavutamist. Keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased kõikides õppeainetes vajalikku suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja terminoloogiat ning sobivat stiili; õpivad koostama ning vormistama uurimistööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõna- ning käsiraamatuid. Lõimingu tagab teistes ainevaldkondades elementaarsete õigekirja nõuete järgimine õpilaste kirjalikes töödes ja keelekasutuses.
Võõrkeeled. Võõrkeelte grammatilist süsteemi tundma õppides on toeks eesti/ vene keele tundides omandatud keelemõisted, võõrsõnade õppimine soodustab võõrkeelte õppimist. Väliskirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu, õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi õpitava keele maa, selle kultuuri ning kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.
Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti/vene keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.
Loodusained. Loodusteaduslike õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab samuti lugemisoskust ja tekstitööd. Loodusvaldkonna ainetes omandavad kohanimed ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetuste õigekirja kinnistatakse keele- ja kirjanduse valdkonna õppeainetes. Loodusalased tekstid eesti/vene keele õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusvaldkonna õppeainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist, kujutluspiltide teket ja emotsionaalset mõju lugejale. Arutlemisoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele- ja kirjanduse valdkonna kui ka loodusainete õppes sisult erinevate tekstidega töötades, diskussioonide ja väitluste kaudu.
Sotsiaalained. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainete õppimise käigus omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimese staatusest ühiskonnas toetavad kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimetuste õigekirja norme, mida ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse tundides konkreetsete näidete varal kinnistatakse. Arutlemisoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele- ja kirjanduse valdkonna kui ka sotsiaalainete õppes sisult erinevate tekstidega töötades, diskussioonide ja väitluste kaudu.
Kunst ja muusika. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami terviklik käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete komponentide eritlemist ja analüüsi. Kirjandusteose käsitluse illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine.

Kehakultuur. Meedia- kui ka kirjandustekstide valiku kaudu hangitakse elukogemusi, plakatite ja esitluste koostamise ning kirjandiks materjalide kogumise kaudu kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut, väitlustes propageeritakse tervislikke eluviise, dramatiseeringute ja rollimängude kaudu saab turvaliselt kogeda erinevaid olukordi, mis elus ette tulla võivad.
Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades

rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteülesed valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.
Valdkonnasisese ja -ülese lõimingu võimalusi, kõigi üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist kirjeldatakse kooli õppekava üldosas, nende rakendamist täpsustatakse ainekavades konkreetsete tegevuste ja õppesisu kaudu.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Valdkondlikku õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
- toetatakse lõimingut valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
- rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
- arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;
- taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega;
- loetakse ja käsitletakse eri tüüpi ja liiki tekste ea- ja jõukohasuse, valikulisuse ja huvidele vastavuse põhimõttel ning ühise identiteedi kujundamise eesmärgil;
- kujundatakse õpilase keeleteadlikkust, metakeele valdamist, suhtlus- ja väljendusoskust, keeleressursside ja -allikate teadliku kasutamise oskust;
- kasutatakse digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, arendatakse info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- arendatakse eri liigis ning žanris ilukirjandustekstide avatud ja loovat analüüsi-, tõlgendamis- ja mõistmisoskust, ilukirjandusliku poeetika tundmist;
- tegeldakse tekstiloome ja -esitlusega ning omaloomingulise kirjutamisega, kasutatakse selleks ka digivahendeid ja veebikeskkondi.

1.6. Hindamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis

on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealasete teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid.
Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Selleks rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.
Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.
Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima. Õpioskuste arendamise toetamiseks kasutatakse 1. - 4. klassides sõnalist hindamist, mille kaudu suunatakse õpilast oma õppimist teadvustama ja juhtima.
Eesti keele kui teise keele aines hinnatakse saavutatud õpitulemusi, mis põhinevad Euroopa keeleõppe raamdokumendi vastava taseme kirjeldustel. Eesti keele kui teise keele õppes käsitletakse keelevigu õppimise loomuliku osana ning neid parandatakse ja arvestatakse hindamisel vastavalt õppetegevuse eesmärgile.
Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- rakendab õpisituatsioonis teoreetilisi teadmisi praktiliselt;
- demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpisituatsioonis;
- kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Vene keele õppimisel I kooliastmes hinnatakse õpilase suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist, lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist, kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja tekstiloomet.
Vene keele õppimisel II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase suulist ja kirjalikku suhtlust, tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist, tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist, keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.
Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloome osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis.
Vene keeles hinnatakse peamiselt eri tüüpi ja liiki kirjalikke tekste. Hindamise põhimõtteid on lahti seletatud ainekavas.
Kirjanduse õpitulemusi hinnatakse õpitulemustest eraldi alates 5. klassist. II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist, tekstide jutustamist ja esitamist, kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist, omaloomingulisi töid, kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).
Keele ja kirjanduse valdkonna ainete hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

1.7. Õppekeskkond

Kool koostöös aineõpetajatega korraldab keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpet:

- viisil, kus luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu;
- ruumis, kus saab kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, et arendada info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks inventari ümber paigutada (nt rühmatööd, õppemängud, draamaõppe ülesanded);
- eesti keel teise keelena õppetunnis rühmades, mille soovitatav suurus on kuni 15 õpilast;
- väljaspool kooliruume, et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (nt projekt-, õues- ja reisiõpe) ja -tegevusi (nt õppekäik teatrisse, muuseumisse, raamatukokku, 6 kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, osavõtt olümpiaadidest ja konkurssidest, valdkondlikud teemapäevad ja -nädalad).

Pädevuste peamiste komponentide – teadmiste, oskuste ja hoiakute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õppekeskkonna ja toetab väärtuskasvatust, ning koolil, kus normide, väärtuste, rituaalide, sümbolite ja lugude kaudu edendatakse omanäolist koolikultuuri.
Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli (teatris, muuseumis, näituses j.n.e.)
Tundides kasutatakse arvutit, SMART-boardi ja projektorit.

2. Ainekava “Eesti keel teise keelena”

2.1 Õppeaine kirjeldus

Muu kodukeelega õpilased õpivad eesti keelt teise keelena eesmärgiga lõimuda Eesti ühiskonda ning tulla edukalt toime nii koolis kui ka väljaspool kooli. Eesti keel on paljudele muu kodukeelega õpilastele emakeele kõrval esimene õpitav keel. Seetõttu on eriti oluline õppe huvitavus ja jõukohasus, et tekiks ja säiliks õpimotivatsioon.
Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid ja kaasahaaravaid õppematerjale ning autentseid lugemis- ja kuulamistekste, mis hoiavad õpilasi kursis ühiskonnas toimuvaga ja tekitavad eesti keele kasutamise soovi. Keeletundides kasutatakse inspireerivaid aktiivõppemeetodeid, mis toetavad eri õpistiiliga õpilasi, võimaldavad õpilastel keelt eesmärgipäraselt kasutada ja aitavad luua keelest süsteemse arusaamise.
Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppevõtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt.
Eesti keelt õppides väärtustatakse ka teisi keeli ja kultuure, eriti õpilaste päritolukultuuri.
Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümbrus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Iga valdkonnaga tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele.
Eesti keele tunnis suheldakse eesti keeles. Vajaduse korral kohandab õpetaja oma keele tasemekohaseks ja/või jagab toetavaid selgitusi. Eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainetevahelisi seoseid. Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse ainevaldkonna üldpõhimõtetest.
2.2.1 Õppekeskkonna erisused.
Kool korraldab õppe individuaalselt ja rühmades klassis, kus on keeleõppe eesmärkide saavutamist

toetav ruumikujundus koos vajaliku õppematerjali, sisustuse ja tehniliste abivahenditega. Traditsioonilise õppevormi kõrval korraldatakse õppeekskursioone, muuseumide ja näituste külastamist, üritusi, projektiõppe välisriikides.
Eesti keel teise keelena ainet õpetatakse temporühmades klassides, kus on õppekeel vene keel. Temporühmade moodustamise põhimõtted on käsitletud õppekava üldosas.
2.2.2. Tundide mahu suurendamise kasutamine.
2. ja 5. klassi suurendatud tundide mahu kasutatakse funktsionaalse lugemise oskuse ning eneseväljendamise oskuse arendamiseks, pöörates tähelepanu tekstitöötlusele ning tekstiloomisele. Lõimingute toetamiseks kasutatakse teiste ainete õppesisuga ainealaseid tekste, mida valitakse koostöös teiste õpetajatega.

2.2 Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	**II kooliaste**	**III kooliaste**
3. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase A2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2) väljendab oma vajadusi, kirjeldab lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses; 3) leiab vajalikku infot ümbritsevast keskkonnast; 4) koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste; 5) teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid; 6) tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme. Kuulamine A2. Lugemine A2 Rääkimine A2. Kirjutamine A2.	6. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B1-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) saab aru kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2) väljendab ja põhjendab oma arvamust, räägib oma kogemustest ja kavatsustest, tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades; 3) kasutab leitud infot suhtlusülesannete täitmiseks; 4) koostab isiklikke lihtsaid eri tüüpi tekste; 5) on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud inimeste tegevusega; 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid; 7) tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme. Kuulamine B1. Lugemine B1. Rääkimine B1. Kirjutamine B1.	9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) mõistab konkreetsel ja abstraktsel teemal tekste; 2) suhtleb loomulikult ja ladusalt erinevatel teemadel; 3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti; 4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel; 5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega; 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid; 7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses. Kuulamine B2. Lugemine B2. Rääkimine B2. Kirjutamine B2.

2.3 Õpitulemuste, õppesisu, hindamise ja õppetegevuste kirjeldused klassiti

1. klassi õpitulemused

- saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- teab 1. klassi eesti keele õppekavas esitatud temaatika piires sõnu, peamiselt nimetavas käändes;
- loeb teksti sõna haaval, kõne tekstist aeglasemalt;
- reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist;

- suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
- oskab vastata küsimuste toel loetust;
- moodustab pildi põhjal lihtlauseid;
- tutvub tähestikuga;
- teeb häälikuanalüüsi;
- oskab määrata suuliselt häälikute olemasolu ja järjekorda sõnas (kahe- kuni nelja-häälikulistes sõnades;
- eristab ja märgib kirjas lühikest ja pikka täishäälikut;
- kasutab suurt algustähte lause alguses, tuttavate nimedes;
- teeb ärakirja tahvlilt, tahvlinäidise järgi täidab õpilaspäevikut;
- oskab etteütlemise järgi kirjutada lihtsamaid sõnu (2–3 tähte);
- hoiab kirjutusvahendit ja istub kirjutamisel, joonistamisel õigesti;
- oskab õpetaja juhendamisel töötada paaris.

1.klassi õppesisu

Mina ja teised

Tervitamine, vabandamine, enese-, pereliikmete- ja kaaslaste tutvustamine ja kirjeldamine. Perekonnaliikmed. Värvide nimetused. Kool ja klassiruum, seal leiduvad esemed. Minu klass, minu õpetaja. Käitumine koolis. Õppeainete nimetused. Tegevused tunnis. Tunniplaan.
Trüki- ja kirjatähtede tundmine pildis ja kirjas.

Kodu ja lähiümbrus

Kodu: asukoht (nt linn, küla, tänav, telefoninumber) mööbel, kodus olevad asjad. Koduümbrus; kodukoha loodus (nt lilled, puud, põõsad, linnud, loomad). Koduloomad. Kodused tegevused (nt koristamine, söömine, pesemine, riietumine). Perekondlikud sündmused (nt sünnipäevad, isadepäev). Liiklusvahendid ja koolitee. Aastaajad ja kuud, nädalapäevad. Ilm.
Silvi Väljal "Jussikese seitse sõpra".
Margit Sarapik "Kalendrilinna lood".

Igapäevaelu: õppimine ja töö

Koolitee, koolipäev (kool ja klass, õppeained ja tunniplaan, koolitarbed, õppetegevused). Kell ja kellaaeg, täis- ja pooltund. Kehaosad. Riietusesemed. Emotsioonid. Tervis (nt enesetunne, arsti juures käimine). Rahaühikud.

Eesti ja teised riigid

Eesti sümboolika. Suuremad linnad (nt pealinn Tallinn, Tartu, Pärnu, Kuressaare, Narva, Viljandi). Eesti Noorsooteatri külastus koos nuku muuseumiga. Rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev), sõbrapäev, emadepäev. Laulupidu. Metsloomad.

Vaba aeg

Minu huvid. Huviringid. Muusikainstrumendid. Lemmikmultifilm. Tegevused õues. Söögikorrad, söögid, joogid, toiduainete nimetused. Mängud, mänguasjade nimetused, mängujuhendid. Laulu- ja ringmängud mängude käsklused ja juhendid (tuntumate mängude, sh laulumängude käsklused ja läbiviimine. Vaba aeg koos perega. Puhkepäevade ja koolivaheaja tegevused. Lemmiktegevused (nt lugemine, tantsimine, sport, mängud, ühistegevused sõpradega). Kauplused: kaupade nimetused, suhtlemine müüjaga, ostmine, maksmine. Suvised tegevused.

Keele struktuur.

Tähestik, täis-, kaas- ja sulghäälik, küsisõnad - kes?, mis?, mida teeb? mida teevad?; mitmus; suur algustäht - lause algus, nimed; lauselõpumärgid.

1. klassi hindamine

	Tase 3	**Tase 4**	**Tase 5**
K **U** **U**	Saab aru selgelt häälдatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga	Saab aru fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest	Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu

LAMINE	seotud lühikestest dialoogidest. Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi. Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist vms.	dialoogidest. Mõistab selgelt antud juhiseid ning pöördumisi. Mõistab lihtsaid vestlusi õppijale tuttaval teemal. Vajab kordamist, osutamist, Piltlikustamist vms.	õppijale tuttaval teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selgelt häälдust.
LUGEMINE	Loeb lühikesi lihtsaid tekste ja leiab neist vajaliku faktiinfo. Saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhistest. Lugemise tempo on väga aeglane, teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.	Loetud lühikesed lihtsad tekstid on üldjoontes arusaadavad. Teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Lugemistempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.	Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste; leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugemise tempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada koolisõnastikku
RÄÄKIMINE	Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Häälдusvead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.	Oskab tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõnes esineb kordusi, katkestusi.	Oskab lühidalt kirjeldada lähiümbrust, igapäevaseid toiminguid ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause, häälдusvigu ja sõnade otsimist.
KIRJUTAMINE	Tekstid on seosetud, vähearusaadavad, esineb palju grammatilisi vigu.	Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest. Oskab täita lihtsat küsimustikku. Tunneb õpitud sõnavara õigekirja. Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki.	Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teistest inimestest. Kasutab üksikuid äraõpitud tarindeid ja lausemalle, esineb grammatika- ja õigekirjavigu, kuid teksti mõte on enamasti arusaadav.

1. klassi õppetegevus

Oluline on mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige häälдusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks: teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine); loetellu sobimatu sõna äratundmine;

dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine; häälega lugemine; rääkimine pildi alusel; ärakirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine; laulu-, sõna-, laua- ja liikumismängude mängimine.

Praktilised tegevused

Kino-, teatri- ja loomaaiakülastus, TÕVL laulu- ja tantsupidu, muuseumitunnid Rocca-al-Mare Vabaõhumuuseumis, sõbrapäev, mardi- ja kadripäev, emade- ja isadepäev, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, emakeelepäeva etteütlus.

2. klass õpitulemused

Õpilane

- saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- loeb dialoogi;
- kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
- suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
- töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- on lugenud vähemalt ühe lasteraamatu;
- esitab peast kahte luuletust;
- koostab lühemat suulist juttu pildiseeria või küsimuste abil;
- väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine;
- loeb ladusalt ja ilmekalt päheõpitud nelja realist luuletust;
- eristab täis- ja kaashäälikut, sõna, liitsõna, lauset;
- kasutab suurt algustähte inimeste, loomade ja kooli nimes, tuntud kohanimedes;
- oskab lause lõppu panna kas punkti või küsimärgi;
- kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti (lahuskiri või siduskiri);
- kirjutab loetava käekirjaga;
- oskab vihikusse paigutada tööd, kirjutada pealkirja, kuupäeva;
- täidab õpilaspäevikut (kirjutab tunniplaani üks nädal ette, märgib kodused tööd õpetaja juhendamisel);
- teeb ärakirja nii tahvlilt kui õpikust;
- oskab eristada jutukest ja luuletust;
- oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

2. klassi õppesisu

Mina ja teised

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Oma perest jutustamine: nimed, kes on peres, kirjeldab pereliikmete välimust, iseloomujooni. Tervituste ja hüvasti jätmise tundmine. Kooliasjad. Riideesemed. Kodu ja lähiümbrus. Värvid. Kodukoht. Turul - puu-, juur- ja köögiviljad (muinasjutu “Naeris” lavastamine). Liiklusvahendid (Ellen Niit “Rongisõit”). Loomaaed, võõramaaloomad, koduloomad. Ametid. Jõulu sümboolika ja talverõõmud.

Eesti ja teised riigid ning nende kultuur

Naaberriigid, pealinnad, põhirahvused, keel. Eesti kaart, linnad. Eesti sümboolika (rahvuslill - rukkilill, rahvuskivi - paekivi, rahvuslind – suitsupääsuke, lipp, vapp, vapil on kolm sinist lõvi). Menüü.

Igapäevaelu: õppimine ja töö

Tervis. Koolipäev, koolitee. Huviringid. Vaba aja veetmise kohad. Päev, nädal, kuu, kalender, kell.

Vaba aeg

Lemmiktegevused. Mängude käsklused ja juhendid. Piknik. Leiutised. Suveplaanid.

Keele struktuur

Tähestik, täis,-kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Pööramine. Suur algustäht - lause algus, nimed. Lauselõpumärgid.

2. klassi hindamine

	Tase 2	Tase 3	Tase 4	Tase 5
KUULAMINE	Tunneb väga aeglases ja selges sidusas kõnes ära õpitud sõnad, kuid ei suuda mõista teksti sisu.	Vajab osutamist, piltlikustamist, et aru saada selgelt ja aeglaselt häälduatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest.	Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu õppijale tuttaval teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selgelt häälduat.	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja täpsustamist.
LUGEMINE	Loeb lühikesi lihtsaid tekste, kuid ei saa teksti infost aru. Lugemise tempo on väga aeglane, sõnad silbitatud.	Loetud lühikesed lihtsad tekstid on üldjoontes arusaadavad. Teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Lugemistempo on aeglane.	Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste; leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugemistempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada koolisõnastikku.	Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste; leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugemistempo on aeglane. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.
RÄÄKIMINE	Sõnavara on väga piiratud. Kirjeldab üksikute sõnadega, raskesti arusaadav jutt.	Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega. Häälduvead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.	Oskab lühidalt kirjeldada lähiümbrust, igapäevaseid toiminguid ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause, häälduvigu ja sõnade otsimist.	Oskab lühidalt kirjeldada lähiümbrust, igapäevaseid toiminguid ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõnes esineb häälduvigu ja sõnade otsimist.

KIRJUTAMINE	Tekstid on seosetu, vähe arusaadav, esineb palju grammatilisi vigu.	Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teistest inimestest. Kasutab üksikuid äraõpitud tarindeid ja lausemalle, esineb grammatika- ja õigekirjavigu, kuid teksti mõte on enamasti arusaadav.	Oskab koostada õpitud sõnavara piires lähiümbruse ja inimeste kirjeldusi. Tunneb õpitud sõnavara õigekirja. Kasutab õigesti mõningaid lihtsamaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu grammatika põhivaras.	Koostab õpitud sõnavara piires lähiümbruse ja inimeste kirjeldusi. Kirjutab lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustest (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid. Oskab kasutada sidesõnu. Oskab näidise järgi koostada lühitekste, abivahendina kasutab õpiku- või koolisõnastikku. Teksti pikkus on umbes 40 sõna.

2. klassi õppetegevus

Oluline on mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamisi õpistrateegiad kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks: teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine); loetellu sobimatu sõna äratundmine; tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine; dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine; häälega lugemine; rääkimine pildi alusel; ärakirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

Praktilised tegevused

Kino- ja teatrikülastus, TÕVL laulu- ja tantsupidu, muuseumitunnid, sõbrapäev, mardi- ja kadripäev, emade- ja isadepäev, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, emakeelepäeva etteütlus.

3. klassi õpitulemused

Õpilane

- saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
- suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
- koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil;
- töötab tekstiga juhiste alusel;
- tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt;
- kasutab suurt algustähte lause algul, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes;
- oskab tähestikku, teab ja tunneb eesti keele häälikuid;
- oskab nimetada vastandtähendusega sõnu;
- teab komaga ja komata sidesõnu;
- tunneb ära sõnaliikidest nimi-, omadus- ja tegusõnu ning liitsõnu;

- oskab märkida mitmuse lõppu ja tegusõna pöördelõppe
- oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas
- kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;
- on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut;

3. klassi õppesisu

Mina ja teised

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Perekondlikud sündmused, mängud. Sport: spordipäev, spordialad. Transport.
Lastekirjanik Leelo Tungal. Erinevad luuleraamatud.
Lastekirjanik Kristiina Kass.“Nõianeiu Nõbinina”.

Kodu ja lähiümbrus

Kodukoht, kodukoha loodus. Matk. Mets ja sellega kaasnevad ohud. Kodused toimingud. Raamatukogu ja raamatud.
Lastekirjanik Ilmar Tomusk. “Tere, Volli”.
Lastekirjanik Aino Pervik. “Paula jõulud”.
Lastekirjanik Heljo Mänd. “Tuulehunt”.

Eesti ja teised riigid

Riigid ja nende kultuur. Suuremad linnad. Naaberriigid: pealinnad, põhirahvused, keel. Rahvakalendri tähtpäevad.

Igapäevaelu: õppimine ja töö

Tüdrukute ja poiste tegevused. Toidud. Tervis, haigused. Arsti juures. Kodumasinad. Sünnipäev, kutse. Sõbrad. Tunniplaan. Kooliruumid.
Lastekirjanik Andrus Kivirähk “ Karneval ja kartulisalat”.
Lastekirjanik Piret Raud “Natuke napakad lood”.

Vaba aeg

Lemmiktegevused. Mängude käsklused ja juhendid. Suve ootel.

Keele struktuur

Tähestik. Täis-, kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Silbitamine, poolitamine. Suur algustäht – lause algus, nimed. Lauselõpumärgid. Ainsus, mitmus, loetlemine. Omadussõna, asesõna, tegusõna, küsisõna. Kellega? Millega? Kus? Pööramine. Sidesõnad. Võõrsõna. Samatähenduslikud sõnad. Vastandsõna. Võrdlus. Järgarvud. H sõna alguses. I ja j õigekiri.

Funktsionaalne lugemine

Funktsionaalset lugemist arendatakse igapäevaeluliste ja praktilise otstarbega tekstide lugemise, mõtestamise ja kasutamise kaudu. Õpilane õpib leidma tekstist olulist ja vajalikku infot, mõistma teksti eesmärki, järgima kirjalikke juhiseid, seostama teksti pildi, tabeli või skeemiga, võrdlema tekstis esitatud infot ning kasutama loetut praktiliste ülesannete lahendamisel. Lugemisülesandele järgneb võimalusel kirjutamis-, valik- või tegutsemisülesanne, mille käigus õpilane rakendab loetust saadud infot. Funktsionaalse lugemise õppesisu: silt, kutse, õnnitlus, majaplaan, lühisõnum, tunniplaan, päevaplaan, sõiduplaan, teade, kiri, aadress, raamatu sisukord, teatri mängukava, TV saatekava, päevik, kassatšekk, menüü, retsept, ilmateade, infoplakat, kuulutus, võistlusprotokoll, mängujuhend, kasutamisjuhend, reisipakkumine, reklaamleht, ajakirjandusartikkel, reisikiri, intervjuu, horoskoop, ajalehekuulutused, linnaplaan, koduleht, kalender, võõrsõnade leksikon, liiklusseadus.
Tekstide käsitlemisel arendatakse oskust:

- leida tekstist konkreetset infot ja olulisi märksõnu;
- mõista tekstis esitatud infot ning vastata selle põhjal küsimustele;
- valida erinevate võimaluste hulgast sobiv info;
- võrrelda erinevates tekstides esitatud andmeid;
- mõista kuupäevi, kellaaegu, aadresse, hindu, sõidu- ja tegevusaegu ning muid praktilisi andmeid;

- kasutada tabeli, plaani, kava, kalendri ja skeemi infot;
- mõista ja järgida kirjalikke juhiseid;
- leida teatmeteosest või veebitekstist vajalikku infot;
- teha loetu põhjal lihtsaid järeldusi;
- kasutada loetud infot igapäevaelulise probleemi või ülesande lahendamisel;
- hinnata, kas leitud info sobib ülesande lahendamiseks;
- sõnastada loetu põhjal suuline või kirjalik vastus.

(Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori käskkiri 29.09.2026 nr 1-2/27)

3. klassi hindamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
KUULAMINE	Saab osaliselt aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest. Mõistab ainult selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi. Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist vms	Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu, kui need on talle tuttaval teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selget häälдust.	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist, kordamist ja selget häälдust.	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.
LUGEMINE	Loeb ainult lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavad, postkaardid, meilid, kuulutused, sildid, teeviidad, lühiankeedid, -küsimustikud, -teated, -sõnumid), kuid ei suuda leida neist vajalikku faktiinfot kõrvalise abita. Saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhistest õpetaja abil. Lugemise tempo on väga aeglane. Ei suuda teksti mõttest aru saada.	Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste (nt isiklikud kirjad, kuulutused, uudised, juhised, kasutusjuhendid); leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugemise tempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada sõnastikku.	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Tekstist arusaamiseks kasutab sõnastikku.	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.
RÄÄ	Tutvustab iseennast ja oma ümbrust suurte raskustega.	Oskab lühidalt kirjeldada lähiümbrust,	Oskab rääkida oma huvidest	Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb

KIMINE	Ei saa iseseisvalt hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Hääldusvead põhjustavad arusaamatusi. Sõnavara on väga piiratud.	igapäevased toiminguid ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsiooe ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõne on takerduv, esineb häälduvigu.	ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttaval teemal, kuid võib vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle; spontaanses kõnes on vigu. Kõne on arusaadav, kuigi tihti esineb häälduvigu ja sõnade otsimist. Kõnes esinevad kordused katkestused ja pausid.	toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttaval teemal, kuid võib vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti; spontaanses kõnes on vigu. Kõne on arusaadav, kuigi esineb häälduvigu ja sõnade otsimist.
KIRJUTAMINE	Oskab täita lihtsat küsimustikku. Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki. Kirjutamine iseendast ja teisest inimesest tekitab raskusi. Kiri on seosetu. Ei tunne õpitud sõnavara õigekirja.	Koostab õpitud sõnavara piires lähiümbruse ja inimeste kirjeldusi. Kirjutab lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustest (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid. Oskab kasutada sidesõnu *ja*, *ning* jt. Oskab näidise järgi koostada lühikesi tekste, abivahendina kasutab õpiku- või sõnastikku.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklikke kirju. Oskab kasutada sidesõnu *aga*, *sest*, *et* jt. Rakendab õpitud õigekirjareegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid). Esineb grammatikavigu, kuid see ei takista mõttest arusaamist.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklikke kirju (u 50 sõna). Oskab kasutada sidesõnu *aga*, *sest*, *et* jt. Rakendab õpitud õigekirjareegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid).

3.klassi õppetegevus

Oluline on mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse vajalik sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige häädusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste

arendamiseks sobivad näiteks: loetellu sobimatu sõna äratundmine; kuuldu põhjal pildi täiendamine; tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo); laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine); dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine; häälega lugemine; rääkimine pildi alusel; ärakirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

Praktilised tegevused

Kino- ja teatrikülastus, TÕVL laulu- ja tantsupidu, muuseumitunnid, sõbrapäev, mardi- ja kadripäev, emade- ja isadepäev, kohtumised kirjanikega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, emakeelepäeva etteütlus.

4. klass õpitulemused

Õpilane

- tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades õpitud sõnavara ulatuses (nt poes, apteegis ühistranspordis);
- saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutus, küsitlus, tööjuhised, päevaplaanid);
- saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
- leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
- loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu (vahendab raamatu või filmi põhisisu);
- leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- jagab lihtsamaid juhiseid (käskiv kõneviis);
- kirjeldab kohti, tegevusi ja inimesi;
- väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone;
- kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, ankeet, e-kiri nii paberkandjal kui ka arvutis;
- valdab õpitud põhisõnavara;
- kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

4. klassi õppesisu

<u>Mina ja teised</u>

Suhtlemine pereliikmete ja koolikaaslastega. Viisakusväljendid.

<u>Kodu ja lähiümbrus</u>

Elu linnas ja maal; looduse märgid. Kodu kirjeldamine. Lemmikloomad. Töövahendid ning kohustused kodus. Rõõmsad ja kurvad sündmused peres, peretraditsioonid.

<u>Eesti ja maailm</u>

Eesti geograafiline asukoht. Ilm; riigi- ja rahvussümboolika, riigipühad ja riiklikud tähtpäevad. Üldrahvalikud sündmused. Naaberriigid: pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid.

<u>Igapäevaelu</u>

Aja planeerimine. Avalikud kohad/asutused (poes, apteegis, ühistranspordis, haiglas/polikliinikus jm). Turvaline liiklemine. Tee küsimine ja juhatamine. Igapäevased tegevused ja olukorrad.

<u>Õppimine ja töö</u>

Koolielu (tunni tegevused, koolitoit, koolitarbed, tunniplaan). Ametid, töökohad, tegevused tööl.

<u>Vaba aeg</u>

Kooliväline tegevus. Huvid. Laagrid. Lugemiseelistused. Perepuhkus. Spordialad ning sportlikud tegevused.

Tervis ja tervislik eluviis

Tervis (haigused, põhjused, ravimine), sport, tervislik toitumine.

Soovituslik ilukirjandus: H.Vaher "Jõesaare poisid", H.Nolmet "Koerailm", M.Sillaots "Trips, Traps, Trull ja teised", K.Kass "Kasper ja viis tarka kassi", H.Laas "Varblase jõuluvana", K.Priilinn "Anna ja tema merisiga Julius", J.Vaiksoo "Lumemöll" jt.

Soovituslikud filmid: "Nukitsamees", "Arabella - mereröövli tütar"

Soovituslikud meediaallikad: "Täheke", "Hea laps", Lasteekraan, järjejutud jt;

Soovituslikud veebisõnastikud. www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Keele struktuur

Nimisõna; ainsus ja mitmus; nimisõna käänamine ainsuses; omadussõnade võrdlusastmed; sünonüümid ja antonüümid; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (nt rääkima, tegema, õppima, ärkama, sööma jt); tegusõnade rektsioon (nt armastan, aitan, käin); käskiv kõneviis; sõnamoodustus (liitsõnad); küsisõnad; asesõnad; sidesõnad; põhi- ja järgarvsõnad; lauseehitus.

Funktsionaalne lugemine

Funktsionaalset lugemist arendatakse igapäevaeluliste ja praktilise otstarbega tekstide lugemise, mõtestamise ja kasutamise kaudu. Õpilane õpib leidma tekstist olulist ja vajalikku infot, mõistma teksti eesmärki, järgima kirjalikke juhiseid, seostama teksti pildi, tabeli või skeemiga, võrdlema tekstis esitatud infot ning kasutama loetut praktiliste ülesannete lahendamisel. Lugemisülesandele järgneb võimalusel kirjutamis-, valik- või tegutsemisülesanne, mille käigus õpilane rakendab loetust saadud infot. Funktsionaalse lugemise õppesisu: silt, kutse, õnnitlus, majaplaan, lühisõnum, tunniplaan, päevaplaan, sõiduplaan, teade, kiri, aadress, raamatu sisukord, teatri mängukava, TV saatekava, päevik, kassatšekk, menüü, retsept, ilmateade, infoplakat, kuulutus, võistlusprotokoll, mängujuhend, kasutamisjuhend, reisipakkumine, reklaamleht, ajakirjandusartikkel, reisikiri, intervjuu, horoskoop, ajalehekuulutused, linnaplaan, koduleht, kalender, võõrsõnade leksikon, liiklusseadus.

Tekstide käsitlemisel arendatakse oskust:

- leida tekstist konkreetset infot ja olulisi märksõnu;
- mõista tekstis esitatud infot ning vastata selle põhjal küsimustele;
- valida erinevate võimaluste hulgast sobiv info;
- võrrelda erinevates tekstides esitatud andmeid;
- mõista kuupäevi, kellaaegu, aadresse, hindu, sõidu- ja tegevusaegu ning muid praktilisi andmeid;
- kasutada tabeli, plaani, kava, kalendri ja skeemi infot;
- mõista ja järgida kirjalikke juhiseid;
- leida teatmeteosest või veebitekstist vajalikku infot;
- teha loetu põhjal lihtsaid järeldusi;
- kasutada loetud infot igapäevaelulise probleemi või ülesande lahendamisel;
- hinnata, kas leitud info sobib ülesande lahendamiseks;
- sõnastada loetu põhjal suuline või kirjalik vastus.

(Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori käskkiri 29.09.2026 nr 1-2/27)

4. klassi hindamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**

KUULAMINE	Mõistab ainult lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu, kui need on talle tuttaval teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selget häälдust.	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust, kui vestlus on tuttaval igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kui häälдus on selge ja tuttav. Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust, kui vestlus on tuttaval igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kui häälдus on selge ja tuttav.
LUGEMINE	Loeb ainult üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste (nt isiklikud kirjad, kuulutused, uudised, juhised, kasutusjuhendid); leiab tekstis sisalduvat infot, kuid enamasti ei saa aru teksti mõttest. Lugemistempo on aeglane.	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel. Oskab kasutada kakskeelseid tõlkesõnastikke.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist. Aimab sõnade tähendust konteksti toel. Oskab kasutada kakskeelseid tõlkesõnastikke.
RÄÄKIMINE	Ei oska kirjeldada lähiümbrust, igapäevaseid toiminguid ja inimesi. Kasutab ainult lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõne on seosetu ja takerduv. Häälдus on halb.	Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttaval teemal, kuid võib vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle; spontaanses kõnes on vigu. Kõne	Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle valdavalt õigesti. Suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon. Kõnes esineb märgatavaid vigu, kuid	Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti; spontaanses kõnes esineb vigu. Häälдus

		on arusaadav, kuigi esineb häälduslvigu ja sõnade otsimist.	öeldu üldmõte on arusaadav.	on selge ja kõne ladus, kuid suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon.
KIRJUTAMINE	Ei oska koostada õpitud sõnavara piires lähiümbruse ja inimeste kirjeldusi. Kirjutab ainult lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustes (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid raskustega. Ei oska koostada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Kirjasisu on seosetu. Grammatika tundmine puudulik.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklikke kirju. Oskab kasutada sidesõnu *aga*,*sest*, *et* jt. Rakendab õpitud õigekirjareegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid).	Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi (nt isiklik kiri, e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Suhtleb *online*- vestluses (nt Messenger). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus). Esineb märgatavaid grammatikavigu, mis aga enamasti ei sega arusaamist.	Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi (nt isiklik kiri (u 70 sõna), e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Suhtleb *online* - vestluses (nt Messenger). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus). Grammatika on piisavalt korrektne, et teemat käsitleda.

4. klassi õppetegevus

Suureneb kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval lugemise ning kirjutamise osakaal. Sõnatundmine laieneb märgatavalt. Suureneb loovülesannete osa. Taotlus on, et õpilane loeks ja kuulaks ka õppetööst vabal ajal eesti lastekirjanduse tekstikatkeid. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid ning eestikeelset internetti. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks: eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine; adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine; ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt küsimustele vastamine, tabeli täitmine, joonise täiendamine jm); eri liiki etteütlused; mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad); ekskursioonid; eakohaste eestikeelsete filmide vaatamine.

Praktilised tegevused

Kino- ja teatrikülastus, harivad õppekäigud mööda Eestit, muuseumitunnid, sõbrapäev, emade- ja isadepäev, kohtumised kirjanikega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, õppematerjalide loomine, konkurssideks valmistumine, emakeelepäeva etteütlus.

5. klassi õpitulemused

Õpilane

- tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
- saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutused, saatekavad, küsitlused, reeglid, ilmateated, tööjuhised/soovitused, sõiduplaanid, blogid, postitused, päevaplaanid, reklaamid, tänukirjad);
- saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
- loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu
- vahendab raamatu või filmi põhisisu;
- leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- avaldab arvamust tuttaval teemal;
- kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, ankeet nii paberkandjal kui ka arvutis;
- kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste lihtsamatel tuttavatel teemadel nii paberkandjal kui ka arvutis;
- valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit.
- kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

5. klassi õppesisu

Mina ja teised

Suhted peres ja koolis. Emotsioonid ja tuju. Ootused ja hirmud. Unistused ja pettumused.

Kodu ja lähiümbrus

Erinevad kodud; elu linnas ja maal. Koduümbrus. Kodutööd. Aia- ja õuetööd. Unistuste kodu, liiklus. Tee juhatamine. Õnnetused teel.

Eesti ja maailm

Ilm ja kliima. Eesti looduslikud kohad (metsad, sood, looduskaitsealad, jõed, järved). Eesti meedia (ajakirjandus, televisioon, raadio, internetiallikad). Eesti ja teiste riikide traditsioonid ja tähtpäevad.

Igapäevaelu

Meedia (ajakirjandus, televisioon, internet, sotsiaalvõrgustikud, interneti ohud ja võimalused).

Õppimine ja töö

Koolielu, lemmiktegevused koolis/tunnis. Koolimeedia (kooliraadio/TV/ajaleht), vahetundide tegevused. Koolimaja/ruumide kirjeldamine, kooliraamatukogu; korrapidamine, koolimaja hoidmine. Koolivorm (selle eeldused ja puudused), huviharidus (spordi-, kunstiringid). Kooli traditsioonid ja tähtpäevad. E-õpe, koolitoit, õpilasvahetused, koolivahetused, unistuste kool.

Vaba aeg

Koolivaheaegade tegemised.

Tervis ja tervislik eluviis

Terviseprobleemid (õnnetusjuhtumid, haigused: ennetamine, ravimine).

Soovituslik ilukirjandus: A.Kivirähki jutud, I.Tomusk “Digipöörane kool”, J.Põldma “Džuudopoisid”, H.Käit “Aardejaht Nõmmel”, “Erik kivisüda”, “Eia jõulud Tondikakul”, K.Priilinn “Evelini uued lood” jt

Soovituslikud filmid: “Erik kivisüda”, “Eia jõulud Tondikakul”, “Supilinna salaselts”, “Väikelinna detektiivid” jt

Soovituslikud meediaallikad: “Hea laps”, “Postimees Juunior”, “Minu maailm”, lasteekraan, järjejutud jt.
Soovituslikud veebisõnastikud: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/
Keele struktuur: nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses; omadussõnade võrdlusastmed; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (sh astmevaheldus likud tegusõnad: tundma, kandma, hoidma, lugema, tegema); tegusõnade rektsioon (nt aitan, kuulan, loen, vaatan, soovin, unistan jt); sihitis; põhi- ja järgarvsõnad; sõnamoodustus (liitsõnad)
Funktsionaalne lugemine
Funktsionaalset lugemist arendatakse igapäevaeluliste ja praktilise otstarbega tekstide lugemise, mõtestamise ja kasutamise kaudu. Õpilane õpib leidma tekstist olulist ja vajalikku infot, mõistma teksti eesmärki, järgima kirjalikke juhiseid, seostama teksti pildi, tabeli või skeemiga, võrdlema tekstis esitatud infot ning kasutama loetut praktiliste ülesannete lahendamisel. Lugemisülesandele järgneb võimalusel kirjutamis-, valik- või tegutsemisülesanne, mille käigus õpilane rakendab loetust saadud infot. Funktsionaalse lugemise õppesisu: silt, kutse, õnnitlus, majaplaan, lühisõnum, tunniplaan, päevaplaan, sõiduplaan, teade, kiri, aadress, raamatu sisukord, teatri mängukava, TV saatekava, päevik, kassatšekk, menüü, retsept, ilmateade, infoplakat, kuulutus, võistlusprotokoll, mängujuhend, kasutamisjuhend, reisipakkumine, reklaamleht, ajakirjandusartikkel, reisikiri, intervjuu, horoskoop, ajalehekuulutused, linnaplaan, koduleht, kalender, võõrsõnade leksikon, liiklusseadus.
Tekstide käsitlemisel arendatakse oskust:

- leida tekstist konkreetset infot ja olulisi märksõnu;
- mõista tekstis esitatud infot ning vastata selle põhjal küsimustele;
- valida erinevate võimaluste hulgast sobiv info;
- võrrelda erinevates tekstides esitatud andmeid;
- mõista kuupäevi, kellaaegu, aadresse, hindu, sõidu- ja tegevusaegu ning muid praktilisi andmeid;
- kasutada tabeli, plaani, kava, kalendri ja skeemi infot;
- mõista ja järgida kirjalikke juhiseid;
- leida teatmeteosest või veebitekstist vajalikku infot;
- teha loetu põhjal lihtsaid järeldusi;
- kasutada loetud infot igapäevaelulise probleemi või ülesande lahendamisel;
- hinnata, kas leitud info sobib ülesande lahendamiseks;
- sõnastada loetu põhjal suuline või kirjalik vastus.

(Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori käskkiri 29.09.2026 nr 1-2/27)

5. klassi hindamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**

KUULAMINE	Suudab jälgida mõttevahetust õpitud teemal, kuid olulise info eristamisega on raskusi. Ei saa aru olmesfääris kuuldud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis).	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust, kui vestlus on tuttaval igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kui häältdus on selge ja tuttav.	Saab kuuldust aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.
LUGEMINE	On raskusi lihtsate tavatekstide mõistmisega (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused). Sõnavara on ülesannete täitmiseks liiga väike ning õpilane ei suuda enamasti aimata sõnade tähendust konteksti toel. Tekstist arusaamine on raske isegi kakskeelse tõlkesõnastiku kasutamisel.	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvate infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist. Oskab kasutada kakskeelseid tõlkesõnastikke.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldudmeediatekstid, mugandatud ilukirjandustekstid). Suudab leida vajalikku infot pikemast arutlevat laadi tekstist. Kogub teemakohast infot mitmest tekstist. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstides esitatud detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.
RÄÄKIMINE	Olmesfääris suhtlemisega tuleb toime vaevaliselt. Enamasti ei suuda väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Sõnavara on ülesannete täitmiseks liiga väike. Vestluse	Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttaval teemal, kuid võib	Oskab rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti; spontaanses kõnes	Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse jms sisu ning kirjeldada oma muljeid. Tuleb enamasti toime vähem tüüpilistes suhtlus olukordades. Kasutab põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate

	alustamise, jätkamise ja lõpetamisega on raskusi. Spontaanne kõne on suuremal jaol seosetu, arusaamatu, aeglane ja kõhklev, esineb häälduslvigu ja sõnade otsimist. Ebakorrektne grammatika takistab sageli öeldu mõttest arusaamist.	vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti; spontaanses kõnes on vigu. Kõne pole sujuv, esineb häälduslvigu ja sõnade otsimist. Parafraseerimisega on raskusi. Esineb häirivaid grammatikavigu (nt võõrapärane aegadekasutus, sõnajärg ja vormikasutus), kuid öeldu üldmõte on arusaadav.	esineb vigu. Häälldus on selge ja kõne ladus, kuid suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon. Sõnavaras mõningaid lünki, parafraseeri mine ei õnnestu alati. Tajub ja suudab selgelt edasi anda üldist mõtet. On märgatavaid grammatikavigu, mis aga enamasti ei sega öeldust arusaamist.	lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu. On olemas parafraseerimisoskus. Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi. Häälldus on selge, intonatsiooni- ja rõhuvead ei häiri suhtlust. Grammatika piisavalt korrektne. Öeldu arusaadav.
K I R J U T A M I N E	Ei tule toime kirjaliku teksti koostamisega (nt isiklik kiri, ankeet) või ülesande täitmine on ebaefektiivne (kirjutis on katkendlik või liiga lühike (alla poole nõutust, u 40 sõna) ja seosetu). Sõnavara piiratud, lausestus ebaloogiline, grammatika ja õigekirjavead takistavad arusaamist.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklikke kirju. Oskab kasutada sidesõnu *aga*, *sest*, *et* jt. Rakendab õpitud õigekirjareegleid (nt algustäheortograafia, kirjavahemärgid). Kirjutis on õige pikkusega (u 80-85 sõna) ja piisavalt sidus, et selle mõttest aru saada. Sõnavara on veel küllaltki piiratud. Rahuldav keelekasutus, esineb ebaloogilist lausestust, kasutatakse enamasti lihtlauseid. Esineb grammatika- ja õigekirjavigu, mis häirivad kohati mõttest aru saamist.	Oskab rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti; spontaanses kõnes esineb vigu. Häälldus on selge ja kõne ladus, kuid suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon. Sõnavaras mõningaid lünki, parafraseeri mine ei õnnestu alati. Tajub ja suudab selgelt edasi anda üldist mõtet. On märgatavaid grammatikavigu, mi saga enamasti ei sega öeldust arusaamist.	Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse jms sisu ning kirjeldada oma muljeid. Tuleb enamasti toime vähem tüüpilistes suhtlusolukordades. Kasutab põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu. On olemas parafraseerimisoskus. Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi. Häälldus on selge, intonatsiooni- ja rõhuvead ei häiri suhtlust. Grammatika piisavalt korrektne. Öeldu arusaadav.

5. klassi õppetegevus

5. klassis suureneb kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval lugemise ning kirjutamise osakaal.

Suureneb loovülesannete osa. Teemasid erinevate osaoskuste kaudu käsitledes pööratakse tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ja kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid ning eestikeelset internetti. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks: eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine; adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine; ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal; ümberjutustused;
mudelkirjutamine (nt postkaardid, sõnumid); rollimängud.

Praktilised tegevused

Kinokülastus / teatrikülastus, harivad õppekäigud mööda Eestit, muuseumitunnid, sõbrapäev, emade- ja isadepäev, raamatukogu ja noortekeskuse külastus, kohtumised kirjanikega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, õppeprojektid, esitlused / referaadid, õppematerjalide loomine, konkurssideks valmistumine, emakeelepäeva etteütlus.

6. klassi õpitulemused

Õpilane

- tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
- saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;
- saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
- loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
- leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- avaldab arvamust tuttaval teemal ja põhjendab oma seisukohta;
- kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, teade, kiri, avaldus, ankeet, kuulutus, sõbrapäevik, suvekaart, motivatsioonikiri, päevik nii paberkandjal kui ka arvutis;;
- kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel nii paberkandjal kui ka arvutis;;
- valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
- tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
- kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

6. klassi õppesisu

<u>Mina ja teised</u>

Suhtlemine kaaslastega, tunded ja emotsioonid. Teistega arvestamine. Toimetulek rasketes olukordades, abi ja toetamine. Heategevus. Suhted koolis ja peres, kiusamine ja vägivald.

<u>Kodu ja lähiümbrus</u>

Elu linnas ja maal (tegevused erinevatel aastaaegadel). Lemmikloomad (hoolitsemine ja tähtsus). Keskkonnahoid ja looduskaitse.

<u>Eesti ja maailm</u>

Ilm ja kliima. Kultuur ja traditsioonid, riiklikud tähtpäevad. Meedia (teater, ilukirjandus, ajakirjandus, televisioon, filmikunst, muusika, raadio). Euroopa riigid ja nende kultuur. vaatamisväärsused, muuseumid, sambad. Maailmaimed.

<u>Igapäevaelu</u>

Rahatarkus, taaskasutus, raha teeminime, suveks tööle, õpilasmalev, vabatahtlikud. Liiklusvahendid. Tehnika (nutiseadmed). Käitumine avalikes kohtades (toidu- ja riidepoes, kohvikus, restoranis).

Õppimine ja töö

Ametid ja töökohad (elukutse valik, elukestev õpe). Huvid ja fänlus. Õpilasesinduse roll koolis.

Vaba aeg

Meelelahutus (kinos, teatris, kontserdil). Reisimine Eestis ja maailmas.

Tervis ja tervislik eluviis

Tervise eest hoolitsemine. Toitumine. Füüsiline, sotsiaalne ja vaimne tervis. Sõltuvused.

Soovituslik ilukirjandus: Ene Sepp "Jagatud suvi", Ilmar Tomusk "Inglid kuuendas B-s, Silvia Rannamaa "Kadri", A.Kivirähki jutud, Aino Pervik "Kallis härra Q", Mihkel Ulman, Kati Saara Vatmann "Röövlirahnu Martin", Reeli Reinaus "Vanalinna detektiivid. Mustpeade maalid", Helen Käit "Kristiine poisid tegutsevad"

Soovituslik filmid: "Seltsimees laps", "Vehkleja", "Lapsmasin"

Soovituslikud meediaallikad: "Postimees Juunior", "Minu maailm", lasteekraan, järjejutud

Soovituslikud veebisõnastikud: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, http://dict.ibs.ee/syn/, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Keele struktuur: nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses, suur ja väike algustäht, omadussõnade võrdlusastmed (sh lühike ülivõrre), verbi rektsioon, i-mineviku tegusõnad ja nende rektsioon, tingiv kõneviis, umbisikuline tegumood, lõpetamata ja lõpetatud tegevus (*sihitise käänded*), arvsõna vormid, liide -gi/-ki, kaassõnad

Funktsionaalne lugemine

Funktsionaalset lugemist arendatakse igapäevaeluliste ja praktilise otstarbega tekstide lugemise, mõtestamise ja kasutamise kaudu. Õpilane õpib leidma tekstist olulist ja vajalikku infot, mõistma teksti eesmärki, järgima kirjalikke juhiseid, seostama teksti pildi, tabeli või skeemiga, võrdlema tekstis esitatud infot ning kasutama loetut praktiliste ülesannete lahendamisel. Lugemisülesandele järgneb võimalusel kirjutamis-, valik- või tegutsemisülesanne, mille käigus õpilane rakendab loetust saadud infot. Funktsionaalse lugemise õppesisu: silt, kutse, õnnitlus, majaplaan, lühisõnum, tunniplaan, päevaplaan, sõiduplaan, teade, kiri, aadress, raamatu sisukord, teatri mängukava, TV saatekava, päevik, kassatšekk, menüü, retsept, ilmateade, infoplakat, kuulutus, võistlusprotokoll, mängujuhend, kasutamisjuhend, reisipakkumine, reklaamleht, ajakirjandusartikkel, reisikiri, intervjuu, horoskoop, ajalehekuulutused, linnaplaan, koduleht, kalender, võõrsõnade leksikon, liiklusseadus.

Tekstide käsitlemisel arendatakse oskust:

- leida tekstist konkreetset infot ja olulisi märksõnu;
- mõista tekstis esitatud infot ning vastata selle põhjal küsimustele;
- valida erinevate võimaluste hulgast sobiv info;
- võrrelda erinevates tekstides esitatud andmeid;
- mõista kuupäevi, kellaaegu, aadresse, hindu, sõidu- ja tegevusaegu ning muid praktilisi andmeid;
- kasutada tabeli, plaani, kava, kalendri ja skeemi infot;
- mõista ja järgida kirjalikke juhiseid;
- leida teatmeteosest või veebitekstist vajalikku infot;
- teha loetu põhjal lihtsaid järeldusi;
- kasutada loetud infot igapäevaelulise probleemi või ülesande lahendamisel;
- hinnata, kas leitud info sobib ülesande lahendamiseks;
- sõnastada loetu põhjal suuline või kirjalik vastus.

(Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori käskkiri 29.09.2026 nr 1-2/27)

	Tase 2	Tase 3	Tase 4	Tase 5
KUULAMINE	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust, kui vestlus on tuttaval igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga selgest kõnest	Saab kuuldust aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevi vinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.	Saab aru suulise teksti üldisest mõttest ja sõnumist. Mõistab kõne olulisematest kohtadest vaatamata mõnedele tundmatutele sõnadele. Märkab detaile ja fakte, leiab tekstist valikulise informatsiooni.
LUGEMINE	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvate infost, kuid ei suuda aimata sõnade tähendust konteksti toel. Sisu jääb arusaamatuks ning edasi anda teksti põhimõtet ei suuda. Lugemise tempo on aeglane, eksib pikemate sõnade häälduses.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist. Oskab kasutada sõnastikke.	Loeb ja mõistab mõne leheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud meediatekstid, adopteeritud ilukirjandustekstid). Suudab leida vajalikku infot pikemast arutlevat laadi tekstist. Kogub teemakohast infot mitmest tekstist. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstis esitatud detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb ladusalt, lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.

6. klassi hindamine

RÄÄKIMINE	Kõne on aeglane ja kõhklev, võtab appi mitteverbaalsed vahendid. Hääldus erineb eesti keele normidest. Arusaamine nõuab kuulajalt erilist tähelepanu. Sõnavara on liiga väike. Esinevad sagedased tähendusvead, mis teevad kõne mõistmise raskeks. Ebakorrektne grammatika takistab öeldu mõttest arusaamist. Räägib oma huvidest ja tegevustest vaevaliselt. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega raskustega. Ei oska väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab vestelda tuttaval teemal, kuid vajab abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle; teeb palju vigu spontaanses kõnes.	Kõne pole sujuv ja see segab kohati arusaamist, samuti võib öeldust arusaamist segada kohatine halb hääldus (baassõnade hääldus on hea). Sõnavara on piiratud, parafraseerimisega on raskusi. Kuid suudab mõtet üldjoontes moonutusteta edasi anda, kuigi kuulajal on vaja arusaamisega pingutada. Esineb häirivaid grammatikavigu (sõnajärg ja vormikasutus), kuid öeldu üldmõte on arusaadav. Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Spontaanses kõnes esineb vigu	Kõne pole küll päris sujuv, kuid siiski täiesti mõistetav. Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse sisu ning kirjeldada oma muljeid. Hääldus ei häiri, kui ka tekitab väikesi vääritimõistmisi. Sõnavaras esineb mõningaid lünki, parafraseerimine alati ei õnnestu. Tajub ja suudab selgelt edasi anda üldist mõtet. Esineb märgatavaid vigu, mis aga enamasti ei sega öeldust arusaamist. Tuleb vajalike asjadega toime vähem tüüpilistes suhtlusolukordades. Kasutab põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu.	Kõne on piisavalt sujuv ja hästi mõistetav, hääldus hea, kui ka emakeele aktsent tajuv. Sõnavara piisav ja oskab parafraseerida. Grammatika piisavalt korrektne, öeldu arusaadav. Oskab rääkida erinevatel teemadel, eneseväljendus on hea, tuleb toime erinevates olme olukordades. Esitab selgeid üksikasjalikke kirjeldusi üldhuvitavatel teemadel. Oskab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti; osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta. Kasutab mitmekesist sõnavara ja väljendeid; keerukamaid ausestrukuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne tempo on ka pikemate kõnelõikude puhul üsna ühtlane; sõna- ja vormivalikuga seotud pause on vähe ning need ei sega suhtlust. Intonatsioon on loomulik.

K I R J U T A M I N E	Ei oska kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklikke kirju vaevaliselt. Ei oska kasutada sidesõnu *aga*, *sest*, *et* jt. Kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu grammatika põhivaras (ajab segi ajavormid või eksib aluse ja öeldise ühildumisel).	Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi (nt isiklik kiri, e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus).	Oskab koostada eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte (nt lühiülevaade sündmustest, isikutest), kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust. Oskab isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi; kirjutada õpitud teemal oma arvamust väljendava lühikirjandi. Oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelelisi ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist. Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid, moodustusmalle. Kasutab tuttavas olukorras grammatiliselt õiget keelt; on märgata emakeele mõju.Tuleb ette vigu, mis ei takista mõistmist.	Kirjutab seotud tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel /100-120 sõna/ (nt seletuskiri, uudis, kommentaar). Põhjendab oma seisukohti ja eesmärke. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Oskab korduste vältimiseks kasutada sünonüüme). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist.

6. klassi õppetegevus

6. klassis suureneb kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval lugemise ning kirjutamise osakaal. Sõnatundmine laieneb märgatavalt. Suureneb loovülesannete osa. Taotlus on, et õpilane loeks ja kuulaks ka õppetöost vabal ajal eesti lastekirjanduse tekstikatkeid ning jõukohaseid teabe-, tarbeja meediatekste. Teemasid erinevate osaoskuste kaudu käsitledes pööratakse tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ja kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid ning eestikeelset internetti. Osaoskuste arendamiseks on soovitatav: eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine; adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine; ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt küsimustele vastamine, tabeli täitmine, joonise täiendamine jm); järjestusülesanded (nt sõnad lauseks, laused/lõigud tekstiks); eri liiki etteütlused; ümberjutustus; mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad); projektitööd; lühiettekanded (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine); rollimängud.

Praktilised tegevused

Kinokülastus / teatrikülastus, harivad õppekäigud mööda Eestit, muuseumitunnid, sõbrapäev, raamatukogu, loomaaia ja noortekeskuse õppetegevused, kohtumised kirjanikega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, õppeprojektid, esitlused / plakatid, emakeelepäeva etteütlus.

7. klassi õpitulemused

Õpilane

- suhtleb eesti keeles igapäevastes suhtlusolukordades väljaspool kooli;
- kasutab eestikeelset internetikeskkonda õpitegevuses ja enda huvialadega seoses;
- saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust;
- jälgib mõttevahetust tuttaval teemal ning saab aru selgelt struktureeritud diskussiooni põhisisust;
- jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte,
- teeb kirjalikke märkmeid loetud või kuuldud teksti kohta;
- saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbetekstidest;
- loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisõnumit ning avaldab loetu kohta arvamust;
- suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttaval teemal, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
- jutustab endast ja oma elu sündmustest, kirjeldab ennast, kirjutab oma eesti sõbrale kirja endast;
- jutustab ettevalmistatud tekstis endaga seotud mineviku sündmusest selgelt ja arusaadavalt;
- osaleb arutelus, väljendab seisukohti tuttavatel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
- tutvustab suuliselt üht tuntud eesti muusikut ja / või kunstnikku;
- esitab selgelt struktureeritud ettekande;
- kirjutab vabas vormis tarbetekste, näiteks kuulutus, järelepärimine, teade, kutse, blogi;
- koostab alusteksti, näiteks mõistekaart, pilt või video, põhjal jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
- valdab üldsõnavara tuttaval teemal;
- valdab grammatika tarindeid; moodustab tüüpsõna eeskujul sõnavorme,
- väljendab ennast grammatiliselt õigesti õpitu piires;
- hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- valib erinevates suhtlussituatsioonides sobivad keelelised vahendid;
- ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
- järgib õigekirjareegleid õpitu piires.

7. klassi õppesisu

Mina ja teised

Kes ma olen? Sündmused peres ja peretraditsioonid, minu juured ja päritolu. Kelle moodi ma olen? Põnev sugulane. Minu eeskujud. Koostöö teistega, head rühmasisesed suhted. Mina internetis: mida ja kui palju avaldada, netisõber.

- Harno.ee – põhikooli eksamid
- piltide kirjeldamine, ümberjutustus
- arvamuste avaldamine

Kodu ja lähiümbrus

Erinevad elamutüübid: eramaja, kortermaja, ühiselamu, suvila. Erinevad piirkonnad, nt keskus, puhkeala, kesklinn, äärelinn. Nn tark maja. Remont. Eesti. Eesti looduse omapära võrreldes teiste maadega. Põnev taime- või loomaliik.

Riigid ja nende kultuur

Reisikogemused, reisikaaslased, reisimise viisid, reisieesmärgid ja sihtkohad, reisi korraldamine.

Igapäevaelu, õppimine ja töö

Arvuti kasutamine. AI ja tõlkeprogrammide kasutamine koolitöös. Tulevikuplaanid, ametid. Teenindusasutused (nt kohvik, pank, raamatukogu, pood). Pere eelarve ja taskuraha. Ostukohtade võrdlus, internetikaubandus. Ostunimekirja koostamine. Kokkuhoid ja säästmine. Vastutustundlik loomapidamine.

https://www.fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahatarkus/oppematerjalid-ii-kooliaste

Vaba aeg, minu ajakasutus

Kuidas leida sobiv harrastusvõimalus, harrastusest saab kutsumus; spordiüritused, harrastussport ja võistlussport; peod, pidulikud sündmused, perepeod ja peod sõpradega.

Tervis

Tervislikud eluviisid; terviseriskid; liikumine; perearst, hambaarst, kooliarst.

Keele struktuur

Käänded. Tegusõna põhivormid, astmevaheldus.

	Tase 2	Tase 3	Tase 4	Tase 5
KUULAMINE	Saab osaliselt aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust, kui vestlus on tuttaval igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga selgest kõnest. Vajab kuuldu kordamist.	Saab kuuldust aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.	Saab aru suulise teksti üldisest mõttest ja sõnumist. Mõistab kõne olulisematest kohtadest vaatamata mõnedele tundmatutele sõnadele. Märkab detaile ja fakte, leiab tekstist valikulise informatsiooni.	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejaid on rohkem kui kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest. Mõistmist takistavad tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad tarindid.
LUGEMINE	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutus juhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist. Oskab kasutada sõnastikku.	Loeb ja mõistab mõne leheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud meediatekstid, mugandatud ilukirjandustekstid). Suudab leida vajalikku infot pikemast arutlevat laadi tekstist. Kogub teemakohast infot mitmest tekstist. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstides esitatud detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb ladusalt, lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Teeb loetust kokkuvõtte. Loeb ladusalt, sõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.

7. klassi hindamine

RÄÄKIMINE	Kõne pole sujuv ja see segab arusaamist, kohati võib öeldust arusaamist segada kohatine halb hääldus (baassõnade hääldus on hea). Sõnavara on piiratud, parafraseerimisega on raskusi. Kuid suudab mõtet üldjoontes moonutusteta edasi anda, kuigi kuulajal on vaja arusaamisega pingutada. Esineb häirivaid grammatikavigu (sõnajärg ja vormikasutus), kuid öeldu üldmõte on arusaadav. Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida omakogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Spontaanses kõnes esineb palju vigu.	Kõne pole küll päris sujuv, kuid siiski täiesti mõistetav. Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse sisu ning kirjeldada oma muljeid. Hääldus ei häiri, kui ka tekitab väikesi vääritimõistatusi. Sõnavaras esineb mõningaid lünki, parafraseerimine alati ei õnnestu. Tajub ja suudab selgelt edasi anda üldist mõtet. Esineb märgatavaid vigu, mis aga enamasti ei sega öeldust arusaamist. Tuleb vajalike asjadega toime vähem tüüpilistes suhtlusolukordades. Kasutab põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu. Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi.	Kõne on piisavalt sujuv ja hästi mõistetav, hääldus hea, kui ka emakeele aktsent tajuv. Sõnavara piisav ja oskab parafraseerida. Grammatika piisavalt korrektne, öeldu arusaadav. Oskab rääkida erinevatel teemadel, eneseväljendus on hea, tuleb toime erinevates olme olukordades. Esitab selgeid üksikasjalikke kirjeldusi üldhuvitavatel teemadel. Oskab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti; osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta. Kasutab mitmekesist sõnavara ja väljendeid; keerukamaid lausestruktuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne tempo on ka pikemate kõnelõikude puhul üsna ühtlane; sõna- ja vormivalikuga seotud pause on vähe ning need ei sega suhtlust. Intonatsioon on loomulik.	Saab hakkama üksikasjalikkude kirjelduste koostamisega üldhuvitavatel teemadel. Suudab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti. Oskab osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta, kuid see võib olla mõnikord konarlik. Püüab kasutada mitmekesist sõnavara ja väljendeid ning keerukamaid lausestruktuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne on arusaadav, aeglane, kuid ilma pikemate ebaloomulike pausideta. Suudab end mõistma panna ning ületab enamiku suhtlemisel ettetulevatest raskustest. Intonatsioon on enamasti loomulik. Hääldus hea, kui ka emakeele aktsent on tajutav. Esineb grammatikavigu, kuid öeldu üldmõte on arusaadav.

K I R J U T A M I N E	Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, kuid esineb raskusi oma tunnete, mõtete ja arvamuste väljendamisega (nt isiklik kiri, e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumisvõtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus). Teksti pikkus ei vasta nõuetele. Esineb märkimisväärselt palju grammatikavigu.	Oskab koostada eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte (nt lühiülevaade sündmustest, isikutest), kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust. Oskab isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi; kirjutada õpitud teemal oma arvamust väljendava lühikirjandi. Oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelelisi ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist. Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid, moodustusmalle. Kasutab tuttavas olukorras grammatiliselt õiget keelt; on märgata emakeele mõju. Tuleb ette vigu, mis ei takista mõistmist.	Kirjutab seotud tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel /100-120 sõna/ (nt seletuskiri, uudis, kommentaar). Põhjendab oma seisukohti ja eesmärke. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Oskab korduste vältimiseks kasutada sünonüüme). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist.	Kirjutab tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel (nt seletuskiri, uudis, kommentaar). Põhjendab oma seisukohti ja eesmärke. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Rahuldav keelekasutus. Mõnikord võib esineda ebatäpsusi keeleregistri valikul. Tekst enam-vähem õige pikkusega (120/160 sõna) ja piisavalt sidus. Poolametliku kirja vormistamine vastab üldtunnustatud vorminõuetele osaliselt. Väljendus on küllaltki lakooniline, kuid korduste vältimiseks püütakse väljendust varieerida (nt sünonüümid). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist. Esineb kirja- ja keelevigu, kuid teksti mõte on siiski enamasti arusaadav.

7. klassi õppetegevus

7. klassis kooliastmes jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine. Tunnis suheldakse peaasjalikult eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, õppereis). Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid ja pikemaid loovtöid. Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama. Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega. Osaoskuste arendamiseks on soovitatav: eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine; loovtööd (nt lühikirjandid, isiklikud kirjad, teadaanded, kuulutused, lühiülevaated); referaat, lihtsam uurimistöö; suulised ettekanded (nt projektitööde,

referaatide, iseseisva lugemise kokkuvõtted); rolli- ja suhtlusmängud; info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, meediaväljaanded, internet).

Praktilised tegevused

Kinokülastus, harivad õppekäigud mööda Eestit, muuseumitunnid, sõbrapäev, raamatukogu ja noortekeskuse õppetegevused, kohtumised tuntud inimestega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, õppeprojektid, esitlused / plakatid, videote / näidendite tegemine, südamenädal, emakeelepäeva etteütlus.

8. klassi õpitulemused

Õpilane

- kasutab Eesti Keele Instituudi veebisõnastikke keele rikastamiseks ja enesekontrolliks;
- oskab kasutada eestikeelse meedia pakutavaid võimalusi info leidmiseks ja keele õppimiseks, oskab nimetada eestikeelseid väljaandeid;
- kasutab keele õppimiseks infokeskkonda, näiteks sildid, kuulutused, reklaamid ja juhised;
- eristab tuntumaid kõnekeelseid keelendeid, valib kõnelemisel ja kirjutamisel sõltuvalt suhtlusolukorrast sobivad keelendid;
- kasutab ametlikus suhtlussituatsioonis sobivat suhtlusstiili ja eesti keelele omaseid keelendeid pöördumiseks, tervitamiseks, huvi üles näitamiseks ja suhtluse lõpetamiseks;
- saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega oma huvivaldkondade, üldiste ning õpi- ja elutarbeliste kirjalike ja suuliste tekstide põhisisust;
- teeb kuuldud või loetud intervjuu põhjal kokkuvõtte;
- jälgib mitme osalejaga struktureeritud mõttevahetust ning toob välja mõned põhiseisukohad;
- korduva kuulamise võimalusel teeb kokkuvõtte videoloengust tuttaval teemal;
- saab aru üldkeelelisest või oma huvialaga seotud meelahutuslikust või enesediagnostilisest kirjalikust valikvastustega testist;
- saab aru tuttaval teemal antud soovitustest ja oskab neid ise koostada suuliselt ja kirjalikult;
- jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleemartiklite arutluskäiku, esitab enda seisukoha;
- loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisisu kui ka kõik pole arusaadav, avaldab loetu kohta arvamust;
- suhtleb tuttaval teemal ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove (monoloog), reageerib kaaslaste jutule asjakohaselt ja viisakalt;
- osaleb arutelus, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi, kasutab kaaslase jutule reageerimiseks ja sõnajärje saamiseks sobivaid keelendeid;
- peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid, pöördub kuulajate poole ning lõpetab ettekande asjakohaselt ning head tava silmas pidades;
- kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks järelepärimine, motivatsioonikiri, avaldus, seletuskiri, ning oskab neid korrektselt vormistada;
- kirjeldab möödunud sündmust või kogemust kirjeldava teksti;
- kirjutab arutlevaid tekste, kus esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
- saab aru õpitud teemaga seotud üldkasutatavatest rahvapärastest ütlustest ja vanasõnadest;
- hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
- kirjutab korrektselt järgides õigekirjareegleid õpitu piires

8. klassi õppesisu

<u>Mina ja teised</u>

Isikuomadused, võimed, tugevad ja nõrgad küljed erinevates olukordades. Sõprus, armastus ja heade suhete hoidmine. Erilised inimesed: erivajadused, anded ja omapärad.

Kodu ja lähiümbrus

Ümbruskond ja elukeskkond. Kinnisvarakuulutused. Kodukoha rajatised, asutused ja ettevõtted. Tähtsad sündmused kodukandis. Liiklemisvõimalused ja - vahendid, taristu. Jalakäijasõbralik linn.

Eesti

Loodusväärtuslikud ja kultuuriväärtuslikud objektid. Looduskaitseala. UNESCO maailmapärand Eestis. Muuseumid, külastused ja virtuaaltuurid. Õppekäigud. Kujutava kunsti liigid. Muuseumid, näitused, galeriid. Tänavakunst. Lähim tutvus ühe Eesti kunstniku või muusikuga.

Riigid ja nende kultuur

Traditsioonilised muusikaüritused. Muusikakonkursid ja -saated. Euroopa Liit, sümbolid, riigid ja keeled. Eesti roll Euroopa Liidus. Tuntud eestlased maailmas. Tuntud teistest rahvustest inimesed Eestis.

Igapäevaelu, õppimine ja töö

Ohutus, liiklusohutus liigeldes ratta või tõukerattaga, veeohutus. Ohutud peod ja suhtlemine võõraga, hädaabinumbrile helistamine. Vabatahtliku töö võimalused õpilastele. Infotehnoloogia: riistvara, kasutusvõimalused keeleõppes. Sotsiaalmeedia ja äpid. Turvaline internet. Eesti Rahvusringhääling: meediakanalid, rubriigid err.ee lehel. Noortele suunatud saated, uudistesaated.

Vaba aeg

Aktiivse puhkuse vajalikkus ja võimalused.

Tervis

Füüsiline ja vaimne tervis, vaimse tasakaalu toetamine.

Soovituslik lugemisvara: Aidi Vallik “Kuidas elad, Ann?” ja “Mis teha, Ann?”

Soovituslikud meediaallikad: ERR, “Postimees juunior”,

Soovituslikud saated: “Maailma kõige targem rahvas”, üks portreesaade, “Novaator”, ERR “Nova”, ERR “Ringvaade”, ERR “Osoon” - eestikeelsete subtiitrite võimalus, ERR “Kuula rändajat” “www.jupiter.err.ee”.

Soovituslikud filmid: “Kalev”, “Tagurpidi torn”, “Polaarpoiss” .

Keele struktuur

Mitmuse käänded, täisminevik, umbisikuline tegumood, verbide rektsioon.

8. klassi hindamine

	Tase 2	Tase 3	Tase 4	Tase 5
KUULAMINE	Saab osaliselt kuuldust aru, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne. Detailide ja faktide märkamine tekitab probleeme. Vajab mitmekordset läbikuulamist.	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejaid on kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kuid detailid ja faktid võivad jääda arusaamatuks.	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejaid on rohkem kui kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest. Keeruka sisuga mõttevahetuse arusaamisel ei ole kõik selge.	Suudab jälgida abstraktset teemakäsitlust (nt vestlus, loeng, ettekanne) ja saab aru keeruka sisuga mõttevahetusest (nt väitlus), milles kõnelejad väljendavad erinevaid seisukohti. Mõistmist võivad takistada tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad tarindid.

LUGEMINE	Loeb mõneleheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud meediatekstid, mugandatud ilukirjandustekstid), kuid loetu mõte jääb enamasti arusaamatuks. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstides esitatud detailid ja nüansid jäävad selgusetuks.	Loeb erineva sisuga tekste (uudis, artikkel, kuulutus, teabetekst vms.). Saab loetud tekstist üldiselt aru. Suudab leida tekstist vajaliku teabe, taipab teksti peamist mõtet, valdab detailset ja tutvustuslugemist. Suudab leida vajalikku infot pikemast arutlevat laadi tekstist. Kogub teemakohast infot mitmest tekstist. Oskab kasutada sõnaraamatut.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb ladusalt, lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.	Suudab lugeda pikki ja keerukaid, sh abstraktseid, tekste, leiab neist asjakohase teabe (valiklugemine) ning oskab selle põhjal teha üldistusi teksti mõtte ja autori arvamuse kohta. Loeb iseseisvalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Raskusi võib olla idioomide ja kultuurisidusate vihjete mõistmisega.
RÄÄKIMINE	Kõne on hakitud või isegi katkendlik ja seda on raske jälgida. Sõnavara äärmiselt piiratud, mis takistab eneseväljendust. Grammatika ebakorrektne ja takistab öeldu mõistmist.	Kõne on aeglane, esineb pikki ebaloomulikke pause.Tihti tuleb toeks võtta mitteverbaalseid vahendeid. Hääldus erineb selgelt eesti keele normist. Interaktiivsed oskused on nõrgad. Sõnavara on väike, rääkimisel tekivad lüngad, kuigi kuulaja saab öeldust aru. Laused on lihtsakoelised, esineb grammatikavigu.	Kõne on arusaadav, ilma pikemate ebaloomulike pausideta. Suudab end mõistma panna ning ületab suhtlemisel ette tulnud raskused. Hääldus hea, kui ka emakeele aktsent on tajuv. Sõnavaras esineb lünki, kuid mõtet suudab edasi anda. Esineb grammatika vigu, kuid öeldu üldmõte on arusaadav.	Kõne on suhteliselt vaba ja arusaadav. Hääldus hea, kui ka emakeele aktsent on tajutav. Oma teksti sidumine on hea, kõnevoorude sidumine pisut hakkiv. Sõnavaras esineb üksikuid lünki ja sel juhul väljendatakse kaudsel viisil. Grammatika hea, kuigi võib esineda ebakorrektsusi. Öeldu mõistetav.

K I R J U T A M I N E	Väga halb keelekasutus. Lihtsakoeline lausestus. Sõnavara ebapiisav, keelevead takistavad tekstist arusaamist. Esineb sõnakasutusvigu. Kirjutis võib olla ka õige pikkusega (160 sõna), kuid sisu pealiskaudne. Teksti mõistmine häiritud.	Rahuldav keelekasutus. Üksikutes kohtades võib esineda ebaloogilist lausestust ja pisut lihtsakoelist sidumist. Sõnavara piiratud, väljendus lakooniline. Esineb ebatäpset sõna- ja vormikasutust. Esineb kirja- ja keelevigu, kuid teksti mõte on arusaadav.	Hea keelekasutus. Lausestus loogiline ja küllaltki mitmekesine. Sõnavara piisav, kuid väljendus lakooniline. Esineb üksikuid kirja- ja keelevigu, mis ei sega tekstist arusaamist. Sisu asjakohane, tekst õige pikkusega (160 sõna), loogiline ja küllaltki sidus.	Keelekasutus hea ja asjalik. Lausestus loogiline ja mitmekesine. Sõnavara piisav, väljendus võib olla mingil määral lakooniline. Võib esineda üksikuid kontekstilisi ning kirja- ja keelevigu, mis ei sega tekstist arusaamist. Sisu ammendav, tekst õige pikkusega, loogiline ja ladus. Loovtekst 160 sõna, poolametlik kiri 120 sõna.

8. klassi õppetegevus

8. klassis jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine. Tunnis suheldakse peaasjalikult eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, õppereis, õpilasvahetus). Senisest enam osalevad õpilased eesti kultuurielus (nt teatri, kontserdi ja muuseumi ühiskülastus). Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid ja pikemaid loovtöid. Õpilased hakkavad lähenema keeleõppele analüüsivalt, õppides nägema eri keelte sarnasusi ja erinevusi ning märkama enda ja teiste keelekasutusvigu. Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama. Õpetaja ergutab õpilast huvi tundma eesti kultuuri ja ühiskonnas toimuva vastu ning selles ka osalema. Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks: eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine; meedia- ja autentsete audiovisuaalsete materjalide kasutamine (ajaleheartiklid, uudised, filmid); loovtööd (nt lühikirjandid, isiklikud kirjad, teadaanded, kuulutused, lühiülevaated); projektitööd; referaat, lihtsam uurimistöö; suulised ettekanded (nt projektitööde, referaatide, iseseisva lugemise kokkuvõtted); rolli- ja suhtlusmängud; õppereis; õppekäik Kadrioru parki; muuseumitund A. H. Tammsaare majamuuseumis; info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, meediaväljaanded, internet).

Praktilised tegevused

Kinokülastus, harivad õppekäigud mööda Eestit, muuseumitunnid, raamatukogu ja noortekeskuse õppetegevused, kohtumised tuntud inimestega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, õppeprojektid, esitluste / plakatite / videote tegemine, südamenädala tegevused, emakeelepäeva etteütlus.

9. klassi õpitulemused

Õpilane

- väärtustab eesti keelt ja kultuuri, kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks eestikeelset keelekeskkonda;
- kasutab õppes ajakohaseid keeletehnoloogilisi vahendeid eesmärgipäraselt, arvestab digiturvalisuse nõuetega;
- saab aru erineva pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust, mõistab nii kirja- kui kõnekeelt.

- jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
- jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, avaldab oma arvamust, esitab vastuväiteid;
- saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest, eristab kvaliteetajakirjandust kollasest;
- jälgib ja mõistab arvamus- ja probleemartiklite ning saadete arutluskäiku usaldusväärsetest allikatest;
- loeb keeletasemele vastavaid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
- suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttavatel ja eale vastavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule aktuaalsetel teemadel;
- osaleb arutelus, väitluses, väljendub selgelt, üksikasjalikult ning argumenteeritult eakohastel ja aktuaalsetel teemadel.
- peab selgelt struktureeritud ettekande tuttaval teemal või alusteksti põhjal, esitab olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;
- kirjutab/koostab eri tüüpi tarbetekste, näiteks kandideerimisdokumente: avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, volitus,
- e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
- kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis,
- kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte alustekstide põhjal;
- kirjutab raamatu-, filmi-, teatri-, saate-, videoarvustuse loetu, nähtu, kuuldu põhjal;
- valdab üldsõnavara tuttavatel ja aktuaalsetel teemadel, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
- tunneb eesti keele grammatikat õpitu piires, tunneb sõna- ja sõnavormide moodustamise viise;
- hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda nii koolis kui ka väljaspool kooli.
- kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet; ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt struktureeritud sidusaks tekstiks;
- kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, järgib õigekirjareegleid õpitu piires;
- tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid.

9. klassi õppesisu

Mina ja teised

Avalik ja privaatne suhtlemine. Turvaline digisuhtlus. Koostöö veebikeskkonnas. Digisuhtluses kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus, küberturvalisus ja pahavara. Lähisuhted, põlvkondlik erinevus mõtteviisis, sugulased ja sugupuu, armastus- ja sõprussuhted. Psühholoogiline suhtlusbarjäär, suhteprobleemide ja konfliktide ennetamine ning lahendamine, toimetulek raskustega perekonnas. Enesejuhtimisoskus ja eneseanalüüs.

Kodu ja lähiümbrus

Kogukondlikud rahvaalgatused, „Teeme ära!" talgud. Rohepööre, looduskaitse ja -hoid, prügi sorteerimine, taaskasutus ja pakendiringlus. Säästlik eluviis. Heakord ja heakorranõuded.

Eesti

Eesti eripära/koht/tuntus maailmas: e-riik, puhas keskkond, PISA-testide tulemused. Eesti keele kui riigikeele väärtustamine ja tähtsus, eestlaste välja- ja sisseränne. Eesti keel ja kultuur maailmas. Eesti noored ja teadus. Vabariiklikud teema-aastad. Eesti keele keskkonnad, eesti tuntumad kirjanikud ning tüvitekstid. Eestikeelsed teabeallikad. Info kriitiline hindamine.

Riigid ja nende kultuur

Riigiaparaat ja selle valitsemine. Erinevate rahvaste stereotüübid, tavad ja kombed. Heategevusüritused, tänuüritused. Noorteorganisatsioonid, noortevahetus. Õpilaste õpiränne.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö

Tõhus õppimine. Mina õppijana. Õpikeskkonna mõju õppimisele, erinevad õppimisvõimalused ja koolid, formaalse ja mitteformaalse keeleõppe võimalused: tandemõpe, õpilasvõistlused, kohtumisõhtud, keelesõber, keeleklubid ja -kohvikud jt.

Edasiõppimine: kutseõpe; õpipoisi õpe, õpilasvahetus. Noorte tööhõive ja teenimisvõimalused: õpilasfirmad, töövarjupäevad, äriideede arendusnädalavahetused ehk *Hacketonid, start-up'id*. Kandideerimiseks vajalikud tarbetekstid.

Vaba aeg

Noorte vaba aeg ja tegevusetus, tegevusetuse põhjused ja tagajärjed (suitsetamine, e-sigaretid, uimastid, ülekaal jt). Turvalisuse tagamine. Aktiivne puhkus: matkad, jalgrattaretked, kultuurireisid, noortelaagrid. Huvitegevus: kujutav kunst, muusika, kirjandus, film, teater, fotograafia, sport, tants, käsitöö, kogumine jt loovtegevused.

Tervis ja tervislik eluviis

Füüsilise ja vaimse tervise tasakaal, terviseriskid, istuv eluviis, netisõltuvus jne, tasakaalustatud toitumine. Laste varjupaigad/turvakodud.

Soovituslikud kirjandusteosed: Jaanus Vaiksoo „King nr 39", "King nr 40", King nr 41", Andrus Kivirähk „Rehepapp ehk November", Margus Karu "Nullpunkt".

Soovituslikud filmid: "November", "Nullpunkt", "Eia jõulud Tondikakul", "Nimed marmortahvlil".

Soovituslikud meediaväljaanded ja -kanalid: https://jupiter.err.ee/filmid;
https://www.efis.ee/, ETV, ETV+, Vikerraadio, Eesti Päevaleht; Postimees; jupiter.err.ee

Keele struktuur

Ainsuse ja mitmuse osastav - selle moodustamine ja kasutamine, lõpetatud / lõpetamata tegevus, rektsioon.

9. klassi hindamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
KUULAMINE	Raskustega saab aru elavast suulisest kõnest või helisalvestistest konkreetsetel teemadel, isegi kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejaid pole rohkem kui kaks. Saab aru ainult aeglase tempoga kõnest. Sõnavara ei ole piisav, et eristada nüansse.	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejaid on rohkem kui kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest. Mõistmist takistavad tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad tarindid.	Suudab jälgida abstraktset teemakäsitlust (nt vestlus, loeng, ettekanne) ja saab aru keeruka sisuga mõttevahetusest (nt väitlus), milles kõnelejad väljendavad erinevaid seisukohti. Mõistmist võivad takistada tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad variandid	Mõistab pingutuseta abstraktset teemakäsitlust ja saab aru keeruka sisuga mõttevahetusest. Suudab kriitiliselt hinnata kuuldu sisu ning tõstatatud probleeme. Mõistmist võivad raskendada haruldased idioomid, võõras aktsent, släng või murdekeel.

LUGEMINE	On raskusi tekstide mõistmisega (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Lugemistempo on aeglane. Loeb takerdustega, lugemissõnavara ei ole ulatuslik tekstist arusaamiseks, ei taju nüansse. Lugemisel võtab appi kakskeelse tõlkesõnaraamatuga.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Teeb loetust kokkuvõtte. Loeb ladusalt, lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.	Suudab lugeda pikki ja keerukaid, sh abstraktseid, tekste, leiab neist asjakohase teabe (valiklugemine) ning oskab selle põhjal teha üldistusi teksti mõtte ja autori arvamuse kohta. Loeb iseseisvalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Raskusi võib olla idioomide ja kultuurisidusate vihjete mõistmisega.	Loeb pikki keerukaid erineva registri ja esituslaadiga tekste. Oskab ära tunda autori hoiakud, suhtumise ja varjatult väljendatud mõtted. Stiilinüanssidest, idiomaatikast ning teksti keerukatest üksikasjadest arusaamine võib nõuda kõrvalist abi (nt sõnastik, emakeelekõneleja nõuanne).
RÄÄKIMINE	On raskusi üksikasjalike kirjelduste ning põhjenduste esitamisel üldhuvitavatel teemadel, sageli ei suudeta oma seisukohta kaitsta. Arutelus osalemine ja kõnevooru ülevõtmine nõuab teatud pingutusi. Kõne on aeglane, esineb pikki ebaloomulikke pause. Tihti tuleb toeks võtta mitteverbaalseid vahendeid. Hääldus erineb eesti keele normidest. Sõnavaras esineb ülesannete täitmiseks takistavaid lünki. Laused on lihtsakoelised. Esineb häirivaid grammatikavigu, mis, takistavad öeldu mõistmist	Saab hakkama üksikasjalikkude kirjelduste koostamisega üldhuvitavatel teemadel. Suudab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti. Oskab osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta, kuid see võib olla mõnikord konarlik. Püüab kasutada mitmekesist sõnavara ja väljendeid ning keerukamaid lausestruktuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne on arusaadav, aeglane, kuid ilma pikemate ebaloomulike pausideta. Suudab end mõistma panna ning ületab enamiku suhtlemisel ette tulevatest raskustest. Intonatsioon on enamasti loomulik. Hääldus hea, kui ka	Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi.' Väljendab ennast selgelt, suudab esineda pikemate monoloogidega. Suhtleb erinevatel teemadel, oskab vestlust juhtida ja anda tagasisidet. On võimeline jälgima oma keelekasutust, vajaduse korral sõnastab öeldu ümber ja suudab parandada enamiku vigadest. Oskab valida sobiva keeleregistri. Kõnerütmis ja tempos on tunda emakeele mõju, kuid kõne on suhteliselt vaba ja arusaadav. Oma teksti sidumine on hea, kõnevoorude sidumine võib olla hakkiv. Grammatika tundmine on hea, kuigi võib esineda	Väljendab ennast ladusalt ja spontaanselt. Suudab raskusteta ja täpselt avaldada oma mõtteid ning arvamusi erinevatel teemadel. Keelekasutus on paindlik ja loominguline. Suudab saavutada suhtluseesmärke. Teksti sidumine on ladus, kõnevoorude sidumine ei pruugi veel olla täiesti loomulik. Võivad esineda suulisele kõnele omased tavalised takerdused. Hääldus hea, kui ka emakeele aktsent võib olla tajutav. Sõnavara on rikkalik, parafraseerimisoskus väga hea, kuid võib esineda üksikuid vigu sõnade semantilistes seostes, rektsiooni struktuurides ja sõnajärjes.

		emakeele aktsent on tajutav. Esineb grammatikavigu, kuid öeldu üldmõte on arusaadav.	ebakorrektsusi.	
KIRJUTAMINE	Tekib raskusi eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte koostamisega (nt lühiülevaade sündmustest, isikutest). On probleeme poolt ja vastuargumentide leidmisega ja eneseväljendamiseg. Kirjeldab tegelikku või kujuteldavat sündmust vigadega. Mitte alati ei õnnestu isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi. Kirjutis võib olla õige pikkusega (poolametlik kiri 120 sõna /arutlus 160 sõna) või mõnevõrra – nt kolmandiku – lühem, sisu pealiskaudne ja tekst halvasti struktureeritud, mis segab arusaamist. Kirjutis ei vasta vorminõuetele. Ebarahuldav keelekasutus. Eksimused registri valikul. Võib esineda ebaloogilist	Kirjutab tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel (nt seletuskiri, uudis, kommentaar). Põhjendab oma seisukohti ja eesmärke. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Rahuldav keelekasutus. Mõnikord võib esineda ebatäpsusi keeleregistri valikul. Tekst enam-vähem õige pikkusega (120/160 sõna) ja piisavalt sidus. Poolametliku kirja vormistamine vastab üldtunnustatud vorminõuetele osaliselt. Väljendus on küllaltki lakooniline, kuid korduste vältimiseks püütakse väljendust varieerida (nt sünonüümid). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist. Esineb kirja- ja keelevigu, kuid teksti mõte on siiski	Saab hakkama seotud tekstide kirjutamisega konkreetsetel ja üldisematel teemadel. Oskab kirjutada esseed: tekst sidus ja teemakohane, kuid esineb üksikuid vigu. Saab hakkama refereerimisega. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Kirjutis on õige pikkusega (120/180), loogiline, küllaltki sidus ning vastab vorminõuetele. Lausestus loogiline ja mitmekesine. Sõnavara on piisav, kuid väljendus võib olla mõnikord lakooniline. Esineb üksikuid kontekstilisi tähendusvääratusi ning kirjaning keelevigu, mis ei sega tekstist arusaamist.	Oskab kirjutada esseed: arutluskäik on loogiline, tekst sidus ja teemakohane. Oskab refereerida nii kirjalikust kui ka suulisest allikast saadud infot. Kasutab erinevaid keeleregistreid sõltuvalt adressaadist (nt eristades isikliku, poolametliku ja ametliku kirja stiili). Lausesiseseid kirjavahemärke kasutab enamasti reeglipäraselt. Tekst on õige pikkusega (120/160 sõna), sisu ammendav, loogiline ja ladus. Kirjutis vastab üldtunnustatud vorminõuetele. Sõnavara on asjakohase ulatusega, sõnakasutus täpne. Parafraseerimisega ei ole raskusi. Võib esineda üksikuid kirja ja keelevigu ning stiilikonarusi, mis ei häiri tekstist arusaamist.

	lausestust. Sidumine on ebaloomulik, esineb sidumata üleminekuid, teksti hakitust vm süntaktilisi lihtsustusi. Sõnavara piiratud, esineb sõnakasutusvigu. Palju eri tüüpi keele ja/või kirjavigu, mistõttu teksti mõistmine häiritud.	enamasti arusaadav.		

9. klassi õppetegevused

Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb ladusalt. Lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut. Esitab selgeid üksikasjalikke kirjeldusi üldhuvitavatel teemadel. Oskab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti. Oskab osaleda arutelus ning väitluses ja kõnevooru üle võtta. Kasutab mitmekesist sõnavara ja väljendeid. Kasutab keerukamaid lausestruktuure. Kirjutab seotud tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel (nt seletuskiri, uudis, kommentaar, isiklik kiri, kutse, õnnesoovikaart jne). Põhjendab oma seisukohti ja eesmärke. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Suhtleb eesti keeles igapäevastes suhtlusolukordades nii koolis kui ka väljaspool kooli. On omandanud esmased teadmised Eesti kultuuriloost, loeb eestikeelset eakohast kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid. Töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas, osaleb projektis ja uurimistöös. Hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning kohandab oma õpistrateegiaid

Praktilised tegevused

Kinokülastus, harivad õppekäigud mööda Eestit, muuseumitunnid, raamatukogu õppetegevused, kohtumised tuntud inimestega, Vabariigi aastapäev, õuesõpe, õppeprojektid, esitluste / plakatite / videote tegemine, eesti keele teise keelena olümpiaadiks valmistumine, südamenädala tegevused, emakeelepäeva etteütlus.

Keeleteadmised: eesti keel teise keelena

Tabelis on lähtutud keele grammatilistest kategooriatest, aga selle jagamine kooliastmetele on üsna raske, sest kategooria omandamine on pikk protsess. Lihtsamatest vormidest keerukamate ja harvemini kasutatavateni jõudmine võtab aega. Seetõttu käsitleb tabel mahukamaid grammatikateemasid mitmel kooliastmel, kusjuures enamasti on täpsustatud käsitluse rõhuasetust. Tabel on napisõnaline, abi pakuvad tasemekirjeldused, milles osutatakse vastava keeleoskustaseme keeleelementidele üsna detailselt.

Tasemekirjeldused näitavad keele omandamist pika aja jooksul seoses keelepagasi ja suhtlus-vajaduste laienemisega. Igal kooliastmel on primaarne keele funktsionaalsus – keelt kasutame oma suhtlusvajaduste rahuldamiseks ja grammatika pakub selleks vahendid. Väga oluline on õpikute ja eriti õpetajaraamatute asjatundlik koostamine, et õppetöö seoks keelevahendid funktsioonidega. Seda rõhutavadki keele kasutamisele orienteeritud tasemekirjeldused.

Kuna põhikooli lõpuks peab vormistik üldjoontes olema läbi võetud, siis peaks õpilasel ka süsteemist ülevaade olema.

	I kooliaste	**II kooliaste**	**III kooliaste**
HÄÄLDAMINE	Lühikese ja pika	Võõrsõnade	Hääldus

	hääliku eristamine (seoses tähendust eristava funktsiooniga); raskete häälikute (*õ, ä, ö, ü, e*) ja häälikuühendite (*ei, äi* jne) hääldamine (nt *süüa, käia*); häälduse erinevusi eesti ja vene keeles (nt *programm, Euroopa*); sulghäälikud (*k, p, t, g, b, d);* lühikese lahtise esisilbi häältdus (nt *kala, mina*); silbitamine; liitsõnade hääldamine (nt *muinasjutt*).	hääldamine (nt *muuseum, apelsin, limonaad*); isiku- ja kohanimede hääldamine (nt *Keila-Joa, Jõhvi*); vältevastanduse eristamine (st pika ja ülipika silbi tähendust eristav roll. Nt om *kooli*, os *kooli*).	korrigeerimine, pea- ja kaasrõhk, palatalisatsioon, intonatsiooni seos lause tähendusega; vältevastanduse eristamine erinevates sõnatüüpides.
KÄÄNDSÕNA	NIMISÕNA Tekstides esinevad käändevormid; käänete kasutamine õpitud sõnavara piires (kontekstis, võrdlevalt emakeelega). OMADUSSÕNA Ühildumine nimisõnaga ainsuse ja mitmuse nimetavas (kontekstis). ARVSÕNA Põhiarvsõna (1–100), järgarvsõna. ASESÕNA Isikulised asesõnad (ka lühivormide kasutamine), Näitavad asesõnad (*see, need*), küsivad asesõnad (*kes? mis? mitu? missugune? mitmes? jt*).	NIMISÕNA Põhikäänded; käänete moodustamine, käänetevahelised seosed; sise- ja väliskohakäänete kasutamine (võrdlevalt emakeelega). OMADUSSÕNA Võrdlusastmete moodustamine; ühildumine nimisõnaga (üldreeglid, kontekstis). ARVSÕNA Põhi- ja järgarvsõnade olulised käändevormid (kontekstis). ASESÕNA Õpitud asesõnade käänamine (*kes? kelle? keda? kellel? kellele? kellega?* jne).	NIMISÕNA, OMADUSSÕNA, ARVSÕNA, ASESÕNA Käänete moodustamine ja funktsioonid (kõik käänded); käänetevahelised seosed (kordamine, keerukamad moodustustüübid); tüvede variatiivsus (astmevaheldus jm); Isikulise asesõna käänamine koos nimisõnaga (nt *minu raamat*); ühildumise keerukamad juhud (nt *suure koeraga, eesti keeles*); hulgafraasid (nt *palju inimesi, paar inimest*); enesekohased, vastastikused ja umbmäärased asesõnad (nt *enda, oma, üksteise, teineteise, keegi, miski*); pärisnimede käänamine; võõrsõnade käänamine; liitarvsõnade käänamine; rooma

			numbrid.
TEGUSÕNA	Tegusõna isikulõpud; tegusõna muutmine kindla kõneviisi olevikus ja lihtminevikus (kontekstis); käskiva kõneviisi ainsuse ja mitmuse 2. isik (tüüpfraasides, nt *Ava vihik! Kirjuta!*); jaatav ja eitav kõne.	Käskiva kõneviisi ainsuse ja mitmuse 2. isik (keerukamad sõnatüübid), keeld; tingiv kõneviis (olevik); mineviku liitaegade moodustamine; eituse moodustamine; *ma*- ja *da*-tegevusnime kasutamine; sagedased ühendverbid (kontekstis); sagedasemate tegusõnade rektsioon	Tegusõna põhi- ja peavormid; põhivormide astmevaheldus likud suhted; mineviku aegade kasutamine; tingiv kõneviis (minevik); kaudne kõneviis; umbisikuline tegumood (olevik, minevik); *ma*-infinitiivi käändelised vormid; *des*- vorm; kesksõnad; ühend- ja väljendtegusõnad; rektsioon (eesti ja vene keele erinevused).
MUUTUMATUD SÕNAD	KAASSÕNA *All, peal, juures, ees, taga, ääres, kõrval* (omandatakse kontekstis). MÄÄRSÕNA Sagedased koha-, aja- ja viisimäärsõnad (kontekstis, nt *Tule siia! Näen hästi/halvasti*). SIDESÕNA *Ja, et, aga.* HÜÜDSÕNA	KAASSÕNA Omastavat ja osastavat käänet nõudvad saged asemad kaassõnad. MÄÄRSÕNA Viisi-, hulga- ja mõõdumäärsõnad. SIDESÕNA Sagedasemate sid esõnade tähendusfunktsioonid.	KAASSÕNA Tähendusrühmad; kaassõnafraasid erinevate käänetega (nt *hommikust saadik, viie minuti pärast, viis minutit tagasi*). MÄÄRSÕNA Rõhumäärsõnad, abimäärsõnad. SIDESÕNA Kõik alaliigid.
SÕNAMOODUS-TUS	Liitsõnad, liited *-lane, -ke* (kontekstis).	Tähtsamad tuletusliited ja nende tähendus (nt -ja, -mine, -lik, -us, -ne, -ta-).	Tuletusliited ja nende kasutamine (e namkasutatavad ni mi-, omadus-, te gu- ja määrsõnaliited).
ÕIGEKIRI	Tähestik ja tähtede ühendamine; suur- ja väiketähed; pärisnimede suur algustäht; häälikupikkuse kajastumine kirjas; sõnade poolitamine; liitsõnade õigekiri.	Lühikeste ja pikkade täis- ja kaashäälikute õigekiri: *k, p, t* õigekiri; *i* ja *j* õigekiri; täis- ja kaashäälikuühendite õigekiri; otsekõne kirjavahemärgid;	Enam kasutatavad lühendid; lause kirjavahemärgid; arvsõnade õigekiri; võõrsõnade õigekiri; võõrnimede õigekiri; kokku- ja lahkukirjutamine.

		kirjavahe märgid sidesõnade *ja*, *sest, kui* jt ees; pärisnimede õigekiri.	
LAUSEÕPETUS	Normaallause (jaatav ja eitav lihtlause); Kinnistunud kogeja-omajalaused (nt *Mul on kaks õde; Tal on külm*); väit-, küsi-, käsk- ja hüüdlaused ning nende lõpumärgid.	Lihtlause laiendamine; kinnistunud olemasolulaused (nt *laual on lilled, klassis on kümme poissi*); sõnajärg lihtlause põhitüüpides; liitlause sidesõnadega *ja, ning, et, aga, kuid* jt; sagedasemad sihilised ja sihitud verbid (nt *kadu ma-kaotama, meenuma-meenutama*).	Täis- ja osasihitis; kaudkõne; lauselühend; muud elemendid lauses (lisand, üte, kiil); alistussuhted lauses (ühildumine ja rektsioon); sõnajärg erinevates lausetüüpides.

3. Ainekava "Vene keel"

3.1 Ainevaldkonna kirjeldus

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevõime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus.

Vene keele valdamise eesmärk vene õppekeelega klassis on hoida sidet emakeelse kultuuripärandiga.

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut.

Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.

Algklassides arendatakse vene keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeoskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitlusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentsed ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi.

Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtte-ja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada

tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

3.2 Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara tundmist ja rakendamist, tekstimõistmist ja -loomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse 3 saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes eesti / vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel.
Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine.
Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteülesed valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.
Valdkonnasisese ja -ülese lõimingu võimalusi, kõigi üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist kirjeldatakse kooli õppekava üldosas, nende rakendamist täpsustatakse valdkonnakavas.

3.3 Õppe kavandamine ja korraldamine

Valdkondlikku õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;

- toetatakse lõimingut valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
- rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
- arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;
- taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega;
- loetakse ja käsitletakse eri tüüpi ja liiki tekste ea- ja jõukohasuse, valikulisuse ja huvidele vastavuse põhimõttel ning ühise identiteedi kujundamise eesmärgil;
- kujundatakse õpilase keeleteadlikkust, metakeele valdamist, suhtlus- ja väljendusoskust,
- keeleressursside ja -allikate teadliku kasutamise oskust;
- kasutatakse digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, arendatakse info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- arendatakse eri liigis ning žanris ilukirjandustekstide avatud ja loovat analüüsi-, tõlgendamis- ja mõistmisoskust, ilukirjandusliku poeetika tundmist;
- tegeldakse tekstiloome ja -esitlusega ning omaloomingulise kirjutamisega, kasutatakse selleks ka digivahendeid ja veebikeskkondi.

3.4. Hindamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks.
Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealasete teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid. Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Selleks rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena.
Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.
Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.
Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.
Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima. Õpioskuste arendamise toetamiseks kasutatakse 1. - 4. klassides sõnalist hindamist, mille kaudu suunatakse õpilast oma õppimist teadvustama ja juhtima.
Vene keele õppimisel I kooliastmes hinnatakse õpilase

- suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,

- lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist,
- kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja tekstiloomet.

Vene keele õppimisel II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase

- suulist ja kirjalikku suhtlust;
- tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist;
- tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist;
- keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloome osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis.

Vene keeles hinnatakse peamiselt eri tüüpi ja liiki kirjalikke tekste. I kooliastmes hinnatakse jutustavaid tekste, näiteks suulisi ja kirjalikke ümberjutustusi, kirjalikku jutustust pildi, pildiseeria või muu alusteksti põhjal, jutustusi enda elust. II kooliastmes hinnatakse jutustavaid, kirjeldavaid ja põhjendavaid tekste, sealhulgas kirjalikku jutustust alusteksti põhjal, jutustavat kirjandit, arvustust. Teabetekstidest hinnatakse kirjeldust, iseloomustust, kokkuvõtteid, kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning e-kirja kirjutamist. III kooliastmes hinnatakse ka arutlevat kirjandit, selle ülesehitust, teksti vastavust teemale, asjakohaseid näiteid, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskuste ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel. III kooliastmes hinnatakse teabetekstidest kindlal eesmärgil kirjutatud ülevaateid ja kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning avaliku suhtluse žanre, nagu näiteks avaldus. Peale selle hinnatakse oskust kirjutada levinumaid meediažanre.

Tekstide hindamisel seatakse hindamiskriteeriumid, mis arvestavad tekstiliigile omaseid tunnuseid ja õpilase keelelist arengut. Hindamiskriteeriumid puudutavad tekstide sisu ja ülesehitust, konteksti sobivat lausestust ja sõnastust, õigekirja ja vormistust.

Kirjanduse õpitulemusi hinnatakse vene keele õpitulemustest eraldi alates 5. klassist. II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel

- tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist,
- tekstide jutustamist ja esitamist,
- kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist,
- omaloomingulisi töid,
- kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).

Vene keele ja kirjanduse õpitulemuste kontrolli ja hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Need peavad hõlmama suulisi ja kirjalikke tegevusi, ühe- ja mitmeotstarbelisi sooritusi, nagu individuaalsed, paaris- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, lugemispäeviku pidamine ja õpimapi koostamine. Hindamiseks sobivad veel mitmesugused oskusi edendavad sooritusülesanded, nagu luule-, proosa- ja draamateksti esitamine, arutleva kirjandi kirjutamine, uurimis- või praktilise töö tegemine, projekti koostamine ja elluviimine, ettekande loomine ja esitlemine, avalik esinemine. Lugemiskontrollile, mis piirdub sisu meenutavate faktiküsimustega, tuleb eelistada arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle.

Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöödes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töödes tähistab aineõpetaja

keelevead, kuid hindamisel arvestab soorituse väärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

4. Vene keel

4.1. Üldalused

4.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli vene keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- mõistab vene keele olulisust vene kultuuri kandjana ja suhtlusvahendina kõigis tegevusvaldkondades ning suhtub lugupidavalt teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse;
- tajub vene keele oskust õpioskuste alusena ja oma identiteedi olulise osana ning kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
- omandab põhiteadmised keelest ning oskab neid igapäevaelus ja õppetöös kasutada, järgides vene kirjakeele norme;
- arendab keeleoskust kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendit, arvestades väljakujunenud keelenorme, suhtlusolukorda ja -eesmärki;
- õpib asjakohaselt kasutama erinevaid suhtluskanaleid, arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- loeb ja kuulab mõtestatult eri tüüpi tekste ning koostab neid suuliselt ja kirjalikult;
- arendab kriitilist mõtlemist, oskust oma arvamusi põhjendada ning suuliste ja kirjalike
- tekstide alusel iseseisvalt järeldusi teha;
- kasutab sõnastikke (sh elektroonilisi), teatmeteoseid ning internetiallikaid, et täiendada oma vene keele teadmisi.

4.1.2. Õppeaine kirjeldus

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel.

Vene keele hea valdamine on vene õppekeelega klassis eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Põhikoolis pannakse alus õpilaste teadmistele ja oskustele, mis hõlmavad keele variante ning lubavad tulevikus toime tulla eriliigiliste tekstide vastuvõtu ja loomisega. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi.

2., 3. klassis on vene keel ja kirjanduse lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii vene keele- kui ka kirjanduse õpetuse eesmärke.

Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamise oskust.

I kooliastmes keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisega. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist. Tähtis on jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja ettenähtud teema põhjal.

Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt. Ilukirjanduse terviktekste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii vene, eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumust, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

II kooliastmes on eesmärk arendada õpilase lugemis- ja kirjutamisoskust, eneseväljendus- ja suhtlusoskust, selleks et edukalt sotsialiseeruda.
Suulise ja kirjaliku suhtluse juures on oluline saavutada just praktilised oskused, mis loovad õpioskuste arenguks olulise baasi. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele kasutusvaldkonda.
Teksti vastuvõtt on aluseks õpioskustele, mistõttu on siin rõhutatud just sobiva lugemisviisi valimist ja enda kui lugeja arengu suunamist. Arendada tuleb oskust leida teavet mitmesugustest veebikeskkondadest ja kasutada infoallikaid tulemuslikult, kasutades sobivaid digivahendeid ning eri strateegiaid. Oluline on eesmärgile vastavalt infot leida ja sirvida, seda hallata ja hinnata ning sellele ka viidata (autoriõigus ja litsentsid).

Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni. Teksti vastuvõtt ja -loome on lõimitud õigekeelsusega, see tähendab, et teksti lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele. Nii kujuneb õpilases esmane keeleteadlikkus. Õigekeelsusteemade õppimisel on soovitatav kasutada elulähedasi ja õpilasele tähenduslikke tekste, sealhulgas ilukirjandustekste.
III kooliastmes taotletakse, et õpilane väljendub selgelt ja õigesti, keelenormidele vastavalt erinevates suhtlusolukordades. Tõhus ja tulemuslik suhtlemine on keeleteadmisteta võimatu. Suulise ja kirjaliku suhtluse käigus kujundatakse praktilisi oskusi, mis loovad õpioskuste arenguks olulise põhja. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele individuaalset kasutusvaldkonda. Õpilane peab saama koolist kaasa oskuse arutleda ja selgitada oma seisukohti silmast silma, telefoni, kirja ja e-kirja teel ning internetikeskkonnas.
Teksti vastuvõtt ja mõistmine on aluseks kõikidele õpioskustele, mistõttu III kooliastme lõpuks peab õpilane olema iseseisev ja kriitiline lugeja, et ta saaks edaspidi teha teadlikke ja õigeid valikuid. Tähtis on oskus kasutada teabeallikaid ning leida infot mitmesugustest keskkondadest, kasutades sobivaid digivahendeid ja eri strateegiaid. Seejuures on väga oluline arendada kriitilist mõtlemist, oskust eristada väärinfot ja manipulatsiooni tegelikkusest ning teadlikkust valida teaduspõhiseid infoallikaid.
Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni. Õpilane peab kirjutama eesmärgistatult, teadvustades, kellele ja miks ta kirjutab, ning vastavalt sellele järgima tekstiliigile omast keelekasutust. Tekstide vastuvõttu ja kirjalikku loomet lõimitakse õigekeelsusega, see tähendab, et tekstide lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele, arendamaks õpilase keeleteadlikkust.
Kogu põhikooli vältel kujundatakse õiget ja sidusat kõnet ning rikastatakse õpilase sõnavara. Sammhaaval suureneb iseseisvuse osakaal õppetöös. Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed.
Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning tegeldakse loovkirjutamisega. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata, tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.
Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainealased pädevused oleksid saavutatavad.

4.2. Õpitulemuste, õppesisu, hindamise ja õppetegevuste kirjeldused klassiti

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.
3. klassi lõpetaja:

- mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- väärtustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- omandab vene keele lugemistehnika;
- loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja eri keskkondades;
- väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- kujundab lugemise kaudu esmased hoiakud ja tõekspidamised, väärtustab lugemist.

2. klassi õpitulemused

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste;
- kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja vastab küsimustele;
- loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

2. klassi õppesisu

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede Е, Ё, Ю, Я funktsioonid.
Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.
Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.
Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.
Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldiseloomustus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Omadussõna üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv. Tegusõna üldiseloomustus. Eessõna üldiseloomustus.

Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede Ъ ja Ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede Ж, Ч, Ш, Щ ja Ц järel. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.
Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.
Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Lihtsamate sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.
Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus (sissejuhatus).
Tekstiloome**.** Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.
Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest.
Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.

Praktilised tegevused

Kuulamine

- määramine häälikute järgnevust sõnas;
- määramine sõna piire lauses ja sõnaliike;
- määramine lause grammatilist põhja ning sõnade seost lauses;
- määramine lause piire, eristama lausetüüpe intonatsiooni järgi;
- tähelepanelikult kuulamine ning eristamine stiililt ja žanrilt erinevaid suulisi tekste;
- määramine kuuldava teksti peamist mõtet, jätmine meelde teksti sisu ning täitmine õpetaja korraldusel tekstipõhiseid ülesandeid.

Suuline keelekasutus

- loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal;
- jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi;
- luuletuse peast esitamine;
- erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine;
- sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil;
- õpetaja ja kaaslase suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine;
- õpetaja etteloetud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

Kirjutamine

- õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades);
- loovtöö ning ümberjutustuse kirjutamine pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20-25 sõna lihtlausetena).

Lugemine

- dialoogide lugemine;
- loetu üle arutlemine (tegelaste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine;
- küsimuste sobiva vastuslause leidmine tekstist;
- tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine;
- kuuldu/ loetu põhjal skeemi/ kaardi koostamine.

Hindamine 2. klass

	Tase 2	Tase 3	Tase 4	Tase 5
KUULAMINE	1) ei määra sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid vigudega (6-8); 2) määrab halvasti foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks; 3) ei liigita lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused); 4)ei erista žanre; 5) ei määra audioteksti teema; 6) ei saa aru õpetaja suulistest juhistest.	1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid vigudega (4-5); 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks vigudega (4-5); 3)ei ole piisavalt liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlaused) põhjal vigudega (4-5); 4) ei ole piisavalt eristab žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt); 5) määrab audioteksti teema vigudega; 6) mõnikord ei saa aru õpetaja suulistest juhistest.	1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid vigudega (2-3); 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks vigudega (2-3); 3) liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlaused) vigudega (2-3); põhjal; 4) eristab žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt) vigudega; 5) määrab audioteksti teema; 6) ei ole piisavalt saab aru õpetaja suulistest juhistest.	1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid; 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks; 3) liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlaused) põhjal; 4) eristab žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt); 5) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; 6) saab aru õpetaja suulistest juhistest.

SUULINE KÕNE	1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades vigudega; 2) ei koosta ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid; 3) ei arenda vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust; 4) ei koosta lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; 5)ei loe peast luuletekste.	1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades vigudega; 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid vigudega; 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust(lühikesed laused vigudega); 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste (lühikesed laused vigudega); 5) loeb peast luuletekste vigudega (3-5).	1) ei ole piisavalt hääldab õigesti häälikuid ning häälikuühendeid sõnades; 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid (lühikesed); 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust (lühikesed laused); 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste vigudega; 5) loeb peast luuletekste vigudega (1-2).	1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades; 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid; 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust; 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; 5) loeb peast luuletekste.

L U G E M I N E	1) ei täida ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid; 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning ei saa neist aru; 3) ei oska lugeda tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist.	1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid vigudega (3-5); 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru halvasti; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist ainult õpetajate abiga.	1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid vigudega (1-2); 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru ei ole piisavalt; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist vigudega (1-2).	1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid; 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist.

Kirjutamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (6 -10 sõna)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (50 – 60 sõna)	8 - 12 viga	5 - 7 viga	3 - 4 viga	0 - 2 viga

3 klass

3. klassi õpitulemused

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;

- loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.
-

3. klassi õppesisu

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõnade käänamine. Omadussõna kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloomustus. Eessõna üldiseloomustus.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. HE õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid.

Süntaks. Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused.

Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.

Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus.

Tekstiloome. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena.

Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, eakohaselt nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki- ja veebitekstide kaudu.

Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

Praktilised tegevused

Suuline keelekasutus (kõnelemine ja kuulamine)

- loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal;
- jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi;
- luuletuse peast esitamine;
- erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine;
- sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil;
- õpetaja ja kaaslase suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine;

- õpetaja etteloetud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekiri ja tekstiloome)

- õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades);
- loovtöö ning ümberjutustuse kirjutamine pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20-25 sõna lihtlausetena).

Lugemine

- dialoogide lugemine;
- loetu üle arutlemine (tegelaste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine;
- küsimuste sobiva vastuslause leidmine tekstist;
- tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine;
- kuuldu/ loetu põhjal skeemi/ kaardi koostamine.

Kuulamine

- määramine häälikute järgnevust sõnas;
- määramine sõna piire lauses ja sõnaliike;
- määramine lause grammatilist põhja ning sõnade seost lauses;
- määramine lause piire, eristama lausetüüpe intonatsiooni järgi;
- tähelepanelikult kuulamine ning eristamine stiililt ja žanrilt erinevaid suulisi tekste;
- määramine kuuldava teksti peamist mõtet, jätmine meelde teksti sisu ning täitmine õpetaja korraldusel tekstipõhiseid ülesandeid.

Hindamine 3. klass

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**

KULUMINE	1) ei määra sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid vigudega (6-8); 2) määrab halvasti foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks; 3) ei ole piisavalt liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused); 4) eristab kõnevorme (dialoog, monoloog), ei erista kõnetüüpe ning žanre; 5) ei määra audioteksti teema ja peamise mõtte; 6) ei saa aru õpetaja suulistest juhistest.	1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid vigudega (4-5); 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks vigudega (4-5); 3)ei ole piisavalt liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlaused) põhjal vigudega (4-5); 4) ei ole piisavalt eristab kõnevorme (dialoog, monoloog), kõnetüüpe (kirjeldus, jutustus, arutlus) ning žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt); 5) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte vigudega; 6) mõnikord ei saa aru õpetaja suulistest juhistest.	1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid vigudega (2-3); 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks vigudega (2-3); 3) liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlaused) vigudega (2-3); põhjal; 4) eristab kõnevorme (dialoog, monoloog), kõnetüüpe (kirjeldus, jutustus, arutlus) ning žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt); 5) määrab audioteksti teema; 6) saab aru õpetaja suulistest juhistest.	1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid; 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks; 3) liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklaused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlaused) põhjal; 4) eristab kõnevorme (dialoog, monoloog), kõnetüüpe (kirjeldus, jutustus, arutlus) ning žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt); 5) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; 6) saab aru õpetaja suulistest juhistest.

SUULINE KÕNE	1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades vigudega; 2) ei koosta ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid; 3) ei arenda vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust; 4) ei koosta lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste; 5)ei loe peast luule- ja proosatekste.	1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades vigudega; 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid vigudega; 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust (lühikesed laused vigudega); 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste (lühikesed laused); 5) loeb peast luuletekste vigudega (3-5). .	1) ei ole piisavalt hääldab õigesti häälikuid ning häälikuühendeid sõnades; 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid (lühikesed); 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust (lühikesed laused); 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste vigudega; 5) loeb peast luule- ja proosatekste vigudega (1-2).	1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades; 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid; 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust; 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste; 5) loeb peast luule- ja proosatekste.

L U G E M I N E	1) ei täida ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid; 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning ei saa neist aru; 3)ei oska lugeda tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist.	1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid vigudega; 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru halvasti; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist ainult õpetajate abiga.	1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid vigudega (1-2); 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru ei ole piisavalt; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist vigudega (1-2).	1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid; 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist.

Kirjutamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (10 -12 sõna)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (70 – 80 sõna)	8 - 12 viga	5 - 7 viga	3 - 4 viga	0 - 2 viga

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

6. klassi lõpetaja:

- mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
- kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
- omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused;
- kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu
- kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
- arendab lugedes oma sõnavara.

II kooliastme õppesisu ja -tegevus

II kooliastmes kujuneb õpilastel teadlik suhtumine enda ja teiste kõnesse, oskus eri olukordades adekvaatselt suhelda. Lugemine ja kirjutamine on suunatud võõraste tekstide mõistmisele ning oma tekstide loomisele (plaani koostamine, teksti kirjutamine plaani järgi jt). Väga oluline on kuulatava teksti mõistmine. Erilist tähelepanu pööratakse neutraalsete ja väljendusrikaste keelevahendite kasutamisele.
4. klassis toimuvad vene keele tundide kõrval (analoogiliselt I kooliastmega) kirjandusliku lugemise tunnid, kus õpilased täiustavad oma lugemistehnikat ja arendavad lugejaoskusi, et asuda 5. klassis õppima kirjandust iseseisva õppeainena.

5 klass

5. klassi õpitulemused

- järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
- eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
- esitab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- väljendab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöördsõna vorme;
- leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;
- annab tekstile või seisukohale tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
- loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust;
- jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- tunneb teabekeskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liike eakohaseid tekste;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

5. klassi õppesisu

Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
Foneetika. Graafika. Ortoeepia. Häälikumuutused kõnes. Vene keele hääldus.
Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad. Omadussõna: kvalitatiivsed, relatiivsed ning possesiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Asesõnade käänamine ja liigitus. Tegusõna: perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Tegusõna kõneviisid.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. НЕ ja НИ kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
О/Ё õigekiri Ж, Ш, Ч, Щ ja Ц järel lihttüves, järelliides ja muutelõpus.
Tähed И/Ы tähe Ц järel lihttüves, järelliides ja muutelõpus.
Tähed И ja Ы eesliidete pärast.
Nimisõna järelliided: ИК/ЕК, ЧИК/ЩИК.
Eesliidete õigekiri: -з/-с eesliidetes, ПРЕ/ПРИ eesliidete õigekiri.
Vahelduv täishäälik tüves: tüved *кас/кос*, *гар/гор*, *зар/зор*; *е/и* vaheldumine sõnatüves.
Н/НН nimisõnast tuletatud omadussõnade järelliidetes.
Omadussõnade **-К-/-СК-** järelliited.
НЕ nimisõnadega, omadussõnadega, asesõnadega, tegusõnadega.
Tingiva kõneviisi partikli **бы (б)** tegusõnast lahkukirjutamine.
Käskiva kõneviisi tunnuste õigekiri.
Vokaalide õigekiri tunnuse **-л-** ees minevikuvormides.
Vokaalitähed tegusõna järelliidetes –ОВА-/-ЕВА-, -ИВА-/-ЫВА-. Ь tegusõna vormides.
Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.
Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).
Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiviseerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

Praktilise tegevus

Suuline ja kirjalik suhtlus

- sõnastike ja teatmeteoste kasutamine probleemülesannete lahendamisel;
- õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine;
- kuuldust ja loetust suulise ja kirjaliku kokkuvõtte tegemine;
- kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel;
- dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine;
- rollimängud (intervjuu, erinevad suhtlusolukorrad);
- tagasiside andmine nii enda kui teiste töödele ja esitustele õpetaja juhiste alusel;
- väitlused.

Teksti vastuvõtt

- loetud teksti kohta küsimuste koostamine;
- lihtsatel plaanidel, tabelites, diagrammides, kaartidel oleva info edasiandmine kaaslastele;
- loetud kirjandusteose sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele;
- loetud teksti peamõtte sõnastamine;
- tundmatute sõnade kohta teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskkondadest (õpetaja abiga);
- ülesanded tekstist vajaliku info leidmiseks;
- teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel;
- töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine;
- rollimängud;
- trükistest (ajaleht, ajakiri, teatmeteos) vajaliku teabe leidmine;

- loetud raamatust lühikokkuvõtte tegemine;
- vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.

Tekstiloome

- ümberjutustuste kirjutamine küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- aheljutustamine;
- loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega;
- loetu ja kuuldu põhjal jutustamine (eseme, olendi, inimese kirjeldamine, iseloomulike tunnuste esitamine) ja hinnangu andmine;
- kirjutamiseks valmistumise erinevate võtete kasutamine;
- lühiettekande loomine ja esitlemine internetis;
- lühiettekande loomine ja esitlemine teatmeteosest leitud info põhjal;
- oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.

Keeleteadlikkus

- etteütluse kirjutamine;
- etteütluse oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamatut.

Hindamine 5. klass

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase5**
KUULAMINE	1) ei saa kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei erista vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) ei määra audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (6-8).	1) saab raskustega, ei ole piisavalt hea kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei ole piisavalt hea eristab vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) ei määra audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (4-5).	1) saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) eristab vormilt erinevaid suulisi tekste (monoloog, dialoog) 3) määrab audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (2-3).	1) saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) eristab vormilt erinevaid suulisi tekste (monoloog, dialoog), puhtad kõnetüüped ning žanre (vestlus); 3) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid.
SUULINE KÕNE	1) ei saa reprodutseerida tekste nõutavas ulatuses; 2) loob monoloogilisi tekste (jutustus) paljude vigudega; 3) esitab oma mõtteid ebaloogiliselt ja ebasidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt;	1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ümberjutustus); 2) loob monoloogilisi tekste (jutustus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; 3) esitab oma mõtteid ei ole piisavalt loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt;	1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ümberjutustus); 2) loob dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus,jutustus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; 3) esitab oma mõtteid piisavalt loogiliselt ja sidusalt ning	1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus); 2) loob vabalt dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; 3) esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt

	4) teeb palju vigu tänapäeva vene kirjakeele norme; 5) teeb palju vigu kõneetiketi norme; 6) ei kasuta keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.	4) teeb üksikud vigu tänapäeva vene kirjakeele norme; 5) järgib kõneetiketi norme; 6) harva kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.	teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; 4) teeb üksikud vigu tänapäeva vene kirjakeele norme; 5) järgib kõneetiketi norme, teeb üksikud vigu; 6) tihti kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.	ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; 4) järgib tänapäeva vene kirjakeele norme; 5) järgib kõneetiketi norme; 6) kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.
LUGEMINE	1) loeb teksti ebailmekalt; 2) loeb mõ; 3) ei kasuta tekstiga töötades eri lugemisviise;	1) loeb teksti ei ole piisavalt ilmekalt, teeb ortoepia vigu; 2) loeb ei ole piisavalt mõtestatult; 3) ei kasuta tekstiga töötades eri lugemisviise; 4) ei saa hankida sihikindlalt teavet teatmeteostest. 2) loeb ebamõtestatult, täidab ei ole piisavalt nende põhjal ülesandeid; 3) loeb tabeleid raskustega, ei ole piisavalt hea saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest; 4) harva hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.	1) loeb teksti ilmekalt, vene kirjakeele häälduSnormide järgi; 2) loeb mõtestatult, tunneb ära žanrilt erinevad tekstid ning täidab piisavalt nende põhjal ülesandeid; 3) loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest; 4) kasutab piisavalt tekstiga töötades eri lugemisviise; 5) tihti hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.	1) loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele häälduSnormide järgi; 2) loeb mõtestatult, tunneb ära stiililt ja žanrilt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid; 3) loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti ette valmistades; 4) kasutab tekstiga töötades eri lugemisviise; 5) hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.

Kirjutamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (15 -20 sõna)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (100 – 110 sõna)	8 - 12 viga	5 - 7 viga	3 - 4 viga	0 - 2 viga

Ümberjutustus (110 -130 sõna)	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga. Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 kõneviga.	5 – 8 viga. Kõnevead. Esineb vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	2 – 3 õigekirja viga. 1 – 2 ebatäpsust, kõnevead. Edastab täpselt, kuid esineb väikseid vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	1 – 2 väiksed vead. Õige järjekindel esitusviis.
Kontrolltööd ja testid õpitud ortogrammide ja punktogrammidega	49 – 30%	74% - 50%	89% - 75%	100% - 90%

6 klass

6. klassi õpitulemused

- järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
- eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
- esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöördsõna vorme;
- leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
- hindab kuuldud informatsiooni usaldusväärsust;
- annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
- loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
- jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- tunneb teabekeskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;

- kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

6. klassi õppesisu

Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Paronüümid. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika.

Morfoloogia ja sõnamoodustus. Arvsõnade iseloomustus. Määrsõnade iseloomustus. Eessõnad iseloomustus. Sidesõnad üldiseloomustus. Abisõnad iseloomustus. Hüüdsõnad.

Süntaks. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. НЕ ja НИ kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Arvsõnade õigekiri. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade õigekiri. Samaliigiliste sõnade eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes.

Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, SMS-teade, e-kiri, allkirjastatud dokument, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogid) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine, kirjutamine ja toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.

Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiviseerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

Suuline ja kirjalik suhtlus

- sõnastike ja teatmeteoste kasutamine probleemülesannete lahendamisel;
- õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine;
- kuuldust ja loetust suulise ja kirjaliku kokkuvõtte tegemine;
- kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel;
- dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine;
- rollimängud (intervjuu, erinevad suhtlusolukorrad, telefonivestlus);
- tagasiside andmine nii enda kui teiste töödele ja esitustele õpetaja juhiste alusel;
- väitlused etteantud teemal;
- lühike esitlus;
- e-kirja koostamine.

Teksti vastuvõtt

- loetud teksti lühikokkuvõtte koostamine;
- kuuldu või nähtu kohta kokkuvõtte tegemine;
- erineva teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskkondadest;
- eri allikatest pärit info võrdlemine (olulise ebaolulisest, fakti arvamusest eristamine)
- skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine;
- visuaalselt esitatud info (foto, jooniste, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

Tekstiloome

- ümberjutustuste kirjutamine küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- aheljutustamine;
- loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega;
- loetu ja kuuldu põhjal jutustamine (eseme, olendi, inimese kirjeldamine, iseloomulike tunnuste esitamine) ja hinnangu andmine;

- kirjutamiseks valmistumise erinevate võtete kasutamine;
- lühiettekande koostamine ja ettekandmine;
- lühikese kirjandi kirjutamine etteantud teemal;
- lühiettekande loomine ja esitlemine teatmeteosest leitud info põhjal;
- oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.

Keeleteadlikkus

- etteütluse kirjutamine;
- etteütluse oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamatut.

Hindamine 6. klass

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase5**
KUULAMINE	1) ei saa kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei erista vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) ei määra audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (6-8).	1) saab raskustega, ei ole piisavalt hea kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei ole piisavalt hea eristab vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) määrab audioteksti teema, kuid ei määra peamise mõtte; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (4-5).	1) saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) eristab vormilt erinevaid suulisi tekste (monoloog, dialoog) kõnetüüpe (puhtad) ning žanre (vestlus, instruktsioon); 3) määrab piisavalt hea audioteksti teema ja peamise mõtte; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (2-3).	1) saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) eristab vormilt erinevaid suulisi tekste (monoloog, dialoog, polüloog), kõnetüüpe (puhtad ja segatüübid) ning žanre (vestlus, reklaam, instruktsioon, teade); 3) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid.
SUULINE KÕNE	1) ei saa reprodutseerita tekste nõutavas ulatuses; 2) loob monoloogilisi tekste (jutustus) paljude vigudega; 3) esitab oma mõtteid ebaloogiliselt ja ebasidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; 4) teeb palju vigu tänapäeva vene kirjakeele norme;	1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ümberjutustus); 2) loob rahuldavalt monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; 3) esitab oma mõtteid ei ole piisavalt loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; 4) teeb palju vigu tänapäeva vene kirjakeele norme;	1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ümberjutustus); 2) loob piisavalt hea dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus,jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; 3) esitab oma mõtteid piisavalt järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning	1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus); 2) loob suurepärane dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; 3) esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; 4) järgib tänapäeva vene kirjakeele norme;

	5) teeb palju vigu kõneetiketi norme; 6) ei kasuta keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.	5) järgib kõneetiketi norme, teeb palju vigu; 6) harva kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.	teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; 4) teeb üksikud vigu tänapäeva vene kirjakeele norme; 5) järgib kõneetiketi norme, teeb üksikud vigu; 6) tihti kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.	5) järgib kõneetiketi norme; 6) kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.
L U G E M I N E	1) loeb teksti ebailmekalt; 2) loeb mõtestamatult; 3) ei kasuta tekstiga töötades eri lugemisviise;	1) loeb teksti ei ole piisavalt ilmekalt, teeb orfoepia vigu; 2) loeb ei ole piisavalt mõtestatult; 3) ei kasuta tekstiga töötades eri lugemisviise; 4) ei saa hangida sihikindlalt teavet teatmeteostest. 2) loeb ebamõtestatult, täidab ei ole piisavalt nende põhjal ülesandeid; 3) loeb tabeleid raskustega, ei ole piisavalt hea saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest; 4) harva hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.	1) loeb teksti ilmekalt, intonatsiooniga ning vene kirjakeele häälduSnormide järgi; 2) loeb mõtestatult, tunneb ära žanrilt erinevad tekstid ning täidab piisavalt nende põhjal ülesandeid; 3) loeb piisavalt hea tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest; 4) kasutab piisavalt tekstiga töötades eri lugemisviise; 5) tihti hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.	1) loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele häälduSnormide järgi; 2) loeb mõtestatult, tunneb ära stiililt ja žanrilt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid; 3) loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti ette valmistades; 4) kasutab tekstiga töötades eri lugemisviise; 5) hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.

Kirjutamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (15 -20 sõna)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (110 – 120 sõna)	8 - 12 viga	5 - 7 viga	3 - 4 viga	0 - 2 viga

Ümberjutustus (130 -140 sõna)	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga. Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 kõneviga.	5 – 8 viga. Kõnevead. Esineb vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	2 – 3 õigekirja viga. 1 – 2 ebatäpsust, kõnevead. Edastab täpselt, kuid esineb väikseid vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	1 – 2 väiksed vead. Õige järjekindel esitusviis.
Kontrolltööd ja testid õpitud ortogrammide ja punktogrammidega	49 – 30%	74% - 50%	89% - 75%	100% - 90%

Teksti loomine (100 – 120 sõnad)

Sisu		**Õigekiri**		**Sõnavara ja stiil**		**Ülesehitus**	
5	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline ja isikupärane, mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt.	5	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.
4	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline, mõtted on esitatud selgelt.	4	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgsed, tekstis on 2–3 stiiliviga.	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb liigendusvigu.
3	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	3	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
2	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid mõtted on kohati seosetud ebaselged.	2	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	2	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab Üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle 11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus ebaloogiline.

III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

- mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades;
- kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
  analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi,
- arendab lugedes oma sõnavara.

III astme õppesisu

III kooliastmes täiustatakse kõiki kõneoskuse liike ning taotletakse kommunikatiivse kompetentsuse saavutamist kõnetegevuse põhilistes valdkondades. Põhitähelepanu pööratakse mitmesuguste kõnevormide arendamisele konkreetsetes situatsioonides, oskusele kasutada keele kõigi tasandite vahendeid adekvaatseks eneseväljenduseks. Õpilased õpivad aru saama erinevatest tekstidest, sh tarbetekstidest, neid analüüsima ja looma.

7 klass

7. klassi õpitulemused

- väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
- annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;
- eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.

7.klassi õppesisu

Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.
Morfoloogia. Tegusõna vormid. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Kesksõna grammatilised tunnused. Kesksõnaga sõnaühendid. Gerundiumi grammatilised tunnused. Gerundiumiga sõnaühendid.
Süntaks. Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Lihtlause laiendamine.
Ortograafia ja interpunktsioon. HE kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Esinemine etteantud teemal. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Keeleviisakus ja -väärikus.
Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
Tekst. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstidest olulise info leidmine. Teabetekstide (õpikutekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

Praktilise tegevus

Suuline ja kirjalik suhtlus
- kirja kirjutamine e-posti teel;
- keelealaste probleemülesannete lahendamine rühmas;
- diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel;
- kuuldu kohta nii suulise kui kirjaliku kokkuvõtte koostamine.

Teksti vastuvõtt
- pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine;
- uudisloo ülesehituse analüüsime;
- arvamusloo ülesehituse analüüsime.

Tekstiloome
- kirjandi kirjutamine;
- kirja kirjutamine ja vormistamine;
- uudisloo kirjutamine.

Keeleteadlikkus
- õigekirjakorrektori kasutamine;
- veebiallikate, sõna- ja käsiraamatute kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks.

Hindamine 7. klass

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
KUULAMINE	1) ei saa kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei erista vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) ei määra audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru ei ole piisavalt teksti sisust; 2) mõistab ei ole piisavalt kuulatava teksti sisu, määrab ei ole piisavalt teksti teema ja põhilise mõtte;	1) kuulates eri žanritesse kuuluvaid tekste, saab aru piisavalt hea teksti sisust; 2) mõistab piisavalt kuulatava teksti sisu, määrab piisavalt hea teksti teema ja põhilise mõtte;	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru teksti sisust; 2) mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab vormilt (monoloog, dialoog, polüloog),

	ülesandeid vigudega (6-8).	3) eristab rahuldav vormilt (monoloog, dialoog), kõnetüübilt (puhtad) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (4-5).	3) eristab vormilt (monoloog, dialoog), kõnetüübilt (puhtad) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (2-3).	kõnetüübilt (puhtad ja segatüübid) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid.
SUULINE KÕNE	1) ei saa jutusta lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) ei saa formuleerida probleemi, ei väljenda ja ei argumenteeri oma arvamust; 3) ei saa looda suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) ei järgi kirjakeele norme; 5) ei valda kõnekultuuri.	1) jutustab rahuldavalt lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) rahuldavalt formuleerib probleemi, ei ole piisavalt väljendab ja argumenteerib oma arvamust; 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, teeb vead võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning harva kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme, teeb palju vigu; 5) ei ole piisavalt hea valdab kõnekultuuri.	1) jutustab hästi lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) formuleerib probleemi, piisavalt hea väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi; 3) loob hästi suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning tihti kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme, teeb üksikute vigu; 5) piisavalt hea valdab kõnekultuuri.	1) jutustab suurepäraselt lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi; 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme; 5) valdab kõnekultuuri.
LUGEMIN	1) loeb, kuid ei saa analüüsida mitmesuguseid tekste; 2) ei erista lugedes fakte ja arvamusi	1) loeb, kuid ei ole piisavalt hea analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab ei ole piisavalt hea lugedes	1) loeb ja piisavalt hea analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab piisavalt hea lugedes fakte ja arvamusi ning	1) loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot;

E	ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) ei loe tabeleid, diagramme, skeeme; 4) ei saa hankida teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb rahuldavalt tabeleid, diagramme, skeeme; 4) ei ole piisavalt hea hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb piisavalt hea tabeleid, diagramme, skeeme; 4) oskab hästi hangda teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme; 4) hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.

Kirjutamine

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (15 -20 sõna)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (120 – 130 sõna)	8 - 12 viga (7/6, 6/7)	5 - 7 viga (6/6, 5/6, 5/5, 4/5)	3 - 4 viga (2/3, 3/2, 1/4, 3/3, 2/4, 4/4)	0 - 2 viga (1/1, 0/2)
Ümberjutustus (120 -140 sõna)	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga. Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 kõneviga.	5 – 8 viga. Kõnevead. Esineb vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	2 – 3 õigekirja viga. 1 – 2 ebatäpsust, kõnevead. Edastab täpselt, kuid esineb väikseid vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	1 – 2 väikset viga. Õige järjekindel esitusviis.
Kontrolltööd ja testid õpitud ortogrammide ja punktogrammidega	49 – 30%	74% - 50%	89% - 75%	100% - 90%

Teksti loomine(120 – 150 sõnad)

Sisu		**Õigekiri**		**Sõnavara ja stiil**		**Ülesehitus**	
5	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline ja isikupärane, mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt.	5	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.
4	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline, mõtted on esitatud selgelt.	4	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgsed, tekstis on 2–3	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb

					stiiliviga.		liigendusvigu.
3	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	3	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
2	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid mõtted on kohati seosetud ebaselged.	2	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	2	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab Üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle 11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus ebaloogiline.

8 klass

8. klassi õpitulemused

- väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
- annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
- eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
- vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;

- leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

8. klassi õppesisu

Vene keel ühiskonnas. Vene keel maailma teiste keelte seas.

Morfoloogia**.** Isikuta tegusõnad.

Süntaks. Aluse tekstifunktsioonid. Öeldise tekstifunktsioonid. Täiend, lisand, sihitis, määruse liigid. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused.

Ortograafia ja interpunktsioon. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase arvamuse täiendamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Esinemine etteantud teemal. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.

Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Projekt, teadaanne. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Tekst. Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

Praktilise tegevus

Suuline ja kirjalik suhtlus

- kirja kirjutamine e-posti teel;
- keelealaste probleemülesannete lahendamine nii rühmas kui individuaalselt;
- diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel;
- kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui kirjaliku kokkuvõtte koostamine;
- rühmatööd ja selle järgnev rühmas toimimise analüüsimine;
- klasside tööle põhjendatud hinnangu andmine.

Teksti vastuvõtt

- eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine;
- kõne kuulamisel märkmete tegemine;
- kõne põhjal küsimuste esitamine;
- tekstist kokkuvõtte tegemine;
- rollimängud: intervjuu, reportaaž.

Tekstiloome

- kirjandi kirjutamine;
- lühikese ettekande koostamine ja pidamine;
- taotluse ja avalduse kirjutamine;
- teksti koostamine koos viitamisega;
- refereeringu koostamine.

Keeleteadlikkus

- õigekirjakorrektori kasutamine;
- veebiallikate, sõna- ja käsiraamatute kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks.

Hindamine 8. klass

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
KUULAMINE	1) ei saa kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei erista vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) ei määra audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (6-8).	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru ei ole piisavalt teksti sisust; 2) mõistab ei ole piisavalt kuulatava teksti sisu, määrab ei ole piisavalt teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab rahuldav vormilt (monoloog, dialoog), kõnetüübilt (puhtad) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (4-5).	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru piisavalt hea teksti sisust; 2) mõistab piisavalt kuulatava teksti sisu, määrab piisavalt hea teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab vormilt (monoloog, dialoog), kõnetüübilt (puhtad) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (2-3).	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru teksti sisust; 2) mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab vormilt (monoloog, dialoog, polüloog), kõnetüübilt (puhtad ja segatüübid) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid.
SUULINE KÕNE	1) ei saa jutusta lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) ei saa formuleerida probleemi, ei väljenda ja ei argumenteeri oma arvamust; 3) ei saa looda suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid;	1) jutustab rahuldavalt lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) rahuldavalt formuleerib probleemi, ei ole piisavalt väljendab ja argumenteerib oma arvamust; 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, teeb vead võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning harva kasutades sobivaid keelevahendeid;	1) jutustab hästi lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) formuleerib probleemi, piisavalt hea väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi; 3) loob hästi suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning tihti kasutades sobivaid keelevahendeid;	1) jutustab suurepäraselt lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi; 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme;

	4) ei järgi kirjakeele norme; 5) ei valda kõnekultuuri.	4) järgib kirjakeele norme, teeb palju vigu; 5) ei ole piisavalt hea valdab kõnekultuuri.	4) järgib kirjakeele norme, teeb üksikute vigu; 5) piisavalt hea valdab kõnekultuuri.	5) valdab kõnekultuuri.
LUGEMINE	1) loeb, kuid ei saa analüüsida mitmesuguseid tekste; 2) ei erista lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) ei loe tabeleid, diagramme, skeeme; 4) ei saa hangida teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	1) loeb, kuid ei ole piisavalt hea analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab ei ole piisavalt hea lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb rahuldavalt tabeleid, diagramme, skeeme; 4) ei ole piisavalt hea hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	1) loeb ja piisavalt hea analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab piisavalt hea lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb piisavalt hea tabeleid, diagramme, skeeme; 4) oskab hästi hangda teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	1) loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme; 4) hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.

Kirjutamine

- loob ja vormistab korrektselt eri tüüpi tekste, kasutades keelevahendite rikkust ning järgides keelenorme;
- formuleerib probleemi kirjalikult, väljendab oma arvamust ja argumenteerib seda, teeb
- järeldusi;
- kirjutab arutlevat, kirjeldavat ja jutustavat laadi kirjandeid;
- kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti;
- koostab referaadi, avalduse ning iseloomustuse;
- hindab oma tekste koostades kriitiliselt internetis leiduvaid analoogseid tekste;
- kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud
- punktogrammidega lauseid;
- on omandanud teksti redigeerimise oskuse.

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (20 -25 sõnad)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (130 – 140 sõnad)	8 - 12 viga (7/6, 6/7)	5 - 7 viga (6/6, 5/6, 5/5, 4/5)	3 - 4 viga (2/3, 3/2, 1/4, 3/3, 2/4, 4/4)	0 - 2 viga (1/1, 0/2)
Ümberjutustus (130 -150 sõnad)	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	5 – 8 viga. Kõnevead. Esineb vigu teksti või	2 – 3 õigekirja viga. 1–2 eba-täpsust,kõnevead. Edastab täpselt,	1 – 2 väiksed vead. Õige järjekindel esitusviis.

	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 kõneviga.	ümberjutustamise esitamisel.	kuid esineb väikseid vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	
Kontrolltööd ja testid õpitud ortogrammide ja punktogrammidega	49 – 30%	74% - 50%	89% - 75%	100% - 90%

Teksti loomine (150 – 170 sõnad)

Sisu		**Õigekiri**		**Sõnavara ja stiil**		**Ülesehitus**	
5	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline ja isikupärane, mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt.	5	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.
4	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline, mõtted on esitatud selgelt.	4	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgsed, tekstis on 2–3 stiiliviga.	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb liigendusvigu.
3	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	3	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
2	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid mõtted on kohati seosetud ebaselged.	2	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	2	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab Üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle 11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus ebaloogiline.

9 klass

9. klassi õpitulemused

- väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;

- suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
  annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
- eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
- vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

9.klassi õppesisu

Vene keel ühiskonnas. Keel kui arenev nähtus.
Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.
Morfoloogia. Sidesõnade iseloomustus.
Süntaks. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Lausete grammatilised seosed. Otsekõne. Dialoog.
Ortograafia ja interpunktsioon. Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Vahemärgid otse kõnega lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Eessõnade õigekiri.
Suuline ja kirjalik suhtlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase arvamuse täiendamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus, väitluse reeglid. Argumenteerimine, veenmine. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, blogid, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.

Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Refereerimine ja tsiteerimine. Projekt, teadaanne, iseloomustus.
Tekst. Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

Praktilise tegevus

Suuline ja kirjalik suhtlus

- keelealaste probleemülesannete lahendamine nii rühmas kui individuaalselt;
- diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel;
- kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui kirjaliku kokkuvõtte koostamine;
- aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis;
- rollimäng: suhtlemine ajakirjanikuga.

Teksti vastuvõtt

- eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine;
- kõne kuulamisel märkmete tegemine;
- kõne põhjal küsimuste esitamine;
- tekstist kokkuvõtte tegemine;
- veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine;
- tarbe- ja teabetekstides olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järelduste tegemine;
- reklamteksti koostamine (koos visuaaliga: plakat, video jms).

Tekstiloome

- kirjandi kirjutamine;
- lühikese kõne koostamine ja pidamine;
- CV, elulookirjelduse ja seletuskirja kirjutamine;
- arutluse kirjutamine;
- refereeringu koostamine.

Keeleteadlikkus

- õigekirjakorrektori kasutamine;
- veebiallikate, sõna- ja käsiraamatute kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks.

Hindamine 9. klass

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
K U U L A M I N E	1) ei saa kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; 2) ei erista vormilt erinevaid suulisi tekste. 3) ei määra audioteksti teema; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (6-8).	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru ei ole piisavalt teksti sisust; 2) mõistab ei ole piisavalt kuulatava teksti sisu, määrab ei ole piisavalt teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab rahuldav vormilt (monoloog, dialoog), kõnetüübilt (puhtad) ning	1) kuulates eri žanritesse kuuluvaid tekste, saab aru piisavalt hea teksti sisust; 2) mõistab piisavalt kuulatava teksti sisu, määrab piisavalt hea teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab vormilt (monoloog, dialoog),	1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru teksti sisust, tunnetab selle keelelist omapära ja stiilikuuluvust; 2) mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte; 3) eristab vormilt (monoloog, dialoog,

		žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (4-5).	kõnetüübilt (puhtad) ning žanrilt (ilukirjanduse ja teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid vigudega (2-3).	polüloog), kõnetüübilt (puhtad ja segatüübid) ning žanrilt (intervjuu, diskussioon, teadaanne) erinevaid suulisi tekste; 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid.
SUULINE KÕNE	1) ei saa jutusta lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) ei saa formuleerida probleemi, ei väljenda ja ei argumenteeri oma arvamust; 3) ei saa looda suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) ei järgi kirjakeele norme; 5) ei valda kõnekultuuri.	1) jutustab rahuldavalt lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) rahuldavalt formuleerib probleemi, ei ole piisavalt väljendab ja argumenteerib oma arvamust; 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, teeb vead võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning harva kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme, teeb palju vigu; 5) ei ole piisavalt hea valdab kõnekultuuri.	1) jutustab hästi lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) formuleerib probleemi, piisavalt hea väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi; 3) loob hästi suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning tihti kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme, teeb üksikute vigu; 5) piisavalt hea valdab kõnekultuuri.	1) jutustab lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult; 2) formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi; 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid; 4) järgib kirjakeele norme; 5) valdab kõnekultuuri.
LUGEMINE	1) loeb, kuid ei saa analüüsida mitmesuguseid tekste; 2) ei erista lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) ei loe tabeleid, diagramme, skeeme; 4) ei saa hankida teavet mitmesugus-	1) loeb, kuid ei ole piisavalt hea analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab ei ole piisavalt hea lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb rahuldavalt tabeleid, diagramme, skeeme;	1) loeb ja piisavalt hea analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab piisavalt hea lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb piisavalt hea tabeleid, diagramme, skeeme;	1) loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste; 2) eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot; 3) loeb keerukaid tabeleid, diagramme, skeeme ja tinglikke tähiseid ning kasutab neid oma teksti ette valmistades;

	sugustest kirjalikest allikatest.	4) ei ole piisavalt hea hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	4) oskab hästi hangda teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.	4) hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.

Kirjutamine

- loob ja vormistab korrektselt eri tüüpi tekste, kasutades keelevahendite rikkust ning järgides keelenorme;
- formuleerib probleemi kirjalikult, väljendab oma arvamust ja argumenteerib seda, teeb
- järeldusi;
- kirjutab arutlevat, kirjeldavat ja jutustavat laadi kirjandeid;
- kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti;
- koostab referaadi, avalduse ning iseloomustuse;
- hindab oma tekste koostades kriitiliselt internetis leiduvaid analoogseid tekste;
- kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud
- punktogrammidega lauseid;
- on omandanud teksti redigeerimise oskuse.

	Tase 2	**Tase 3**	**Tase 4**	**Tase 5**
Sõnade etteütlus (20 -25 sõna)	7 - 9 viga	4 - 6 viga	2 - 3 viga	0 - 1 viga
Etteütlus (140 – 160 sõna)	8 - 12 viga (7/6, 6/7)	5 - 7 viga (6/6, 5/6, 5/5, 4/5)	3 - 4 viga (2/3, 3/2, 1/4, 3/3, 2/4, 4/4)	0 - 2 viga (1/1, 0/2)
Ümberjutustus (150 -170 sõna)	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga. Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 kõneviga.	5 – 8 viga. Kõnevead. Esineb vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	2 – 3 õigekirja viga. 1 – 2 ebatäpsust, kõnevead. Edastab täpselt, kuid esineb väikseid vigu teksti voi ümberjutustamise esitamisel.	1 – 2 väikset viga. Õige järjekindel esitusviis.
Kontrolltööd ja testid õpitud ortogrammide ja punktogrammidega	49 – 30%	74% - 50%	89% - 75%	100% - 90%

Teksti loomine (180 – 190 sõnad)

Sisu		**Õigekiri**		**Sõnavara ja stiil**		**Ülesehitus**	
5	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline ja isikupärane, mõtted on	5	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.

	esitatud selgelt ja veenvalt.						
4	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline, mõtted on esitatud selgelt.	4	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgsed, tekstis on 2–3 stiiliviga.	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb liigendusvigu.
3	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	3	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
2	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid mõtted on kohati seosetud ebaselged.	2	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	2	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab Üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus ebaloogiline.

5. Kirjandus

5.1. Üldalused

5.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

- austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;

- mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

5.1.2. Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määratlemist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgsuse teadvustamist.
Lugemis- ja tekstitoimingud on kirjandusõpetuse loomulik ja vajalik alus, sest kirjandust saab õppida vaid lugedes. Eesmärgistatud lugemine, eri lugemisviiside ja -mudelite kasutamine, lugemisülesannete täitmine, oma lugemisoskuse hindamine ja lugemiskogemuse jagamine toetab õpilase kujunemist oskuslikuks lugejaks. Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienenud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja e-raamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat.
Järk-järgult kirjanduse väljendusvahendeid tundma õppides ja muid tekstist arusaamist toetavaid oskusi omandades jõuab õpilane teose kui terviku tähendusvälja mõistmiseni ja selle väärtustamiseni. Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses. Ilukirjandusteose esitlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe.
Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa- ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Tervikteoste valikul võib õpetaja jagada soovitusi, arvestades nii õpilaste eelistusi, huvisid kui ka lugemisvõimet. Põhikoolis on kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost, kuid soovitus on lektüüriraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata.
Et toetada paikkondlikku identiteeti ja teadvustada rahvapärimuse rolli kultuuris, pööratakse kirjandusõpetuses tähelepanu regionaalsele kirjandusele ja folkloopärandile. Traditsioonilist folkloorikäsitlust tuleb tänapäevastada, et õpilane mõistaks paremini pärimuskultuuri olemust ja funktsioone, suudaks õpituga paremini suhestuda ning tajuks, et folkloor on elav ja ajas muutuv nähtus. Pärimuskultuuri tundmine õpetab õpilast väärtustama ja hoidma rahvus- ja omakultuuri.
Kirjandustundides tegeleb õpilane ka ainetekstidega, mis on seotud kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega (nt elulugu, intervjuu autoriga), ja meediatekstidega, mis vahendavad kirjandusteoste kohta arvustavaid seisukohti (nt raamatututvustus, arvustus, blogi).

Kultuuriloolised tekstid avavad identiteeti kujundavaid asjaolusid, aitavad mõista minevikku ja olevikku, kujundavad ajaloo- ja kultuuriteadvust. Ühtlasi õpib õpilane tundma teose kirjanduslikku ja ajaloolist konteksti ning autorist lugejani kulgevat kirjandusprotsessi.
Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgendusoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut.
Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteostele, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülgse arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suulised sooritusülesanded, sh jutustamine ja esitamine on olulised just jagamis- ja tagasisidekogemuse saamiseks. Loominguline eneseväljendus kirjanduse õppimisel hõlmab muu hulgas suhtlemist veebikeskkondades, info hankimist ja kriitilist hindamist, digitaalse sisu loomist, selle muutmist ja taasesitamist.
Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunstiliikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Kirjandus lõimub eeskätt keeleõpetusega, aga ka kõikide teiste õppeainetega ning toetab õppesisu ja õpitulemuste kaudu õppekava üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandustekstide valikuga.

5.1.3. Hindamise põhimõtted

Vene keele ja kirjanduse õpitulemuste kontrolli ja hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Need peavad hõlmama suulisi ja kirjalikke tegevusi, ühe- ja mitmeotstarbelisi sooritusi, nagu individuaalsed, paaris- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, lugemispäeviku pidamine ja õpimapi koostamine.
Hindamiseks sobivad veel mitmesugused oskusi edendavad sooritusülesanded, nagu luule-, proosa- ja draamateksti esitamine, arutleva kirjandi kirjutamine, uurimis- või praktilise töö tegemine, projekti koostamine ja elluviimine, ettekande loomine ja esitlemine, avalik esinemine. Lugemiskontrollile, mis piirdub sisu meenutavate faktiküsimustega, tuleb eelistada arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle.
Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöödes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töödes tähistab aineõpetaja keelevead, kuid hindamisel arvestab soorituse väärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.
Hindamine on õppeprotsessi lahutamatu osa ning sama keerukas kui õpetamine ja õppimine. Hinnatakse eelkõige selleks, et soodustada teadmiste ja oskuste omandamist, pädevuste kujunemist. Ühtlasi annab hindamine tagasiside võimaluse nii õpetajale kui ka õpilasele – see on teatud etapi kokkuvõte, teave tasemest, millele uut teadmist ehitada. Eeldatavalt peab hindamine olema kooskõlas õppeprotsessi eesmärkide ning nende saavutamiseks kavandatud ja toimunud tegevustega, eelkõige aga ainekavas sätestatud õpitulemustega.
Kirjandus on iseenesest isiksuse arengu tugi, kuna aitab luua õigeid eetilisi hoiakuid, kujundada väärtushinnanguid ja maailmapilti. Seepärast tähtsustub kirjandusõpetuse puhul sõnalise hinnangu andmise vajadus.

Tagasiside kirjalikule tööle (essee, omaloominguline töö, analüüsiülesanded) peaks olema kirjalik: õpetaja sõnastab selle sidusa kommenteeriva tekstina või üksikute tähelepanekute kaupa. Kujundava hindamise puhul on tähtis, et tagasiside sooritusele on konstruktiivne: osutab konkreetselt nii õnnestumistele, mis väärivad tunnustamist, kui ka puudustele, mida tuleb kas kohe parandada või millele tuleks edaspidi tähelepanu pöörata.
Kirjanduse õpetamisel võib rakendada mitmesuguseid kontrolli ja hindamise meetodeid ning võtteid:

- suuline küsitlus, vestlus;
- viktoriin, valikvastustega test või lünktekst;
- lugemiskontroll (fakti- ehk mäluküsimused teose kohta);
- analüüsi- ja tõlgendusülesanded (nõuavad arutlemist, argumenteerimist, võrdlemist);
- kirjanduslik essee;
- raamatuarvustus;
- omaloominguline töö (kirjeldus, jutt, luuletus, dialoog);
- teemamapp, õpimapp (portfolio).

Samuti võib hinnata sooritusülesanded, mis võimaldavad teada saada, mida õpilased reaalselt teavad ja oskavad:

- raamatututvustuse esitamine;
- väitlus kirjandusteose üle;
- veenmiskõne koostamine ja esitamine;
- kirjandusliku projekti koostamine;
- kirjandusliku uurimistöö teostamine;
- luuletuse, proosateksti või dialoogi esitamine;
- avalik esinemine konkurssidel või mujal.

Vestlus ja arutelu on kirjandusõpetuses äärmiselt olulised aktiivõppemeetodid: küsimusi esitades suunab õpetaja õpilasi mõtlema, oma seisukohti ja arvamusi väljendama, mis omakorda mõjutab hoiakute ja hinnangute kujunemist. Osalemine vestlustes ja aruteludes pakub õpilastele rohkesti vahetut tagasisidet, toob välja nende tugevad ja nõrgad küljed, toetab eneseregulatsiooni ning tekitab huvi õppimise vastu. Ka paaris- ja rühmatöö kaudu saab õpilane tagasisidet oma teadmiste ja oskuste kohta, kuna tekib otsene võrdlusvõimalus teiste õppijatega. Aktiivõppemeetodid võimaldavad õppida üksteiselt, võtmesõnaks on siin koostöö.
Viktoriini, testi või lünkteksti hindamine
Õpilane on test sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete peale kokku vähemalt 50% punktidest.
100 – 90 punkti hinne „5”;
89 – 75 punkti hinne „4”;
74 – 50 punkti hinne „3”;
49 – 20 punkti hinne „2”;
19–0 punkti hinne „1”.
Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine
Kirjandusõpetuses pole sageli võimalik täpselt määratleda teadmiste standardit, järelikult ka eduka sooritusе skaalat ja piire. Kuna kirjandusõpetuse keskmes on kirjandusteos – sisulisest ja vormilisest aspektist käsitletav tekst, tekib probleem, kuidas kirjanduseteose analüüsi ja tõlgendust hinnata. Siin võivad hindamiskriteeriumid, mida kas valikuliselt või kompleksselt arvestada.
Kirjutamisosa hindamine
Kirjandusteksti analüüsi ja tõlgendusega võib tegeleda näiteks küsimustele vastamise vormis, kuid selle võib välja arendada ka kirjanduslikuks esseeks. Selgi puhul on käsitluse keskmes kas kodus või tunnis loetud teos (nt romaan, novell, luulekogu, näidend). Kirjandusliku essee hindamisel võib silmas pidada üldisi essee kirjutamise nõudeid, kuid võib keskenduda ka ainult teose analüüsi, tõlgendamise ja mõistmisega seotud asjaoludele. Kirjandusliku essee hindamiskriteeriumid võib kokku võtta järgmiselt:

- sisu: teema avatus ja arendus, probleemi ja põhiidee sõnastamine, teose lugejapoolne tõlgendus, seostamine tänapäeva või iseenda eluga;
- arutlemise võtted: analüüsimine, näitlikustamine, võrdlemine, defineerimine, klassifitseerimine;
- kompositsioon: sissejuhatus, teemaarendus, lõppsõna; üleminekud, detailid, üksik ja üldine, loomulikkus ja sujuvus;
- stiil: sõnavara, lausestus, mõtete vahelised seosed, kujundlikkus;
- keelekasutus: õigekiri;
- vormistus: käekiri, arvutitrüki nõuded, paigutus jms.

Kirjanduslik essee annab õpilastele vabaduse käsitleda teose sisu- ja vormiaspekte: nimetada teksti teemad, avada probleemistik, keskenduda süžee või miljöö vaatlusele, võrrelda iseennast mõne tegelasega, valida näiteargumente ja tsitaate, toetuda faktidele, detailidele või kujunditele jne. Essee võimaldab kontrollida komplekssete õpitulemuste saavutamist, kuna eeldab põhjendamist, kirjeldamist, võrdlemist, seostamist, vastandamist, analüüsimist, hindamist.

Kirjandusliku essee kujundavaks hindamiseks on soovitav välja töötada vastavad kriteeriumid. Arvestada tuleks ka asjaolu, et hindamine on siin aega ja süvenemist nõudev töö, mida paratamatult kimbutab subjektiivsus. Kirjandusliku essee hindamisel ei pea arvestama õigekirja- ja stiilivigu, kuigi nendele tuleb õpetajal mõistagi tähelepanu juhtida. Alati võib kirjanduslike esseede puhul esile tõsta käsitluse originaalsust ja sügavust. Ka mis tahes muude omaloominguliste tööde puhul tuleb võimaluse korral tunnustavalt hinnata ideelisi ja esteetilisi õnnestumisi.

Mõttearenduste puhul ei tuleks hinnata maailmavaatelisi erisusi (skaalal hea–halb), vaid arvamuste ja seisukohtade sügavust, argumenteeritust ning iseseisvust. Väärtõlgenduste, kergekäeliste ja pealiskaudsete arutluste puhul on parem jätta numbriline hinne panemata ning suunata õpilane antava hinnangu kaudu oma tööd parandama või täiendama. Mis tahes loomevargused ei võimalda õpilasel saada positiivset hinnet.

Kirjandiku esse hindamine

Sisu		**Õigekiri**		**Sõnavara ja stiil**		**Ülesehitus**	
20	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline ja isikupärane, mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt.	10	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.
15	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline, mõtted on esitatud selgelt.	8	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgsed, tekstis on 2–3 stiiliviga.	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb liigendusvigu.
10	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	6	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
5	Tekst vastab üldjoontes	3	Tekstis on 9–11	2	Sõnavara ja lausestus	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni

	teemale, kuid mõtted on kohati seosetud ebaselged.		õigekirjaviga.		on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.		tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus ebaloogiline.

Kujundava hindamise üheks oluliseks võimaluseks on ainealane arenguvestlus, kus aineõpetaja analüüsib õpilase arengut ja toimetulekut antud õppeaines. Kirjandusõpetaja vestleb õpilasega individuaalselt: annab talle tagasisidet tema teadmiste ja oskuste kohta, motiveerib ja tekitab huvi aine vastu ning aitab seada eesmärke edaspidiseks õppimiseks. Ainealases arenguvestluses on oluline osa ka õpilase enesehindamisel.

5.2. Õpitulemuste, õppesisu, hindamise ja õppetegevuste kirjeldused klassiti

II kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;

2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;

3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;

4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;

5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;

6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

5 klass

5. klassi õpitulemused

- loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast mitmetahulist kultuuri;
- õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;

- nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

5. klass õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Eesti kirjanike muuseumidega tutvumine ja külastamine. Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.

Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.

Kirjandusteose dramatiseering. Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.

Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ming sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.
Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.
Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla. Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.

Tekstiloome

Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

Teksti esitamine ja kuulamine

Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.
Tüvitekste: O. Luts „Ülemiste vanake", E. Raud, „Kalevipoeg"; J. Kross, „Mardileib"; F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud" vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.
Luule: O. Arderi, Contra, A. Ehini, L. Koidula, Juhan Liivi, V. Luige, K. Merilaasi, H. Männi, E. Niidu, P.-E. Rummo, H. Runneli, J. Sanga, I. Trulli, L. Tungla, J. Vaiksoo, A. Valliku, H. Vilepi, Wimbergi jt luulet; valik valme.
Proosa:
Eesti kirjandus: A. Feldmanis, L. Ulman, „Erik Kivisüda"; K. Hinrikus, "Kui emad olid väikesed", "Elevant"; J. Jaik, "Kaarnakivi"; H. Jõgisalu, "Nõiutud allikas", "Suutäis soolast"; K. Kaldmaa, "Halb tüdruk on jumala hea olla", "Lydia"; K. Kass, "Nõianeiu nõbinina"; M. Keränen, "Varastatud oranž jalgratas" jt krimilood; A. Kivirähk, "Sirli, Siim ja saladused"; M. Loper, "Inglite linn"; J. Parijõgi, "Teraspoiss"; A. Pervik, "Arabella, mereröövli tütar", P. Päär, "Õnneliku inimese särk"; „Kallis härra Q"; S. Rannamaa, "Kadri"; J. Rannap, "Koolilood"; E. Raud, "Lugu lendavate taldrikutega", "Roostevaba mõõk"; P. Raud, "Printsess Luluu ja härra Kere", "Sanna ja salakütid"; R. Reinaus, "Kuidas mu isa endale uue naise sai", "Nõidkapteni needus", „Maarius, maagia ja libahunt Liisi"; R. Roht, "Mäger Urask"; A. Saar, "Kuidas meil asjad käivad", „Kuidas minust ei saanud kirjanikku", "Õudne lugu"; J. Smuul, "Meremees Murka"; I. Soopan, „Kõik poisid ei saa suureks"; I. Tomusk, "Volli" sari, "Ajaränduri" sari; T. Toomet, "Vana aja koolilood"; J. Tuulik, "Vares"; M. Ulman, "Nukkude teater", J. Vaiksoo, "King nr 39" jt sarja raamatud; jm.
Maailmakirjandus: Leonid Andrejev „Kussaka", H. Chr. Andersen "Metsluiged"; W. Hauff "Kääbus Nina"; A.Avertšenko "Kisja kasvataja Beregov", R.Bradbury „Vaheaeg", J. M. Barrie, "Peeter Paan"; L. F. Baum, "Võlur Oz"; G. Durell, "Minu pere ja muud loomad"; N. R. Gaiman, "Kalmisturaamat"; E. Ibbotson "Reis Merejõele"; L. St John, "Valge kaelkirjak", "Delfiini laul"; S. Kolu, "Rööbelite" sari; J. Krüss. „Timm Thaler ehk Müüdud naer"; E. Kästner, „Veel üks

Lotte“; A. Lindgren, „Kalle Blomkvist“, „Hulkur Rasmus“, „Röövlitütar Ronja“; U. K. Le Guin, “Meremaa võlur”; C. S. Lewis, “Lõvi, nõid ja riidekapp” jm “Narnia” sari; H. Lofting, “Doktor Dolittle”; C. Nöstlinger, “Vahetuslaps”; K. May, “Winnetou”; F. Molnár, “Pál-tänava poisid”; J.-C. Mourlevat, “Ookeani kutse”; K. Ohlsson, „Klaaslapsed“, „Hõbedapoiss“, „Kiviinglid“; S. Olsson, A. Jacobsson, “Berti päevik”; R. J. Palacio, “Ime”; M. Parr, “Vilgukivioru Tonje”; E. H. Porter, „Pollyanna“; T. Pratchett, “Kettamaailma” sari; O. Preussler, “Krabat”; G. Rodari, “Cipollino seiklused”; J. K Rowling, “Harry Potteri” sari; A. M. G. Schmidt, „A nagu Aabel” ja “Miisu“; V. Schwab. „Kummituste linn“ jt sarja raamatud; J. Spinelli, “Tähetüdruk”; R. L. Stevenson, “Aarete saar”; C. R. Zafon, „Uduprints“; J. Till, „Charlie” sari; J. R. R. Tolkien, “Kääbik”; Maria Turtschaninoff, „Maresi. Punase kloostri kroonikad“; M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused“; J. Vilė, „Siberi haiku“; jm.

Näitekirjandus: O. Luts “Kapsapea”; M. Ulman, “Kohkumatud lapsehoidjad” jm.

Pärimus: valik eesti ja teiste rahvaste muistendeid ja muinasjutte; mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; valik vanakreeka müüte; E. Raud, “Kalevipoeg”; M. Haavio, “Kalevala”; jm.

Praktiline tegevus

- loetud raamatu ja autori tutvustamine kaaslastele;
- luuletuse analüüsimine (teema ja meeleolu)
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine;
- luuletuse või lühikese proosa- või rolliteksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele (õpetaja juhendamisel).

Hindamine 5. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Tase 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.
- **Tase 4**
- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümberjutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Tase 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuuldut ümberjutustav.

- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei näita muu tekstiga seostatust.
- Töös esineb palju õigekirjavigadega, stiili- ja sõnastusvigadega.

6 klass

6. klassi õpitulemused

Õpilane:

- loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast mitmetahulist kultuuri;
- õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

6. klassi õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.
Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.
Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Eesti kirjanike muuseumidega tutvumine ja külastamine. Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.
Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.
Kirjandusteose dramatiseering. Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.
Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.
Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ming sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.
Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.
Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla. Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.

Tekstiloome

Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

Teksti esitamine ja kuulamine

Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.

Tüvitekste: J. Kuuskemaa "Vana Toomas", Harri Jõgisalu „Rästik", Jaan Rannap „Agu Sihvka annab aru", H. Väli "Kokkupõrge".
Luule: O. Arderi, Contra, A. Ehini, L. Koidula, Juhan Liivi, V. Luige, K. Merilaasi, H. Männi, E. Niidu, P.-E. Rummo, H. Runneli, J. Sanga, I. Trulli, L. Tungla, J. Vaiksoo, A. Valliku, H. Vilepi, Wimbergi jt luulet; valik valme.
Proosa:
Eesti kirjandus: K. Hinrikus, "Kui emad olid väikesed", "Elevant"; J. Jaik, "Kaarnakivi"; H. Jõgisalu, "Nõiutud allikas", "Suutäis soolast"; K. Kaldmaa, "Halb tüdruk on jumala hea olla", "Lydia"; K. Kass, "Nõianeiu nõbinina"; M. Keränen, "Varastatud oranž jalgratas" jt krimilood; A. Kivirähk, "Sirli, Siim ja saladused"; M. Loper, "Inglite linn"; J. Parijõgi, "Teraspoiss"; A. Pervik, "Arabella, mereröövli tütar", P. Päär, "Õnneliku inimese särk"; „Kallis härra Q"; S. Rannamaa, "Kadri"; J. Rannap, "Koolilood"; P. Raud, "Printsess Luluu ja härra Kere", "Sanna ja salakütid"; R. Reinaus, "Kuidas mu isa endale uue naise sai", "Nõidkapteni needus", „Maarius, maagia ja libahunt Liisi"; R. Roht, "Mäger Urask"; A. Saar, "Kuidas meil asjad käivad", „Kuidas minust ei saanud kirjanikku", "Õudne lugu"; J. Smuul, "Meremees Murka"; I. Soopan, „Kõik poisid ei saa suureks"; I. Tomusk, "Volli" sari, "Ajaränduri" sari; T. Toomet, "Vana aja koolilood"; A. Turovski, "Minu loomad"; J. Tuulik, "Vares"; M. Ulman, "Nukkude teater", J. Vaiksoo, "King nr 39" jt sarja raamatud; jm.
Maailmakirjandus: Hans Christian Andersen "Ööbik", Rudyard Kipling „Kass, kes kõndis omapead", O.Henri „Viimane leht", Moris Meterlink „Sinine Lind", Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints". Lev Tolstoi „Lapse jõud"; Aleksandr Kuprin „Valge puudel"; Vladimir Nabokov „Malts"; Jevgeni Švarts „Alasti kuningas", J. M. Barrie, "Peeter Paan"; J. Barrowman, C. Barrowman, „Õõnsa Maa saladus"; C. Cassidy, "Pöörane"; G. Durell, "Minu pere ja muud loomad"; N. R. Gaiman, "Kalmisturaamat"; E. Ibbotson "Reis Merejõele"; L. St John, "Valge kaelkirjak", "Delfiini laul"; S. Kolu, "Rööbelite" sari; J. Krüss. „Timm Thaler ehk Müüdud naer"; E. Kästner, „Veel üks Lotte"; A. Lindgren, „Kalle Blomkvist", „Hulkur Rasmus", „Röövlitütar Ronja"; U. K. Le Guin, "Meremaa võlur"; C. S. Lewis, "Lõvi, nõid ja riidekapp" jm "Narnia" sari; H. Lofting, "Doktor Dolittle"; C. Nöstlinger, "Vahetuslaps"; K. May, "Winnetou"; F. Molnár, "Pál-tänava poisid"; J.-C. Mourlevat, "Ookeani kutse"; K. Ohlsson, „Klaaslapsed", „Hõbedapoiss", „Kiviinglid"; S. Olsson, A. Jacobsson, "Berti päevik"; R. J. Palacio, "Ime"; M. Parr, "Vilgukivioru Tonje"; E. H. Porter, „Pollyanna"; T. Pratchett, "Kettamaailma" sari; O. Preussler, "Krabat"; G. Rodari, "Cipollino seiklused"; J. K Rowling, "Harry Potteri" sari; A. M. G. Schmidt, „A nagu Aabel" ja "Miisu"; V. Schwab. „Kummituste linn" jt sarja raamatud; J. Spinelli, "Tähetüdruk"; R. L. Stevenson, "Aarete saar"; C. R. Zafon, „Uduprints"; J. Till, „Charlie" sari; J. R. R. Tolkien, "Kääbik"; Maria Turtschaninoff, „Maresi. Punase kloostri kroonikad"; M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused"; J. Vilė, „Siberi haiku"; jm.
Näitekirjandus: O. Luts "Kapsapea"; M. Ulman, "Kohkumatud lapsehoidjad" jm.
Pärimus: valik eesti ja teiste rahvaste muistendeid ja muinasjutte; mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; valik vanakreeka müüte; E. Raud, "Kalevipoeg"; M. Haavio, "Kalevala"; jm.
Praktiline tegevus

- kava koostamine etteantud tekstile ja selle põhjal jutustamine;
- loetud raamatu ja autori tutvustamine kaaslastele;
- kirjandi kirjutamine;
- teemamapi koostamine ja esitlemine;
- luuletuse analüüsimine (teema ja meeleolu, keele- ja vormikasutuse iseärasused, luuletuse kujundlikkus);
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine;
- luuletuse või lühikese proosa- või rolliteksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele (õpetaja juhendamisel).

Hindamine 6. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Tase 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.

  Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümberjutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Tase 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuuldut ümberjutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei näita muu tekstiga seostatust.
- Töös esineb palju õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu.

Õppetegevus

Nõuded õppetegevusele

Kirjandusteose käsitlus on suunatud õpilase lugejaoskuste ning eneseväljenduse arendamisele. Tähelepanu keskmes on töö tekstiga. Kirjandustekstide analüüsi protsessis kujuneb õpilastel kirjanduse kontekstilise vastuvõtu kultuur, sündmuste elulise loogika ning keeleliste kujutus- ja väljendusvahendite mõistmine. Tähelepanu keskendub sõnale, aegamööda toimub üleminek kirjanduse kui sõnakunsti käsitlusele.

Kirjanduse õppimine II kooliastmes hõlmab mitmesuguseid õppetegevuse liike, neist olulisemad on järgmised:

- eri žanris kirjandusteoste teadlik loominguline lugemine;
- teoste ilmekas lugemine;
- loetu ümberjutustamine erineval viisil: üksikasjaliselt, lühidalt, valikuliselt, elementaarsete kommentaaridega ning loomingulise ülesandega;
- luuletekstide päheõppimine ning nende ilmekas esitamine;
- vastamine küsimustele, mis avavad kirjandusteose tundmist ja mõistmist;
- loetu kohta lühikese ja üksikasjalikuma plaani koostamine;
- kirjandite kirjutamine käsitletud kirjandusteose alusel loetut oma isikliku elukogemusega
- seostades;

- sihipärane info otsimine, teades allikaid ja osates nendega töötada.

Õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuse teiste liikide ning vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitegevus, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjanduslikesse paikadesse, kohtumine kirjanike ja tõlkijatega.

Lugemine

Lugemisprotsess on õppeaine tähtsaim koostisosa. Tundides kasutatakse lugemise erinevaid meetodeid: eesmärgilise hoiakuga lugemine; esialgne (ettevalmistav) lugemine, ositi lugemine; uuesti üle lugemine teatud eesmärgilise hoiakuga jt. Jätkub töö häälega ning endamisi lugemise tehnika arendamine. Pööratakse tähelepanu õigele intoneerimisele, pauside tegemisele, lugemistempo valikule.

Teoste iseseisev lugemine omal valikul.

Loetu ümberjutustamine

Tundides kasutatakse ümberjutustamist erineval arendatuse astmel: üksikasjaliselt, lühidalt, koostatud plaani järgi, kommenteerimise elementidega, tegelase vaatepunktist jutustamine; kunstniku või õpilaste endi loodud illustratsioonide alusel jutustamine. Praktiseeritakse iseseisvalt loetud teoste tutvustamist klassikaaslastele.

Teksti mõtestamine ja analüüs

Kirjandustekstiga töötamise keskmes on loetu mõistmine. Jätkub selliste oskuste arendamine, mis on vajalikud kirjandusteose mõistmiseks ja tõlgendamiseks:

- selliste küsimuste koostamine, mis kontrollivad teksti sisu faktilist teadmist ja arendavad kujutlusvõimet;
- küsimustele vastamine oma sõnastuses ning toetudes tekstile (tsiteerimine);
- teksti plaani koostamine; plaani punktide pealkirjastamine ühe sõna, väite, küsimuse või tsitaadiga;
- teose põhiteema ja idee määramine; arutlemine asjaomase teema kajastamise üle teistes varem käsitletud teostes;
- isikliku arvamuse sõnastamine, väljendades suhtumist teose teemasse ja ideesse; põhjenduseks näidete toomine tekstist ja isiklikust elukogemusest;
- tegelaste või tegelasrühmade vahelise põhikonflikti väljatoomine, selle tekkepõhjuste ja lahendusvõimaluste selgitamine; kirjeldatud sündmuste koha ja aja ning nende põhjustagajärje seose väljatoomine.

Võetakse kasutusele mõisted *faabula* ja *süžee*, *pea- ja kõrvaltegelased*, *jutustamine 1. ja 3. isikus*. Pööratakse erilist tähelepanu kunstilisele detailile. Jätkub töö tundmatute sõnade ja väljenditega, et rikastada sõnavara.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keele ilmekusega

Töö on suunatud epiteetide, võrdluste, isikustamise mõistmisele kirjandustekstides ja kasutamisele oma isiklikus kõnes. Tuuakse sisse mõiste *metafoor* esialgses tähenduses, vaadeldakse selle tekstides kasutamise juhte. Tehakse tööd allegooria ning sümboolika ja allteksti lihtsamate näidete mõistmiseks.

Õpilased selgitavad vanasõnade ja kõnekäändude tähendust ja kasutavad neid oma tekstides.

Õpitakse tekstidest koomilise elemente leidma, tutvutakse iroonia mõistega.

Pööratakse tähelepanu oskusele leida riime, omandatakse omaloominguliste luuletuste kirjutamise kogemus. Tuuakse sisse mõisted *riim*, *värsimõõt*, vaadeldakse kahesilbilist värsijalga.

Arendatakse oskust oma mõtteid kujundlikult väljendada.

Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Kirjutatakse omaloomingulisi töid proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, õpitud vanasõnadele ja kõnekäändudele põhinevad jutud jt) ning luulevormis (luuletus etteantud riimidega jt).

Kirjutatakse töid loetud teoste alusel (tegelaste dialoog; uus erinev lõpp jutule; kiri kirjandusteose tegelasele; lühike hinnang või arvustus loetud teosele).

Kirjutatakse loodus- ja interjöörikirjeldusi, tehakse intervjuusid.

Arendatakse oskust kuulajate ees esineda: esitatakse peast luuletusi, katkendeid proosa- ja draamateostest; esitatakse klassikaaslastele omaloodud tekste. Kujunevad oponendi ja kuulajaskonnaga dialoogi pidamise oskused.

III kooliastme õpitulemused

- süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust;
- arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

7. klass

7. klassi õpitulemused

- loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- teeb kokkuvõtte teose süžeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;

- võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemusese põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

7. klassi õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaksteist tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.

Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluule põhiliigid ja žanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenaarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeedialuule. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused. Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.
Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.
Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.
Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikkuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.
Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.
Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloome

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.
Tüvitekste: F. R. Kreutzwald, “Kalevipoeg” (katkendeid); O. Luts, „Kevade“; Friedebert Tuglas „Väike Illimar“.
Luule: A. Alliksaar, B. Alver, Contra, A. Ehin, K. Ehin, E. Enno, D. Kareva, L. Koidula, J. Kolk, M. Kompus, K. Lepik, Kivisildnik, Juhan Liiv, L. Ojamaa, K. J. Peterson, C. Pihelgas, A. Puškin, M. Pärtna, K. Riismaa, J. Rooste, P.-E. Rummo, H. Runnel, I. Severjanin, W. Shakespeare, G. Suits, T. Tasuja, A. Teede, L. Tungal, M. Under, J. Viiding, H. Visnapuu, T. Õnnepalu, J. Vesselov jt; valik sonette, ballaade ja oode; ühismeedia- ja räppuulet; luule lauludes.
Proosa:
Eesti kirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; J. Ashilevi, “Kehade mets”; K. Ehin, “Paleontoloogi päevaraamat”; I. Hargla, “Apteeker Melchiori” sari; M. Heinsaare novelle, “Artur Sandmani lugu”; S. Henno, “Mina olin siin”; A. Hvostov, “Sillamäe passioon”; J. Jaik, “Kaarnakivi”; M. Järve, “Esimene aasta”; M. Karu, “Nullpunkt”; A. Kivikas, “Nimed marmortahvlil” (I osa); A. Kivirähk, “Ivan Orava mälestused”, “Sinine sarvedega loom”; K. Kivirüüt, “Okultismiklubi”; J. Kross, „Wikmani poisid“, “Väike Vipper”; M. Laurik, “Mina olen surm”; J. Liiv, “Vari”; J. Maasik, “Enne lõppu”; H. Nõu, “Pea suu”; K. Piiper, „Tõde või tegu“; K. Raudsepp, “Lihtsalt ära jää üksi“; R. Reinaus, “Must vares”, “Verikambi”, “Vaevatud”; L. Roomets, “Üks väike valge tuvi”; O. Ruitlane, “Vee peal”; A. Tšehhovi novelle; F. Tuglase novelle; V. Uibopuu, “Janu”; P. Vallaku novelle; A. Vallik “Kuidas elad, Ann?”; vm.

Maailmakirjandus: D. Almond, “Skellig”; M. Atwood, “Orüks ja Ruik”; S. Chbosky „Müürililleks olemise iseärasused“; A. Christie romaan; S. Collins, „Näljamängud“; B.Conaghan „Kui härra koer hammustab“; A. Conan Doyle, „Baskerville’ide koer”; S. Crossan, „Üks”; C. Crowley, „Sõnad sügavas sinises“; J. Dashner, „Labürindi jooksja“; D. Defoe, “Robinson Crusoe”; A. Dumas, „Kolm musketäri“, “Krahv Monte-Cristo”; G. Forman, „Kui ma jään“; J. Gaarder „Apelsinitüdruk“; N. Gaiman, ”Tähetolm”; M. Green, „Süü on tähtedel“; M. Haddon, „Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal”; D. Harms, “Väljapudenevad vanaeided”; L. Harrison, „Monster High. Tere tulemast koletiste kooli”; J. K. Jerome, “Kolm meest paadis”; J. Jägerfeld, „Minu suurejooneline elu“, “Superkoomik”; S. King, “Lemmikloomasurnuaiad”; N. H. Lee, “Tappa laulurästast”; T. Lehtinen, “Tiivad varvaste vahel”; A. Lindgren, “Vennad Lõvisüdamed”; E. Lockhart, „Me olime valetajad“; A. Marshall, “Ma suudan hüpata üle lompide”; K. Millay, „Vaikuse meri“; P. Ness, “Kui koletis kutsub”; G. Orwell, “Loomade farm”; E. A. Poe’ novelle; U. Poznanski, ”Erebos”; P. Pullman, “Kuldne kompass”; P. Reeve, „Surelikud masinad“; E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta“; L. Sachar, „Augud“; A. de Saint-Exupéry, “Väike prints”; J. Salinger, „Kuristik rukkis“; sari “Seiklusjutte maalt ja merelt”; M. Scott, ”Nicholas Flameli” sari; B. Selznick, “Hugo Cabret’ leiutis”; N. Shusterman, „Challengeri sügavik“; S. Simukka, ”Punane nagu veri”; G. Soucy, „Väike tüdruk, kes armastas liialt tuletikke“; A. ja B. Strugatski, “Hukkunud Alpinisti hotell”; J. Teller, „Mitte midagi“; J. R. R. Tolkien, “Sõrmuste isand”; M. Twain, „Prints ja kerjus“; L. Ulitskaja, “Võõrad lapsed”; J. Vagner, “Vongozero”; J. Verne, “Kapten Granti lapsed” vm; L. Walton, „Ava Lavanderi iseäralikud ja kaunid kannatused“; O. Wilde, “Õnnelik prints”; reisi- ja elulooraamat eesti ja/või maailmakirjandusest.
Bõliina. “Ilja Muromets ja Röövel-Ööbik”. ”Jutustus möödunud aegadest”(“Повесть временных лет”): “Lugu Olegi surmast”, A. Puškin “Laul targast Olegist”. J. London “Seal, kus lahknevad teed”. O’Henry “Vastik petja”. N. Leskov “Metsloom”. A. Tšehhov “Kameeleon”. A. Platonov “Juška”.
A. Grin “Punased purjed”. L. Tolstoi “Lapsepõlv” (katkend); M.Gorki “Lapsepõlv” (katkend); V. A. Puškin “Sügis”. M. Lermontov „Vaatan tulevikku kartusega”, „Laul tsaar Ivan Vassiljevitšist, noorest opritšnikust ja uljast kaupmehest Kalašnikovist“. F. Tjuttšev, „Silentium”. L. Koidula, D. Vaarandi, autorite kodu- ja kodumaaluule. S. Jessenin luuletused, Arthur Conan Doyle „Tantsivad mehikesed“.
Näitekirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; “J. Ashilevi, “Nagu poisid vihma käes”; A. Kitzberg, “Kauka jumal”; A. Kivirähk, “Kevadine Luts”, “Vombat”; L. Koidula, “Säärane mulk”; U. Lennuk, “Paunvere poiste igavene kevade”; S. Nurklik, “Kas ma olen nüüd elus”; M. Ulman, “Võluõunad ehk Naeru kätte võib surra”; Jevgeni Švarts „Draakon“vm.
Pärimus: valik eesti jt rahvaste muinasjutte; valik vanakreeka ja -rooma müüte; F. R. Faehlmanni müütilised muistendid; rahvalaule, mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; tänapäeva folkloritekste vm.

Praktilise tegevus

- teose analüüsimine;
- loetud raamatu ja autori ning oma lugemiskogemuse tutvustamine kaaslastele;
- kirjandi kirjutamine;
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine (kirjeldavad, jutustavad ja arutlevad tekstid);
- luuletuse või draamateksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele;
- kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine.

Hindamine 7. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Tase 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.

- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümberjutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Tase 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuuldut ümberjutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei näita muu tekstiga seostatust.
- Töös esineb palju õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu.

8 klass

8. klassi õpitulemused

- loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;

- toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- teeb kokkuvõtte teose süžeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemusese põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

8. klassi õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaksteist tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Muinasjutu liigid ja tunnused. Rahvaluule veebilehed.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenaarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeedialuule. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat.

Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikkuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloome

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.

Tüvitekste: E. Bornhöhe, „Tasuja“, A. Kitzberg, „Libahunt“; A. Kivirähk, „Rehepapp“; F. R. Kreutzwald, “Kalevipoeg” (katkendeid); O. Luts, „Kevade“; E. Vilde, „Pisuhänd“.

Luule: A. Alliksaar, B. Alver, Contra, A. Ehin, K. Ehin, E. Enno, D. Kareva, L. Koidula, J. Kolk, M. Kompus, K. Lepik, Kivisildnik, Juhan Liiv, L. Ojamaa, K. J. Peterson, C. Pihelgas, A. Puškin, M. Pärtna, K. Riismaa, J. Rooste, P.-E. Rummo, H. Runnel, I. Severjanin, W. Shakespeare, G. Suits, T. Tasuja, A. Teede, L. Tungal, M. Under, J. Viiding, H. Visnapuu, T. Õnnepalu, J. Vesselov jt; valik sonette, ballaade ja oode; ühismeedia- ja räppuulet; luule lauludes.

Proosa:

Eesti kirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; J. Ashilevi, “Kehade mets”; K. Ehin, “Paleontoloogi päevaraamat”; I. Hargla, “Apteeker Melchiori” sari; M. Heinsaare novelle, “Artur

Sandmani lugu"; S. Henno, "Mina olin siin"; A. Hvostov, "Sillamäe passioon"; J. Jaik, "Kaarnakivi"; M. Järve, "Esimene aasta"; M. Karu, "Nullpunkt"; A. Kivikas, "Nimed marmortahvlil" (I osa); A. Kivirähk, "Ivan Orava mälestused", "Sinine sarvedega loom"; K. Kivirüüt, "Okultismiklubi"; J. Kross, „Wikmani poisid", "Väike Vipper"; M. Laurik, "Mina olen surm"; J. Liiv, "Vari"; J. Maasik, "Enne lõppu"; H. Nõu, "Pea suu"; K. Piiper, „Tõde või tegu"; K. Raudsepp, "Lihtsalt ära jää üksi"; R. Reinaus, "Must vares", "Verikambi", "Vaevatud"; L. Roomets, "Üks väike valge tuvi"; O. Ruitlane, "Vee peal"; A. Tšehhovi novelle; F. Tuglase novelle; V. Uibopuu, "Janu"; P. Vallaku novelle; A. Vallik "Kuidas elad, Ann?"; vm.
Maailmakirjandus: D. Almond, "Skellig"; M. Atwood, "Orüks ja Ruik"; C. Brontë, „Jane Eyre"; S. Chbosky „Müürililleks olemise iseärasused"; A. Christie romaan; P. Coelho, "Alkeemik"; S. Collins, „Näljamängud"; B. Conaghan „Kui härra koer hammustab"; A. Conan Doyle, „Baskerville'ide koer"; S. Crossan, „Üks"; C. Crowley, „Sõnad sügavas sinises"; J. Dashner, „Labürindi jooksja"; D. Defoe, "Robinson Crusoe"; A. Dumas, „Kolm musketäri", "Krahv Monte-Cristo"; G. Forman, „Kui ma jään"; A. Frank, "Anne Franki päevik"; J. Gaarder „Apelsinitüdruk"; N. Gaiman, "Tähetolm"; W. Golding, „Kärbeste jumal"; J. M. Green, „Süü on tähtedel"; M. Haddon, „Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal"; D. Harms, "Väljapudenevad vanaeided"; L. Harrison, „Monster High. Tere tulemast koletiste kooli"; J. K. Jerome, "Kolm meest paadis"; J. Jägerfeld, „Minu suurejooneline elu", "Superkoomik"; S. King, "Lemmikloomasurnuaiad"; N. H. Lee, "Tappa laulurästast"; T. Lehtinen, "Tiivad varvaste vahel"; A. Lindgren, "Vennad Lõvisüdamed"; E. Lockhart, „Me olime valetajad"; A. Marshall, "Ma suudan hüpata üle lompide"; K. Millay, „Vaikuse meri"; P. Ness, "Kui koletis kutsub"; G. Orwell, "Loomade farm"; E. A. Poe' novelle; U. Poznanski, "Erebos"; P. Pullman, "Kuldne kompass"; P. Reeve, „Surelikud masinad"; E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta"; L. Sachar, „Augud"; A. de Saint-Exupéry, "Väike prints"; J. Salinger, „Kuristik rukkis"; sari "Seiklusjutte maalt ja merelt"; M. Scott, "Nicholas Flameli" sari; B. Selznick, "Hugo Cabret' leiutis"; N. Shusterman, „Challengeri sügavik"; S. Simukka, "Punane nagu veri"; G. Soucy, „Väike tüdruk, kes armastas liialt tuletikke"; A. ja B. Strugatski, "Hukkunud Alpinisti hotell"; J. Teller, „Mitte midagi"; J. R. R. Tolkien, "Sõrmuste isand"; M. Twain, „Prints ja kerjus"; L. Ulitskaja, "Võõrad lapsed"; J. Vagner, "Vongozero"; J. Verne, "Kapten Granti lapsed" vm; L. Walton, „Ava Lavanderi iseäralikud ja kaunid kannatused"; O. Wilde, "Õnnelik prints"; reisi- ja elulooraamat eesti ja/või maailmakirjandusest.
V. Skott „Aivengo", A.Puškin „Kapteni tütar", E.Bornhöhe „Tasuja" (katkendid).
A.Puškin „Jaama nägija". N.Gogol „Šinell", F. Dostojevski, "Valged ööd". N.Gogol „Portree"(1 osa). E.Po „Surmas on elu". V. Žukovski eleegia "Meri", F. Tjutševi luuletusi, A. Feti luuletusi. N.Gogol „Revigent", Lev Tolstoi „Poisiiga", „ Palli pärast ", A. Tšehhov, "Möku", E.Vilde „Nende poeg". M.Lermontov luuletused, I. Turgenevi proosa luuletusi, „Mumuu".
Näitekirjandus: K. Aareleid, "Linnade põletamine"; "J. Ashilevi, "Nagu poisid vihma käes"; A. Kitzberg, "Kauka jumal"; A. Kivirähk, "Kevadine Luts", "Vombat"; L. Koidula, "Säärane mulk"; U. Lennuk, "Paunvere poiste igavene kevade"; S. Nurklik, "Kas ma olen nüüd elus"; M. Ulman, "Võluõunad ehk Naeru kätte võib surra"; vm.
Pärimus: valik eesti jt rahvaste muinasjutte; valik vanakreeka ja -rooma müüte; F. R. Faehlmanni müütilised muistendid; rahvalaule, mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; tänapäeva folkloritekste vm.
Praktilise tegevus

- proosa ja luuletus teose analüüsimine;
- loetud raamatu ja autori ning oma lugemiskogemuse tutvustamine kaaslastele;
- kokkuvõtte koostamine teose süžeest;
- kirjandi kirjutamine;
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine (kirjeldavad, jutustavad ja arutlevad tekstid);
- luuletuse või draamateksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele;

- kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine;
- ettekande koostamine ja esitamine loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemusese põhjal, kasutades selleks esitlustarkvara.

Hindamine 8. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesannete hindamine

Tase 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümber jutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Tase 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuuldut ümber jutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei ole muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirjavigadega, stiili- ja sõnastusvigu.

9 klass

9. klassi õpitulemused

- loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;

- selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- teeb kokkuvõtte teose süžeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemusese põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

9. klassi õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaksteist tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Tänapäeva folkloor, selle kogumine ja kogemine.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenaarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeedialuule. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused. Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikkuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloome

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.

Tüvitekste: A. Kitzberg, „Libahunt“; A. Kivirähk, „Rehepapp“; F. R. Kreutzwald, “Kalevipoeg” (katkendeid); O. Luts, „Kevade“; A. H. Tammsaare, „Kõrboja peremees“; E. Vilde, „Pisuhänd“.

Luule: A. Alliksaar, B. Alver, Contra, A. Ehin, K. Ehin, E. Enno, D. Kareva, L. Koidula, J. Kolk, M. Kompus, K. Lepik, Kivisildnik, Juhan Liiv, L. Ojamaa, K. J. Peterson, C. Pihelgas, A. Puškin,

M. Pärtna, K. Riismaa, J. Rooste, P.-E. Rummo, H. Runnel, I. Severjanin, W. Shakespeare, G. Suits, T. Tasuja, A. Teede, L. Tungal, M. Under, J. Viiding, H. Visnapuu, T. Õnnepalu, J. Vesselov jt; valik sonette, ballaade ja oode; ühismeedia- ja räppuulet; luule lauludes. V. Brjussov, "Noorele poeedile". A. Bloki luuletusi («Вхожу я в тёмные храмы...», «Девушка пела в церковном хоре...») N. Gumiljovi luulet («Maagiline viiul»)
A. Ahmatova luulet («Смуглый отрок бродил по аллеям...», «Не с теми я, кто бросил землю...»), V. Majakovski luulet («А вы могли бы?», «Послушайте!», «Хорошее отношение к лошадям», «Я счастлив!»)

Proosa:
Eesti kirjandus: K. Aareleid, "Linnade põletamine"; J. Ashilevi, "Kehade mets"; K. Ehin, "Paleontoloogi päevaraamat"; I. Hargla, "Apteeker Melchiori" sari; M. Heinsaare novelle, "Artur Sandmani lugu"; S. Henno, "Mina olin siin"; A. Hvostov, "Sillamäe passioon"; J. Jaik, "Kaarnakivi"; M. Järve, "Esimene aasta"; M. Karu, "Nullpunkt"; A. Kivikas, "Nimed marmortahvlil" (I osa); A. Kivirähk, "Ivan Orava mälestused", "Sinine sarvedega loom"; K. Kivirüüt, "Okultismiklubi"; J. Kross, „Wikmani poisid", "Väike Vipper"; M. Laurik, "Mina olen surm"; J. Liiv, "Vari"; J. Maasik, "Enne lõppu"; H. Nõu, "Pea suu"; K. Piiper, „Tõde või tegu"; K. Raudsepp, "Lihtsalt ära jää üksi"; R. Reinaus, "Must vares", "Verikambi", "Vaevatud"; L. Roomets, "Üks väike valge tuvi"; O. Ruitlane, "Vee peal"; A. Tšehhovi novelle; F. Tuglase novelle; V. Uibopuu, "Janu"; P. Vallaku novelle; A. Vallik "Kuidas elad, Ann?"; Mati Unt „Hüvasti, kollane kass", vm.
Maailmakirjandus: D. Almond, "Skellig"; M. Atwood, "Orüks ja Ruik"; C. Brontë, „Jane Eyre"; S. Chbosky „Müürililleks olemise iseärasused"; A. Christie romaan; P. Coelho, "Alkeemik"; S. Collins, „Näljamängud"; B. Conaghan „Kui härra koer hammustab"; A. Conan Doyle, „Baskerville'ide koer"; S. Crossan, „Üks"; C. Crowley, „Sõnad sügavas sinises"; J. Dashner, „Labürindi jooksja"; D. Defoe, "Robinson Crusoe"; A. Dumas, „Kolm musketäri", "Krahv Monte-Cristo"; G. Forman, „Kui ma jään"; A. Frank, "Anne Franki päevik"; J. Gaarder „Apelsinitüdruk"; N. Gaiman, "Tähetolm"; W. Golding, „Kärbeste jumal"; J. M. Green, „Süü on tähtedel"; M. Haddon, „Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal"; D. Harms, "Väljapudenevad vanaeided"; L. Harrison, „Monster High. Tere tulemast koletiste kooli"; J. K. Jerome, "Kolm meest paadis"; J. Jägerfeld, „Minu suurejooneline elu", "Superkoomik"; S. King, "Lemmikloomasurnuaiad"; N. H. Lee, "Tappa laulurästast"; T. Lehtinen, "Tiivad varvaste vahel"; A. Lindgren, "Vennad Lõvisüdamed"; E. Lockhart, „Me olime valetajad"; A. Marshall, "Ma suudan hüpata üle lompide"; K. Millay, „Vaikuse meri"; P. Ness, "Kui koletis kutsub"; G. Orwell, "Loomade farm"; E. A. Poe' novelle; U. Poznanski, "Erebos"; P. Pullman, "Kuldne kompass"; P. Reeve, „Surelikud masinad"; E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta"; L. Sachar, „Augud"; A. de Saint-Exupéry, "Väike prints"; J. Salinger, „Kuristik rukkis"; sari "Seiklusjutte maalt ja merelt"; M. Scott, "Nicholas Flameli" sari; B. Selznick, "Hugo Cabret' leiutis"; N. Shusterman, „Challengeri sügavik"; S. Simukka, "Punane nagu veri"; G. Soucy, „Väike tüdruk, kes armastas liialt tuletikke"; A. ja B. Strugatski, "Hukkunud Alpinisti hotell"; J. Teller, „Mitte midagi"; J. R. R. Tolkien, "Sõrmuste isand"; M. Twain, „Prints ja kerjus"; L. Ulitskaja, "Võõrad lapsed"; J. Vagner, "Vongozero"; J. Verne, "Kapten Granti lapsed" vm; L. Walton, „Ava Lavanderi iseäralikud ja kaunid kannatused"; O. Wilde, "Õnnelik prints"; reisi- ja elulooraamat eesti ja/või maailmakirjandusest.
Maksim Gorki „Vanaeit Izergil", Aleksandr Kuprin „Bregett", Ilf, Mihhail Bulgakov „Koera süda", Vladimir Nabokov „Juhus", Aleksandr Vampilov „Kohtumine", V. Tokareva „Kõige õnnelikum päev".

Näitekirjandus: K. Aareleid, "Linnade põletamine"; "J. Ashilevi, "Nagu poisid vihma käes"; A. Kitzberg, "Kauka jumal"; A. Kivirähk, "Kevadine Luts", "Vombat"; L. Koidula, "Säärane mulk"; U. Lennuk, "Paunvere poiste igavene kevade"; S. Nurklik, "Kas ma olen nüüd elus"; M. Ulman, "Võluõunad ehk Naeru kätte võib surra"; vm.

Praktilise tegevus

- proosa ja luuletus teose analüüsimine;

- loetud raamatu ja autori ning oma lugemiskogemuse tutvustamine kaaslastele;
- kokkuvõtte koostamine teose süžeest;
- kirjandi kirjutamine;
- tundmatute sõnade ja väljendite kohta teabe otsimine infoallikatest;
- omaloominguliste tööde kirjutamine (kirjeldavad, jutustavad ja arutlevad tekstid);
- luuletuse või draamateksti peast esitamine;
- tagasiside andmine teiste esitusele;
- kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine;
- ettekande koostamine ja esitamine loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemusese põhjal, kasutades selleks esitlustarkvara.

Hindamine. 9. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesannete hindamine

Tase 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Tase 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümber jutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Tase 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuuldut ümber jutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetilisi mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei ole muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirja-, stiili- ja sõnastusvigu.

Õppetegevus

Nõuded õppetegevusele

Põhikooli kirjandusõpetuses rakendatakse mitmesuguseid õppetegevusi, neist olulisemad on järgmised:

- eri žanris kirjandusteoste teadlik loominguline lugemine;
- kirjandusteoste ilmekas lugemine;

- loetu ümberjutustamine eri viisil: üksikasjalikult, kokkuvõtlikult, valikuliselt, kommentaaridega, loomingulise ülesandega;
- luuletekstide päheõppimine ja ilmekas esitamine;
- vastamine küsimustele, mis peegeldavad teose teksti tundmist ja mõistmist;
- loetu kohta lühikese ja üksikasjalikuma plaani koostamine;
- kirjandite kirjutamine käsitletud kirjandusteoste alusel loetut oma isikliku elukogemusega seostades;
- sihipärane info otsimine, teades allikaid ja osates nendega töötada;
- õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuste teiste liikide ja vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitöö, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjandusega seotud paikadesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega jms.

Lugemine

Kirjandusteose täisväärtuslikuks analüüsiks ja tõlgendamiseks kasutatakse erinevaid lugemisviise: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. See võimaldab üle minna teose kompositsiooni eri tasandite analüüsile proosatekstide ja lüroeepiliste tekstide puhul ning läbimõeldud ilmekale lugemisele luuleteoste puhul. Õpilastelt nõutakse analüütilist lähenemist oma isiklikule lugemisele.

Teksti ümberjutustamine

Õpilased jutustavad ümber temaatikalt, kompositsiooni ja žanri struktuurilt erinevaid teoseid, samuti seovad jutustamise protsessis omavahel kahe või mitme (eriti žanrilt erineva) teksti erinevaid elemente. Tähtsamad on järgmised ümberjutustamise viisid: üksikasjaline, üldistav, fragmentaarne, varem etteantud põhimõttel. Ümberjutustamiseks valmistudes teeb õpilane analüütilisi operatsioone, mõtestab materjali, kujundab välja oma isikliku suhtumise sellesse ning õpib esitama ja kaitsma seisukohti.

Teksti mõistmine, analüüs ja interpretatsioon

Jätkub selliste oskuste kujundamine, mis on vajalikud teksti mõistmiseks ja tõlgendamiseks (võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autori positsiooni määramine jm). Õpilastelt nõutakse oskust diskuteerida ühel teose teemadest. Diskussiooni protsessis peavad nad sõnastama oma isikliku arvamuse teksti sisu ja struktuuri kohta, argumenteerima ja kaitsma oma seisukohti, tuues teosest näiteid.

Töös teksti kompositsiooni ja tegelastega tuleb kindlasti rakendada traditsioonilisi analüüsi- ja interpreteerimismeetodeid: teose liigendamine süžeelisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süžeeliste funktsioonidega (kirjeldus, portreeline või psühholoogiline karakteristika, monoloogid ja dialoogid) episoodidevälja selgitamine, episoodide valimine etteantud põhimõttel.

Problemaatilis-temaatilisest põhimõttest lähtuv õpe seostub sel etapil ka kirjandusteosele ajalooliskirjandusliku lähenemise elementidega: toimub omalaadne ettevalmistus kirjanduse õppimiseks gümnaasiumis, kus õpetuse aluseks on eeskätt ajaloolis-kirjanduslik põhimõte.

Õpilased süvendavad oma teadmisi kirjandusteose struktuurist, uurivad teksti kui kunstilist tervikut: suhestavad omavahel teose süžeed ja kompositsiooni, tegelaskonna struktuuri, teksti stilistilisi karakteristikaid. Konkretiseerib õpilaste ettekujutust kirjandusprotsessist, nad tutvuvad peamiste kirjandussuundadega ning õpivad käsitletavat kirjandusteost seostama igaühega neist.

Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Õpilastelt nõutakse mitte üksnes teose problemaatika ja kunstiliste iseärasuste mõistmist, vaid ka oskust väljendada oma seisukohta loetu kohta, seostada autori tõstatatud probleemi tänapäevaeluga. Erilist tähelepanu pööratakse eri liiki loovtöödele ja tegevustele, mis eeldavad teatavat iseseisvust: kirjanditele, esinemistele klassikaaslaste ees luuletuse esitamisega, osalemisele diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamisele, sõnavõtuks või ettekandeks valmistumisele jms.

Loominguline tegevus hõlmab ka eri žanrites ning erineva suunitlusega tekstide loomist. Kirjandusteoste süvendatud käsitlemiseks on otstarbekas kasutada sellist loomingulist meetodit

nagu teksti tõlkimine teise kunstiliigi keelde (eelkõige teatri- ja filmikeelde). Õpilaste loominguline tegevus avaldub esseede, kirjandite kirjutamises, samuti retsensioonide kirjutamises lavastustele ja filmidele, mis on loodud kirjandusteoste alusel (viimasel juhul eeldatakse kirjandusteose originaalteksti kõrvutamist selle lavaversiooni või ekraniseeringuga), temaatiliste presentatsioonide loomises.